

Provincie
Noord-Holland

MILIEU

Een beter milieu begint in Noord-Holland

Provinciaal Milieubeleidsplan 2009-2013

MILIEU

Een beter milieu begint in Noord-Holland

**Provinciaal Milieubeleidsplan
2009-2013**

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: (023) 514 31 43 | Fax: (023) 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector Milieu

Fotografie

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

Thieme Grafimedia Groep

Oplage

235 exemplaren

Haarlem, oktober 2009

VOORWOORD

Leven in een gezonde, schone en veilige omgeving. Dat uitgangspunt ligt ten grondslag aan dit Provinciaal Milieubeleidsplan. Aanpakken van bodemverontreiniging, luchtvervuiling en geen geluidhinder. Schone stroom uit het stop-contact en vermindering van de opwarming van de aarde. De druk op het milieu neemt alleen maar toe, door een stijgende verkeersintensiteit, de groeiende bedrijvigheid en doortikkende 24-uurs economie. Zeker in onze provincie. Zonder maatregelen liggen de risico's op de loer dat de overlast op tal van gebieden alleen maar toe neemt. Milieubeleid is dus van belang om de overlast weg te nemen.

Milieubeleid is veelomvattend. Daarom is het minstens zo belangrijk vooral de goede dingen te doen - en die ook goed te doen. Dit Provinciaal Milieubeleidsplan biedt heldere kaders, duidelijke thema's en er worden prioriteiten gesteld.

Er zijn zorgvuldige afwegingen en keuzes gemaakt. In nauw overleg met leden van Provinciale Staten, belangenorganisaties en andere vertegenwoordigers uit de maatschappij. Daarbij heb ik een grote betrokkenheid ervaren; dank voor ieders bijdragen!

Beleid formuleren is één. Het gaat vervolgens natuurlijk om de uitvoering van het beleid en de daarmee te behalen doelen en resultaten. Ik maak mij daar sterk voor en ik wens iedereen die betrokken is bij de uitvoering van het Provinciaal Milieubeleidsplan daarmee veel succes!

Bart Heller
Gedeputeerde Natuur, Milieu, Klimaat & Duurzame Energie en Gemeentelijke Samenwerking

SAMENVATTING

In de toekomst leeft iedereen in een schoon Noord-Holland. Wonen, werken en recreëren doen we dan in een gezonde, schone en veilige omgeving. We ondervinden geen overlast meer van bodemverontreiniging en luchtvervuiling en ook lawaai en stank van bedrijven en verkeer behoren tot het verleden. Daarnaast leveren we een bijdrage aan het verminderen van de mondiale milieubelasting en de aantasting van de draagkracht van de aarde, in ieder geval voor dat deel waar we als provincie verantwoordelijk voor zijn.

In dit Provinciaal Milieubeleidsplan (voortaan: milieubeleidsplan) beschrijven we wat we in de periode 2009-2013 gaan doen om bij te dragen aan bovenstaande lange termijn visie.

Achtergrond

Dit milieubeleidsplan sluit aan bij de duurzaamheidsdoelstelling uit het collegeprogramma Krachtig, in balans (2007-2011) en het nieuwe collegeprogramma Kort en Krachtig (2009-2011). Provinciale Staten formuleerden de kaders en uitgangspunten voor dit plan. Daarnaast is de evaluatie van het vorige milieubeleidsplan in dit plan verwerkt evenals de aanbevelingen van de VROM-inspectie. Ook hebben wij tijdens het maken van dit plan een klankbordgroep met vertegenwoordigers van gemeenten, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties geraadpleegd. Tot slot is het milieubeleidsplan afgestemd op ander provinciaal beleid waaronder de komende structuurnota en het nieuwe waterplan.

Milieuproblematiek is grensoverschrijdend. Uitstoot van broeikasgassen in Noord-Holland heeft gevolgen voor gebieden elders en als we milieuproblemen voor ons uitschuiven ondervinden toekomstige generaties de schade. Niet voor niets zijn er mondiale, Europese en nationale afspraken, regelingen, normen en wetten die het milieu beschermen. Deze vormen de kaders voor ons provinciale milieubeleid. In dit milieubeleidsplan hebben we gekeken wat wij in onze rollen van bevoegd gezag, samenwerkingspartner, regisseur en kennismakelaar kunnen bijdragen.

Wat is ons doel?

Onze activiteiten in de komende vier jaar moeten er in ieder geval toe leiden dat eind 2013 overal in Noord-Holland de zogeheten basiskwaliteit is bereikt. De basiskwaliteit is vastgelegd in Europese en nationale milieunormen en regels en hangt samen met de functie van een gebied: wonen, werken of recreëren.

Daarbij hebben we twee overkoepelende doelen gesteld:

- 1 het voorkomen van schade aan de menselijke gezondheid, dier en plant;
- 2 het stimuleren van duurzame ontwikkeling in Noord-Holland voor nu en in de toekomst, zonder afwenteling van de milieubelasting naar elders.

Wat gaan we doen?

In dit milieubeleidsplan staan acht milieuthema's: afval, bodem, externe veiligheid, geluid, geur, licht en donkerte, lucht, klimaat en energie. Op al deze thema's gaan we activiteiten uitvoeren om onze doelen te halen. De keuze voor de activiteiten is gebaseerd op enerzijds de wettelijke taken, en anderzijds op de rol die we als provincie kunnen spelen. Ook sluiten de activiteiten aan bij onze doelen en de gesignaleerde trends en knelpunten. De omvang en aard van de activiteiten verschillen hierdoor per thema.

Hieronder volgen per thema onze huidige inspanningen en onze voornemens.

Afval

In de afgelopen periode hebben we ons bij afvalbeheer beperkt tot onze wettelijke taken. Deze bestaan vooral uit toezicht houden op het afvalbeheer van gemeenten en waterschappen.

Daarnaast hebben we een draaiboek gemaakt voor het terugpompen van olie.

In de komende periode willen we onze wettelijke taken en verplichtingen die we zijn aangegaan goed uitvoeren. Deze activiteiten moeten aansluiten bij onze toezichthoudende rol. Om de handhaving effectiever te maken willen we van een traditionele aanpak gericht op de individuele bedrijven naar een ketenaanpak. Deze ontwikkeling wordt als onderdeel van het programma Vernieuwing Toezicht bij het afvaldomein geïmplementeerd.

Daarnaast richten we ons op de nazorg en herontwikkeling van voormalige stortplaatsen.

Doordat eigenaren onvoldoende kennis hebben, gebeurt dit niet altijd milieuverantwoord. Wij kunnen hier een rol spelen als kennismakelaar. Door deel te nemen aan het Europese project Sufalnet 2 en de IPO-werkgroep willen we tot een modelaanpak komen.

Bodem

Op het gebied van bodem doen wij veel. We voeren niet alleen onze wettelijke taken uit, zoals het meerjarenprogramma voor het saneren van verontreinigde bodems, maar doen meer. We hebben bodembeschermingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden aangewezen, een asbestsignaleringskaart gemaakt en beschikken over een aanpak voor de grote grondwater-saneringen in Het Gooi. Vermeldenswaard zijn verder de bestuursovereenkomsten tussen provincie, gemeenten en gemeentelijke milieudiensten waarin de verdeling van bodemtaken is vastgelegd.

Ook de komende periode voeren we een actief bodembeleid. Duurzaam bodemgebruik wordt daarbij steeds belangrijker. In de Bodemvisie speelt effectief en duurzaam bodemgebruik een belangrijke rol. Dit willen we onder meer bereiken door de bodem een onderdeel te maken van ruimtelijke planvorming. Ook stimuleren we bodemenergiesystemen als warmte-koude opslag en warmtewisselaars, maar wel zodanig dat de kwaliteit van de bodem behouden blijft. Dit regelen we in de provinciale milieuverordening. Via de provinciale milieuverordening gaan we aanvullend op de bestaande bescherming van aardkundige monumenten ook de geomorfologie beschermen met een bepaling over de toepassing van gebiedsvreemd materiaal.

Wat bodemvervuiling betreft, maken we een strategie voor verontreinigingen die mogelijk gevaar opleveren voor mens of de ecologie. In 2010 moeten alle locaties met risico voor de mens zijn onderzocht. Ook gaan we grote grondwaterverontreinigingen (ook buiten Het Gooi) aanpakken. Om vervuiling door het verplaatsen van grond tegen te gaan, organiseren we handhavingsacties met gemeenten en de VROM-inspectie.

Externe veiligheid

Bij externe veiligheid gaat het om het beheersen van de risico's van productie, gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Dit beleidsveld is nieuw en de regelgeving is volop in ontwikkeling. Op dit moment lopen wij achter op deze ontwikkeling en hebben we geen volledig beeld van de risicosituaties waardoor uitvoering van onze wettelijke taken vertraging heeft opgelopen. De komende periode willen we dit rechtzetten. We gaan onder meer de risicokaart actualiseren, ons vergunningenbestand nalopen op actualiteit en de handhaving intensiveren. Verder kijken we naar de mogelijkheden die relatief nieuwe regelingen bieden. We denken in het geval van het Besluit externe veiligheid inrichtingen aan het opstellen van een provinciale routing voor gevaarlijke stoffen. Voor de meest risicovolle bedrijven kunnen we

gebruik maken van het Besluit risico zware ongevallen, voor een efficiënte uitvoering van deze regeling gaan we samenwerken met de provincie Zuid-Holland.

De vraag is ook welke risico's we in Noord-Holland willen accepteren. Hiervoor maken we een ruimtelijk beleidskader waarin duidelijke keuzes worden gemaakt. We willen hiermee externe veiligheid verankeren in de ruimtelijke ordening. Hierbij willen we ook de veiligheidsafstanden die bedrijven in acht moeten nemen vastleggen in bestemmingsplannen.

Geluid

Geluidhinder in Noord-Holland concentreert zich vooral rond Schiphol en de hoofdwegen. Om geluidhinder tegen te gaan toetsen wij vergunningen, maar ook onze provinciale wegen, aan de normen in de Wet geluidshinder. Maar we doen meer dan onze wettelijke taken. Zo zijn we deelnemer aan het Leefbaarheidprogramma voor de omgeving van Schiphol, beschermen we via de provinciale milieuverordening onze stiltegebieden en hebben we industrieterreinen aangewezen waar geluidszones gelden.

Voor de komende periode willen we geluidhinder terugdringen en nieuwe geluidhinder voorkomen. Hiervoor voeren we ons Actieplan Geluid uit. Stil asfalt moet de geluidhinder rond provinciale wegen de komende planperiode met 20 procent verminderen. Ook geluidschermen en geluidwallen kunnen helpen. Liefst pakken we het geluid aan bij de bron. Daarom dringen we bij het IPO, het Rijk en de Europese Commissie aan op regels voor bijvoorbeeld stille motoren en stille banden.

Met de aankomende Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens kunnen we als provincie straks eisen stellen aan luchtvaartactiviteiten in Noord-Holland met uitzondering van Schiphol. In het beleidskader dat wij hiervoor maken krijgt ook geluid een rol.

Tot slot wijzen we op het 'handhavingsgat': het verschil tussen de geluidbelasting op het moment dat woningen en wegen gepland worden en het moment van oplevering en later. Het gaat om een landelijk probleem, waardoor bij een aantal woningen door de plaatselijk toegenomen verkeersintensiteit, de huidige geluidswaarden worden overschreden. Omdat deze overschrijding niet actief wordt gehandhaafd, wordt dit ook wel het 'handhavingsgat' genoemd. Het handhavingsgat wordt nationaal aangepakt.

Geur

Afgelopen periode was geurhinder geen speerpunt, wel hebben we na geurklachten over met name bedrijven in het Amsterdamse Westelijke Havengebied samen met de haven van Amsterdam een draaiboek gemaakt waarmee de branche geurhinder kan tegengaan.

De komende periode willen wij ons richten op de nationale doelstelling: in 2010 mogen mensen geen ernstige geurhinder meer ondervinden. Daartoe gaan we ons draaiboek uitvoeren en blijven we geurklachten registreren.

Lucht

Hoewel de luchtkwaliteit sterk is verbeterd, leiden de huidige niveaus van luchtverontreiniging nog altijd tot gezondheidsklachten en schade aan de natuur. De Europese richtlijn Luchtkwaliteit stelt dan ook strenge normen voor onder meer fijn stof en stikstofdioxide. In april 2009 heeft de Europese Commissie ingestemd met het Nederlandse verzoek voor derogatie. Hiermee is er voor Noord-Holland uitstel tot 11 juni 2011 voor het voldoen aan de normen voor fijn stof en tot 1 januari 2015 voor stikstofdioxide. Echter, ook deze deadlines stellen ons voor een lastige opgave.

De komende periode gaan we aan de slag om samen met onze partners de overschrijdingen

van de normen voor luchtkwaliteit ongedaan te maken en nieuwe overschrijdingen te voorkomen. Wij realiseren ons dat dit een ambitieus doel is. We doen dit door verder uitvoering van het RSL Noordvleugel: schoon openbaar vervoer, schone eigen wagenparken, stimuleren van duurzame brandstoffen, verbetering van stedelijke en regionale distributie en milieuzones waar geen vuil vrachtverkeer is toegestaan. Ook coördineren we binnen de RSL de aanpak voor Westpoort. Daarbij maken we afspraken met de partners waaronder het bedrijfsleven. Zo nodig maken we strenge voorschriften. Verder breiden we ons luchtmeetnet uit met twee meetpunten voor de monitoring van de luchtkwaliteit.

Licht en Donkerte

Donkerte wordt steeds schaarser. Verlichting van wegen, kassen en de 24uurs-economie zorgen voor een overvloed aan kunstlicht in de avond en nacht. Dit is schadelijk voor mens en dier. Op alle niveaus neemt de aandacht voor lichthinder toe.

Onze wettelijke taak beperkt zicht tot het verlenen van vergunningen aan grote glastuinbouwbedrijven of glastuinbouwclusters, op dit moment alleen Agriport A7. De wettelijke normen voor de glastuinbouw worden binnenkort aangescherpt. Verder hebben we de afgelopen jaren de verlichting van de provinciale wegen aangepast. We verlichten alleen als het echt nodig is en we nemen energiesparende maatregelen. Een goed voorbeeld is het succes van de LED units die alleen aangaan als er auto's aankomen en een minuut later weer doven. De komende periode kijken we of er aanvullend beleid nodig is. We gebruiken daarbij het lopende Prisma project Lichtvervuiling en Donkertebeschermt dat handvatten voor provincies maakt. Verder gaan we door met het energiezuinig verlichten van wegen en het delen van onze kennis hierover met andere overheden in Noord-Holland. Ook maken we criteria voor energiezuinige verlichting van onze terreinen en gebouwen.

In de meer donkere landelijke gebieden beschermen we de oerkwaliteit donkerte. Dit komt vooral aan de orde bij plannen voor duurzame economische ontwikkeling.

Klimaat en Energie

Het tegengaan van klimaatverandering is een wereldwijd doel, onder meer vastgelegd in het Kyoto-verdrag en het Bali Action Plan. Naast deze mondiale richtlijnen bestaan er op Europees niveau bindende afspraken. Deze Europese klimaatdoelstellingen zijn landelijk vertaald in het programma Schoon en Zuinig. In 2020 moet de uitstoot van broeikasgassen 30 procent minder zijn, 20 procent van het totale energieverbruik moet hernieuwbare energie zijn (zon, wind, biomassa), 10 procent van het totale energieverbruik bestaat uit biobrandstoffen en de energiebesparing neemt jaarlijks met 2 procent toe.

Het Rijk heeft met de provincies afspraken gemaakt over hun bijdragen aan deze doelstellingen. De meest concrete afspraak is dat wij streven naar een productie van 430 megawatt windenergie in 2012. Verder kunnen wij bijdragen door het realiseren en stimuleren van duurzame energie, duurzame mobiliteit, energiebesparing, verminderende uitstoot van broeikasgassen, energie-innovatie en adaptatie aan klimaatverandering.

Klimaat en duurzame energie zijn speerpunten in ons collegeprogramma en we spelen in op de kansen die er op dit terrein zijn. De afgelopen jaren waren we al zeer actief op het gebied van duurzame energie, vooral ons beleid voor windenergie en het CO₂-servicepunt waren succesvol. Dit is belangrijk want Noord-Holland zorgt voor een zesde deel van de Nederlandse uitstoot van broeikasgassen. Met ons Actieprogramma Klimaat willen wij de uitstoot van broeikasgassen verder verminderen. Met het streven naar een klimaatneutrale organisatie geven we het goede voorbeeld, maar we stimuleren vooral andere overheden, maat-

schappelijke organisatie, inwoners en bedrijven om de CO₂ terug te dringen. Daarnaast streven we naar een klimaatbestendige provincie. Vooral bij de Waddenzee en Schiphol is dit van belang, deze gebieden zijn kwetsbaar bij klimaatverandering. In het landelijke onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat wordt onderzoek gedaan naar praktische manieren om gebieden aan te passen aan een veranderend klimaat. Als provincie nemen we deel aan dit programma.

Hoe gaan we het doen?

Via het uitvoeringsprogramma

Voor de uitvoering van dit milieubeleidsplan maken we elke twee jaar een uitvoeringsprogramma (2010-2011 en 2012-2013) met daarin de activiteiten die we in de betreffende periode uitvoeren. Op basis van ervaringen bij de uitvoering, een monitor en actuele ontwikkelingen kunnen we de cyclus en zo het beleid bijsturen.

Via vergunningen en handhaving

Uitvoeren van onze milieutaken doen we voor een groot deel via het afgeven van vergunningen en het handhaven van wetten en regels. De komende periode verbeteren wij vergunningverlening en handhaving op basis van de Wet milieubeheer. Ook gaan we zorgen dat milieuvergunningen nog toereikend zijn: de huidige achterstand bij de actualisatie van vergunningen werken we weg. In het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP 2009-2011) beschrijven we onze doelen, het controleregime en de benodigde middelen en mensen. Van belang is ook de landelijke trend om de handhaving te professionaliseren en de regelgeving te vereenvoudigen. Zo wordt per 1 januari 2010 de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ingevoerd waarbij circa 25 vergunningen zo veel mogelijk bijeen worden gebracht in 1 vergunning: de omgevingsvergunning. De Wabo verandert onze regietak: zij omvat niet meer alleen milieu maar de gehele fysieke leefomgeving. Op korte termijn moeten wij zorgen dat onze organisatie in staat is de Wabo-taken uit te voeren. Tot slot zijn er afspraken tussen het Kabinet, VNG en IPO gemaakt over de totstandkoming van regionale uitvoeringsdiensten per 1 januari 2012. Een onderdeel van deze afspraken zijn decentralisatie van een gedeelte van de provinciale bevoegdheden. Zowel op korte als op langere termijn heeft dit gevolgen voor de provinciale uitvoeringstaak. In deze planperiode zullen wij de regierol voor de totstandkoming van deze regionale uitvoeringsdiensten vervullen en tevens vanuit de partnerrol deelnemen aan deze ontwikkeling.

Via subsidies

Een ander instrument om onze doelen te verwezenlijken is het subsidiëren van activiteiten van maatschappelijke organisaties zoals de Milieufederatie Noord-Holland en het IVN. Vanaf 1 januari 2009 geldt de nieuw Algemene Subsidieverordening Noord-Holland. Deze maakt een uitvoeringsregeling voor milieu mogelijk waarmee we versnippering van subsidiebudgetten voorkomen en de aanvragers meer service (minder administratieve lasten) bieden. Komend jaar onderzoeken we hoe wij de subsidiebudgetten zo effectief mogelijk kunnen besteden.

Via gebiedsgerichte aanpak

Waar meerdere milieuproblemen tegelijk spelen of milieuproblemen samenhangen met andere ontwikkelingen in een gebied kiezen we voor een gebiedsgerichte aanpak. Dit komt

vooral voor in Noord-Holland Zuid waar industrie uitbreidt richting groene en kwetsbare gebieden. Op dit moment zijn er gebiedsgerichte aanpakken voor Het Gooi (grondwater-sanering), Het Noordzeekanaalgebied en Schiphol.

Hoe gaan we het meten?

Om onze prestaties en doelen te meten maken we een monitor. Deze bevat indicatoren die aangeven in hoeverre de beoogde maatschappelijke effecten zich voordoen. Daarnaast zijn er indicatoren die onze inspanningen aangeven, bijvoorbeeld het aantal verleende ontheffingen of vergunningen.

De resultaten van de monitoring worden gepresenteerd in een beknopt milieujaarverslag. De monitor sluit aan bij de bestaande milieumonitoring van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en Planbureau voor de Leefomgeving. Momenteel ontwikkelen IPO en VROM een overkoepelend informatiesysteem. Zodra dit wordt ingevoerd sluiten wij ons hierbij aan.

INHOUD

3	 	Voorwoord
4	 	Samenvatting
12	 	Inleiding
15	 	1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden
16		1.1 Inleiding
16		1.2 Mondiale ontwikkelingen
16		1.3 Europese ontwikkelingen
16		1.4 Nationale ontwikkelingen
17		1.5 Provinciale kaders
18		1.6 Beleidsruimte voor dit milieubeleidsplan
19	 	2 Visie en rol van de provincie op milieugebied
20		2.1 Inleiding
20		2.2 Noord-Holland, een schone, gezonde en veilige leefomgeving
20		2.3 Rollen
21		2.4 Doelen
22		2.5 Basisprincipes
23	 	3 8 thematische beleidslijnen
24		3.1 Inleiding
25		3.2 Afval
29		3.3 Bodem
34		3.4 Externe Veiligheid
38		3.5 Geluid
42		3.6 Geur
45		3.7 Lucht
49		3.8 Licht en Donkerte
52		3.9 Klimaat & Energie
57	 	4 Afstemming andere beleidsvelden
58		4.1 Inleiding
58		4.2 Beleid ruimtelijke ordening
58		4.3 Waterplan
58		4.4 Verkeer en Vervoerplan
59		4.5 Noord-Holland Natuurlijk!
59		4.6 Economische Agenda
59		4.7 Agenda Landbouw en Visserij
60		4.8 Agenda Recreatie en Toerisme

61 | 5 Uitvoering

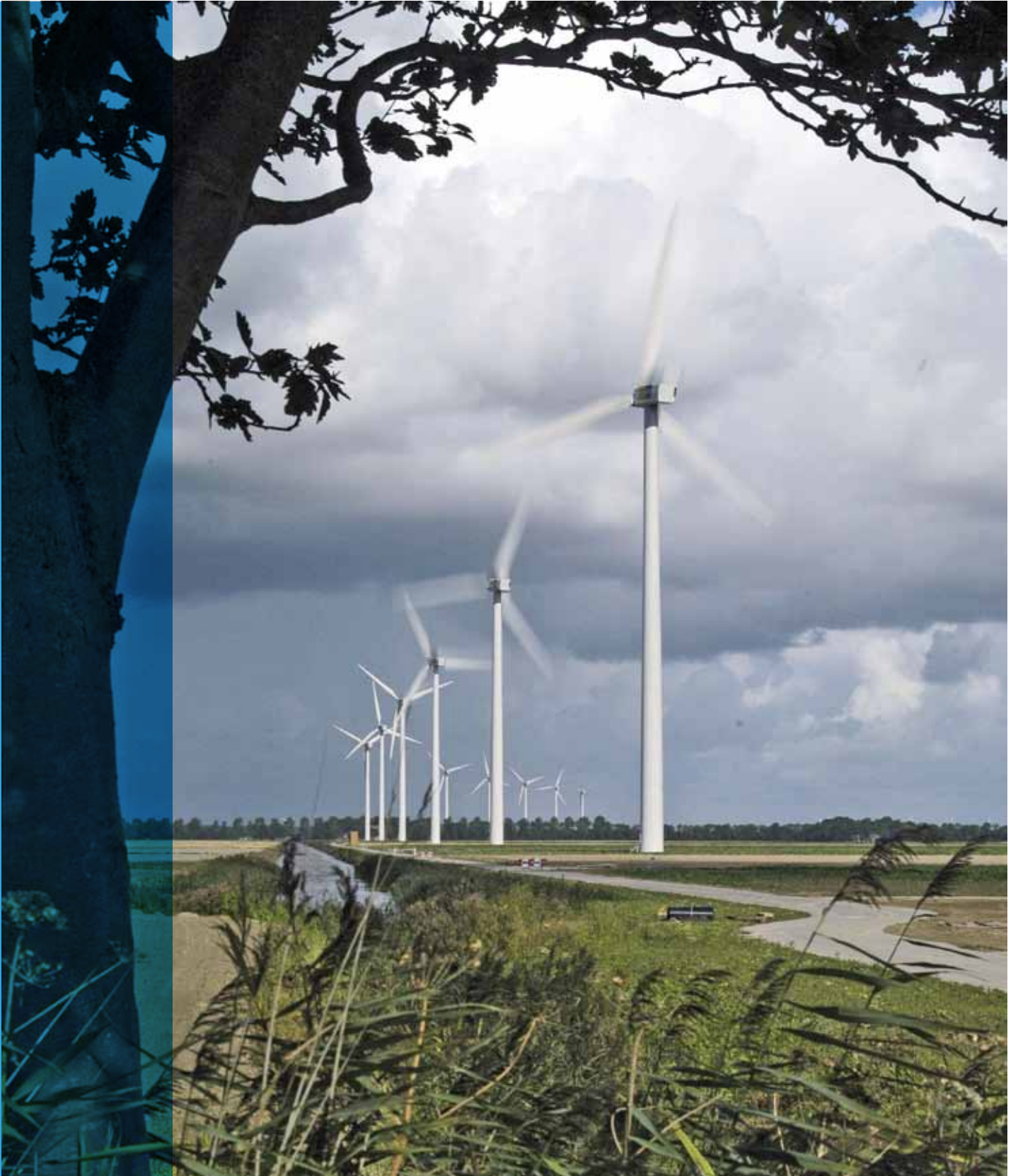
- 62 | 5.1 Inleiding
- 62 | 5.2 Programmeringcyclus
- 63 | 5.3 Ontwikkelingen in de vergunningverlening en handhaving
- 65 | 5.4 Beleidslijnen vergunningverlening en handhaving
- 66 | 5.5 Procesbeheersing vergunningverlening en handhaving
- 66 | 5.6 Regie op de handhaving
- 66 | 5.7 Subsidies
- 66 | 5.8 Gebiedsgericht maatwerk
- 68 | 5.9 Monitoring en evaluatie

70 | 6 Bijlagen

- 71 | 6.1 Kaarten
- 72 | 6.1.1 Natuurbeschermingswetgebieden
- 73 | 6.1.2 Aardkundige monumenten
- 74 | 6.1.3 Stiltegebieden
- 75 | 6.1.4 Grondwaterbeschermingsgebieden
- 76 | 6.1.5 Natura 2000
- 78 | 6.2 Lijst van afkortingen
- 80 | 6.3 Documentenlijst
- 84 | 6.4 Meerjarig Uitvoeringsprogramma

INHOUD

INLEIDING

Provinciaal Milieubeleidsplan: functie en status

Voor u ligt het Provinciaal Milieubeleidsplan 2009-2013 (voortaan: milieubeleidsplan). Volgens de Wet milieubeheer moeten Rijk en provincies periodiek een milieubeleidsplan maken. Dit milieubeleidsplan is de opvolger van het milieubeleidsplan 2002-2006. In het milieubeleidsplan leest u onze milieudoelen, hoe we deze doelen willen realiseren en binnen welke termijn. Het plan biedt gemeenten en waterschappen een kader voor hun beleid en geeft ondernemers en burgers inzicht in toekomstige ontwikkelingen en maatregelen. Voor de provincie zelf is het milieubeleidsplan de basis voor de vergunningverlening en handhaving. Maar we gebruiken het milieubeleidsplan ook om te kijken welke rol het milieu moet spelen in onze andere beleidsplannen.

De uitgangspunten

De keuzes van Gedeputeerde Staten voor dit milieubeleidsplan zijn gebaseerd op het Collegeprogramma Krachtig, in balans (2007-2011) en het nieuwe collegeprogramma Kort en Krachtig (2009-2011). Hierover meer in §1.5.

Wat staat er in het milieubeleidsplan?

Het milieubeleidsplan laat zien wat wij als provincie doen en gaan doen op het gebied van milieu. Alle milieuthema's komen daarbij aan bod: afval, bodem, externe veiligheid, geluid, geur, licht en donkerte, lucht en klimaat en energie. We beperken ons daarbij tot de hoofdlijnen. Voor een aantal thema's is al beleid. Zo zijn biodiversiteit, natuur en landschap uitgewerkt in het natuurbeleid van de provincie. Ook het thema water is niet opgenomen in dit nieuwe milieubeleidsplan, hiervoor is een apart provinciaal waterplan gemaakt.

Het milieubeleidsplan en ander beleid

Het milieubeleidsplan sluit aan bij de andere beleidsplannen van de provincie. Het behoort samen met het Provinciaal Verkeer en Vervoerplan en het Provinciaal Waterplan tot de strategische provinciale plannen. Andere belangrijke strategische documenten zijn de Economische Agenda, de Agenda Landbouw en Visserij en de Agenda Europese Strategie. Al deze plannen hangen met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. Samen vormen

zij de uitwerking van het collegeprogramma Krachtig, in balans.

In de nieuwe provinciale structuurvisie worden de ruimtelijke consequenties van alle bovengenoemde plannen in hun samenhang bekeken. Soms passen de plannen in elkaar en kunnen zij elkaar versterken, maar soms ook moeten er keuzes worden gemaakt. Deze belangenafweging wordt gemaakt op basis van de inhoud van de afzonderlijke plannen.

De totstandkoming van het milieubeleidsplan

Voor het opstellen van dit milieubeleidsplan hebben wij eerst het milieubeleidsplan 2002-2006 geëvalueerd. Verder hebben we verkennende interviews gehouden met verschillende betrokkenen. Ook hebben we gebruik gemaakt van het onderzoek dat de VROM-inspectie heeft gedaan naar de uitvoering van VROM-taken door de provincie. Vervolgens heeft een werkgroep van Statenleden de kaders voor het milieubeleidsplan opgesteld. Deze werkgroep is ook bij het vervolg betrokken geweest.

Tijdens het maken van het milieubeleidsplan hebben wij op verschillende momenten advies gevraagd aan een externe klankbordgroep. In deze klankbordgroep zaten vertegenwoordigers van gemeenten, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Het ontwerp milieubeleidsplan heeft in het voorjaar van 2009 ter inzage gelegen. De ingediende zienswijzen op het ontwerp zijn door Gedeputeerde Staten in een aparte nota van beantwoording gebundeld, samengevat en beantwoord. Het ontwerp en de nota van beantwoording zijn voorgelegd aan Provinciale Staten van Noord-Holland. In de vergadering van 21 september 2009 hebben Provinciale Staten het milieubeleidsplan vastgesteld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 vindt u de context van het provinciale milieubeleid. Aan bod komen de mondiale, Europese, nationale en provinciale ontwikkelingen en de uitgangspunten die ons milieubeleid mede bepalen. In hoofdstuk 2 bespreken we de rol en visie van de provincie: wat is onze visie, hoe zien wij onze rol en wat zijn onze doelen en belangen? Hoofdstuk 3 behandelt onze 8 milieuthema's:

afval, bodem, externe veiligheid, geluid, geur, lucht, licht&donkerte en klimaat&energie. Per thema geven we de ontwikkelingen, trends en achtergronden aan, wat we gedaan hebben, waar de knelpunten liggen en wat we gaan doen in de periode 2009-2013. Dit milieubeleidsplan beperkt zich tot het milieubeleid. De uitwerking van de thema's staat echter altijd in het teken van grotere integrale afwegingen. In hoofdstuk 4 gaan we daarom in op de afstemming met de andere provinciale beleidsvelden. Tot slot kunt u in hoofdstuk 5 lezen hoe we ons milieubeleid gaan uitvoeren.

Achterin bij de bijlagen vindt u een aantal kaarten. Ook vindt u er een lijst met afkortingen die gebruikt worden bij milieubeleid. Verder vindt u een documentenlijst met een korte uitleg van mondiale-, Europese-, nationale- en provinciale afspraken, wetten, regelingen en beleidsplannen.

Ten slotte vindt u er het Meerjarig Uitvoeringsprogramma met daarin nog eens opgesomd welke activiteiten we gaan uitvoeren in de periode 2009-2013.

ONTWIKKELINGEN, TRENDS EN ACHTERGRONDEN

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk schetsen we de context van het provinciale milieubeleid: wat komt er op ons af? We beschrijven achtereenvolgens de mondiale, Europese, nationale en provinciale ontwikkelingen en behandelen de kaders die maatgevend (wettelijke verplichtingen) of richtinggevend zijn voor ons milieubeleid. Het gaat daarbij om algemene trends en ontwikkelingen. De Europese en nationale ontwikkelingen die specifiek zijn voor bepaalde milieuthema's komen aan bod in hoofdstuk 3.

1.2 Mondiale ontwikkelingen

De belangrijkste mondiale ontwikkelingen voor ons milieubeleid zijn: de klimaatafspraken in het Kyoto-protocol, de millenniumdoelen, de eindigheid van fossiele brandstoffen en de toenemende aandacht voor duurzame ontwikkeling. Bij de millenniumdoelen gaat het met name om doelstelling 7: een duurzaam leefmilieu en het voorkomen van afwenteling van de milieulast door rijke landen op ontwikkelingslanden.

Centraal bij al deze ontwikkelingen staan de grensoverschrijdende effecten en de samenhang tussen verschillende gebieden en beleidsterreinen. Wat we in Noord-Holland uitstoten slaat voor een groot deel neer buiten de provinciegrenzen. Omgekeerd wordt de milieukwaliteit in Noord-Holland grotendeels bepaald door vervuiling elders in het (buiten)land. Deze afwenteling van milieuvervuiling kunnen wij als provincie niet sturen. Wel kunnen we ervoor zorgen dat we zelf zo weinig mogelijk vervuiling afwentelen, zowel geografisch (naar andere landen en regio's) als in de tijd (naar toekomstige generaties).

Met ons beleid willen wij minder beslag leggen op de draagkracht van de aarde. In §2.4. leest u hoe wij dit willen bereiken.

1.3 Europese ontwikkelingen

Waar het mondiale milieubeleid vooral richtinggevend is, is het Europese beleid maatgevend. Daarmee is Europa sterk bepalend voor het provinciale milieubeleid. Zo worden de milieukwaliteitseisen voor de meeste milieuthema's op Europees niveau vastgesteld. Deze Europese invloed is niet altijd zichtbaar doordat de Europese verplichtingen grotendeels worden omgezet in nationale wetgeving en vervolgens deel uitmaken van regionale en lokale besluitvorming. Als provincie hebben we een belangrijke rol bij de beleidsuitvoering van het Europese milieubeleid. In Europa worden de normen gesteld die wij als bevoegd gezag handhaven.

Een Europese aanpak van milieuproblemen ligt niet alleen voor de hand omdat veel van de milieuproblemen

grensoverschrijdend zijn (met het gevaar op afwenteling); het is ook van belang voor een vrije en eerlijke concurrentie tussen de lidstaten. Het Europese milieubeleid wil daarom een hoog niveau van milieubescherming bereiken door middel van harmonisatie van milieueisen en -reggeving (het creëren van een level playing field).

Het belang van Europa voor het Nederlandse en provinciale milieubeleid is dus aanzienlijk en groeit nog dagelijks. Het is daarom van belang dat wij als provincie actief betrokken zijn bij en invloed uitoefenen op de totstandkoming van nieuwe Europese regelgeving of herziening van bestaande regels. De komende jaren staat een aantal belangrijke milieuonderwerpen op het programma, onder meer:

- implementatie van de Richtlijn Luchtkwaliteit
- herziening van de IPPC-richtlijn, de NEC-richtlijn en de ETS-richtlijn
- vaststelling van de Kaderrichtlijn Bodem
- ontwikkeling of uitwerking van het klimaat- en energiepakket
- ontwikkeling van een gemeenschappelijk milieu-informatiesysteem (SEIS)

Op deze dossiers werken wij samen met onze partners zoals VROM, de Randstad provincies, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en Europese samenwerkingsverbanden. De voortgang op de verschillende dossiers wordt conform de Agenda voor Europese Strategie elk half jaar voorgelegd aan Provinciale Staten.

1.4 Nationale ontwikkelingen

Nationaal beleid betreft vaak een verdere vertaling en operationalisatie van Europees beleid. De belangrijkste nationale ontwikkelingen die ons milieubeleid direct of indirect beïnvloeden gaan vrijwel allemaal over de uitvoering. De belangrijkste zijn: decentralisatie van rijks-taken, het streven naar deregulering en de verbetering van milieuhandhaving en milieutoezicht. In hoofdstuk 5 behandelen we de gevolgen hiervan voor de provinciale vergunningverlening en handhaving.

Decentralisatie rijks-taken

Decentralisatie heeft weer volop de aandacht en is vastgelegd in het bestuursakkoord tussen Rijk en provincies van juni 2008. Dit naar aanleiding van het verschijnen van de rapporten Van specifiek naar generiek (commissie Oosting, september 2007) en Ruimte, Regie en Reken-schap (commissie Ladders, maart 2008).

Voor milieu gaat het om decentralisatie van taken op het gebied van bodemsanering, interbestuurlijk toezicht, externe veiligheid en kleine luchtvaart. Daarnaast zullen in het kader van de regionale uitvoeringsdiensten ook een gedeelte van onze uitvoerende taken (vergunningver-lening en handhaving) naar gemeenten gaan. De provin-cies worden steeds vaker gebiedsregisseurs: zij werken aan integraal regionaal omgevingsbeleid.

Deregulering

Een andere tendens is deregulering. Met het project Slimmere regels, betere uitvoering en minder lasten, wil het ministerie van VROM de regeldruk voor milieu, ruimte en wonen met 25 procent verminderen. Dit gebeurt onder meer via het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (ook wel Activiteitenbesluit genoemd) waardoor minder bedrijven verplicht zijn om een vergunning te hebben. Ook de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de herijking van het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer (Ivb) verminderen de regeldruk. Als provincie merken we de consequenties vooral in onze rol van bevoegd gezag.

Professionalisering van de handhaving

Een andere ontwikkeling is het verbeteren van milieuhandhaving en milieutoezicht. De commissie Mans onderzocht het bestaande stelsel van handhaving en toezicht op naleving van de regelgeving van het ministerie van VROM. In haar rapport *De tijd is rijp* (juli 2008) adviseert de commissie het instellen van regionale omgevingsdiensten voor de handhaving. Na het verschijnen van dit rapport hebben de ontwikkelingen elkaar snel opgevolgd. Inmiddels liggen er afspraken tussen het Kabinet, VNG en IPO om te komen tot regionale uitvoeringsorganisaties per 1 januari 2012. Gemeenten en provincies laten de afgesproken taken (minimaal het basispakket) door deze diensten uitvoeren. Daarnaast stellen de partijen gezamenlijk kwaliteitscriteria op. Taken die bij toetsing niet aan de gestelde kwaliteit voldoen, worden tevens ondergebracht in de uitvoeringsdiensten.

1.5 Provinciale kaders

De provinciale kaders voor dit milieubeleidsplan bestaan uit het collegeprogramma 2007-2011 Krachtig, in balans (en het daarvan afgeleide nieuwe collegeprogramma Kort en Krachtig (2009-2011)), de kadernota van Provinciale Staten, de aanbevelingen uit de evaluatie van het provinciaal milieubeleidsplan 2002-2006 en het onderzoek dat de VROM-inspectie heeft gedaan naar de uitvoering van onze VROM-taken.

Collegeprogramma Krachtig, in balans

Het collegeprogramma 2007-2011 Krachtig, in balans en het naar aanleiding van de collegewisseling opgestelde collegeakkoord Kort en Krachtig 2009-2011 zijn het uitgangspunt voor al het provinciale beleid en dus ook voor de keuzes in dit milieubeleidsplan.

In het provinciale beleid zoeken we voortdurend de balans tussen de problemen, uitdagingen en kansen in Noord-Holland. Daarbij zetten wij gelijktijdig in op bouwen en ontwikkelen, werkgelegenheid en bereikbaarheid, maar met aandacht voor zuinig gebruik van de ruimte en de

gevolgen voor de leefomgeving, milieu en klimaat. Ofwel: economie en ecologie krachtig in balans. Om deze samenhang te bevorderen streven we naar duurzame ontwikkeling.

De belangrijkste (milieu)uitgangspunten uit het collegeprogramma zijn:

- Schiphol moet zich kunnen blijven ontwikkelen binnen de door het Rijk bepaalde milieugrenzen. Hiervoor is het noodzakelijk dat we een balans zoeken tussen de positieve economische ontwikkelingen en een goede leefbaarheid in de omgeving.
- Het Noordzeekanaalgebied is een belangrijke motor van de Noord-Hollandse economie. Wij willen onze inspanningen in dit gebied dan ook continueren en versterken. Hiervoor onderzoeken we of we de bestuurlijke en organisatorische verbanden in het gebied kunnen bundelen in één Ontwikkelingsbedrijf Noordzeekanaalgebied.
- Conform Europese en nationale wet- en regelgeving werken wij aan de verbetering van de luchtkwaliteit in onze provincie. De provincie voert regie t.a.v. het luchtkwaliteitsbeleid en de uitvoering in het kader van het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL Noordvleugel).
- Op de middellange termijn, van 2008 tot 2010, streven we naar het oprichten van een aantal omgevingsdiensten waarbij provincie en gemeenten hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor alle kleursporen (milieu-, water-, natuur-, bouw- en RO-zaken) aan deze diensten overdragen.
- Het bodemsaneringsprogramma wordt conform de huidige planning uitgevoerd, waarbij functionele sanering uitgangspunt blijft.
- In het kader van het rijksproject Schoner en zuiniger worden nieuwe resultaatafspraken gemaakt tussen Rijk, provincies en gemeenten over duurzame energie. Wij willen onze koppositie op het gebied van duurzame energie handhaven en uitbreiden.
- Wij willen dat Noord-Holland nadrukkelijk haar bijdrage levert aan het voorkomen van de klimaatverandering. Als organisatie willen we het goede voorbeeld geven door zelf klimaatneutraal te werken. Wij dringen er bij gemeenten op aan om hetzelfde na te streven. Wij kopen duurzaam in en ondersteunen maatschappelijk verantwoord ondernemen. In onze rol als opdrachtgever kiezen wij zoveel mogelijk voor organisaties die dit óók doen. We bevorderen klimaatneutraal bouwen, hierbij wordt ook de bestaande woningvoorraad betrokken.
- Wij vinden dat het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger moet staan. Daar waar het kan, moet de gemeente besturen, de provincie bestuurt daar waar gemeentegrensoverschrijdende zaken dit vereisen.
- Samenhangende problematiek op het gebied van mobiliteit, infrastructuur, ruimtelijke ordening en

economische ontwikkeling in de Randstad pakken we doeltreffend aan.

- Criteria bij de hervorming van het middenbestuur zijn helderheid, differentiatie, terugdringen van de bestuurlijke drukte en democratische legitimatie. Taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden mét de bijbehorende middelen zijn hierbij uitgangspunt.
- Wij ondersteunen de commissaris van de Koningin bij zijn taak op het gebied van de veiligheid in Noord-Holland. Het openbaar maken van risicogegevens op de risicokaart maakt de fysieke veiligheidssituatie meer zichtbaar en draagt zo bij aan de veiligheidsdiscussie en het daadwerkelijk veiliger maken van Noord-Holland.

Deze uitgangspunten zijn leidend geweest voor de keuzes in dit milieubeleidsplan ten aanzien van onze rolopvatting, de samenwerking met onze partners en de accenten binnen de verschillende milieuthema's.

Kadernota Provinciale Staten

Voor dit milieubeleidsplan hebben Provinciale Staten van Noord-Holland een aantal doelen en uitgangspunten geformuleerd in een kadernota. Hierbij is verschil tussen de doelen op de lange en de korte termijn gemaakt.

VISIE VOOR DE LANGE TERMIJN

"In de toekomst leeft iedereen in een schoon Noord-Holland. Wonen, werken en recreëren doen we dan in een gezonde, schone en veilige omgeving. We ondervinden geen overlast meer van bodemverontreiniging en luchtvervuiling en ook lawaai en stank van bedrijven en verkeer behoren tot het verleden. Daarnaast leveren we een bijdrage aan het verminderen van de mondiale milieubelasting en de aantasting van de draagkracht van de aarde, in ieder geval voor dat deel waar we als provincie verantwoordelijk voor zijn."

DOELSTELLING VOOR DE PLANPERIODE 2009-2013

"Eind 2013 is overal in Noord-Holland de zogeheten basis-kwaliteit bereikt. Daarbij scoren we voor milieukwaliteit minimaal een 8! De 8 wil zeggen dat we meer willen doen dan de wet vereist. De basiskwaliteit is vastgelegd in Europese en nationale milieunormen en regels en hangt samen met de functie van een gebied: wonen, werken of recreëren."

Daarnaast geeft de kadernota de volgende richtlijnen voor de vorm van dit milieubeleidsplan:

- Er is oog voor de koppeling van beleid en uitvoering, zicht op de totale milieuprogrammering (speerpunten + uitvoering reguliere wettelijke taken) en concentratie op de hoofdlijnen met een beperkt aantal doelen.
- Er is een ideale mix van hanteerbaarheid en volledigheid,

het milieubeleidsplan is overzichtelijk maar biedt voldoende juridische kaders voor vergunningverlening en handhaving.

- Noord-Holland verbetert de kwaliteit van het milieu en maakt daarbij onderscheid tussen resultaatverplichtingen en inspanningsverplichtingen.
- Het milieubeleidsplan sluit aan bij de andere provinciale programma's en agenda's.
- Het milieubeleidsplan beperkt zich tot het milieubeleid.
- Het milieubeleidsplan biedt een afwegingskader voor het stellen van prioriteiten binnen het milieubeleid.
- De kwaliteit van de fysieke omgeving is het sturende belang binnen het provinciale milieubeleid, in het bijzonder wanneer deze gevolgen heeft voor de gezondheid.
- We meten alleen wat we moeten weten om te bepalen of we op de goede weg zijn.

Onderzoek VROM-inspectie

Voor dit milieubeleidsplan hebben we ook gekeken naar de aanbevelingen uit het onderzoek van de VROM-inspectie uit 2008 naar de uitvoering van onze VROM-taken (bodem, externe veiligheid, geluid, luchtkwaliteit en milieuprogrammering). De VROM-inspectie stelt drie grote verbetertrajecten voor. Ten eerste voor de algemene milieuprogrammering en verslaglegging, ten tweede voor het beleid voor externe veiligheid en ten derde voor toezicht en handhaving van de Wet milieubeheer. Voor de onderwerpen vergunningverlening Wet milieubeheer, Wet geluidhinder (Wgh), riolering en externe veiligheid (Brzo, Bevi, Vuurwerkbesluit) beveelt de inspectie lichte verbetertrajecten aan.

Met dit nieuwe milieubeleidsplan realiseren we het merendeel van de gevraagde verbeteringen. Zo actualiseren we met dit milieubeleidsplan ons milieubeleid. Daarbij richten we ons op de gehele milieuprogrammering waardoor een betere afstemming ontstaat tussen beleid, uitvoering en handhaving. Ook nemen we de milieuprogrammering en de monitoring op in de provinciale planning en control cyclus, hierdoor is er tussentijds voldoende ruimte om bij te sturen.

Behalve de VROM-inspectie hebben we ook zelf het provinciaal milieubeleidsplan van 2002-2006 geëvalueerd. De belangrijkste conclusies uit deze evaluatie zijn overgenomen in de kadernota van Provinciale Staten.

1.6 Beleidsruimte voor dit milieubeleidsplan

Veel beleidsruimte is al ingevuld met Europese of nationale normen en daarnaast geven Europese, nationale en provinciale (beleids)kaders al richting. De beleidskeuzes die overblijven, betreffen vooral onze rolopvatting, taakstelling en de intensiteit waarmee we onze taak uitvoeren.

VISIE EN ROL VAN DE PROVINCIE OP MILIEUGEBIED

2.1 Inleiding

Wat is onze visie, wat zijn de belangen en welke rollen en taken hebben wij als het om milieu gaat? In dit hoofdstuk leest u de strategische beleidslijnen van ons milieubeleid.

2.2 Noord-Holland, een gezonde, schone en veilige leefomgeving

In onze visie voor de lange termijn wonen, werken en recreëren mensen in Noord-Holland in een gezonde, schone en veilige leefomgeving. Daarnaast draagt Noord-Holland bij aan het verminderen van de mondiale milieubelasting en de aanslagen op de draagkracht van de aarde, in ieder geval voor dat deel waarvoor de provincie verantwoordelijk is.

Voor de korte termijn, dat wil zeggen binnen deze planperiode, verbeteren we de basiskwaliteit voor de verschillende milieuthema's zichtbaar en meetbaar.

Het milieubeleidsplan werkt deze doelstelling uit door het uitvoeren van de wettelijke taken, de verplichtingen die voortkomen uit genomen besluiten en gemaakte afspraken met derden, zoals (landelijk) gesloten convenanten.

We gaan op acht milieuthema's activiteiten uitvoeren om aan deze taken en verplichtingen te voldoen. De omvang en aard van de activiteiten verschilt per thema, aangezien we niet op elk thema dezelfde wettelijke taken, verplichtingen en rol hebben. Zo hebben wij op de thema's bodem en klimaat en energie een stevige rol opgepakt. Op andere thema's is het de vraag of altijd de provincie de handschoen moet oppakken. Bijvoorbeeld op het thema afval worden bevoegdheden steeds verder gedecentraliseerd naar gemeenten. Het is dan logischer om als provincie een minder prominente rol te spelen en te volstaan met het goed uitvoeren van de wettelijke taken.

2.3 Rollen

Er zijn voor de provincie vier rollen te onderscheiden. Te weten, de provincie als:

- 1 bevoegde instantie (vergunningverlening, handhaving);
- 2 partner met gedeelde bevoegdheid (inzet van financiële en personele middelen);
- 3 regisseur (faciliteren, stimuleren of juist ontmoedigen);
- 4 kennismakelaar (delen en makelen van kennis en informatie).

Daarnaast heeft de provincie in het kader van het interbestuurlijk toezicht een toetsende rol: zij toetst de kwaliteitscriteria voor de professionalisering van handhaving bij gemeenten en waterschappen.

Uit de evaluatie van het vorige milieubeleidsplan blijkt dat we naast de rol van bevoegde instantie vooral de partnerrol hebben vervuld. Onze milieudoelen worden vooral gerealiseerd door samenwerking met Rijk, gemeenten en andere betrokkenen. Verder valt op dat onze regisseursrol vaak verder gaat dan alleen het regisseren van partijen. Meestal zijn we direct betrokken met geld of juridische instrumenten. Onze rol als kennismakelaar is slechts ten dele geslaagd. Met name de informatievoorziening aan de burger vraagt om aandacht, vooral als het gaat om gezondheidseffecten.

Afhankelijk van de fase in het beleidsproces, het schaalniveau en de aard van de opgaven kiezen we als provincie voor één of meerdere rollen. Zo gebruiken we een optimale mix van sturingsvarianten: reguleren, regisseren, stimuleren, faciliteren en informeren. De relaties die daardoor ontstaan met gemeenten, het Rijk, Brussel en het maatschappelijk middenveld zijn gebaseerd op een aantal gedeelde uitgangspunten:

- een goed milieu begint bij jezelf;
- samenwerken biedt betere resultaten;
- decentraliseren is vertrouwen;
- gebiedsgericht maatwerk;
- professionaliteit in de uitvoering.

Relatie met gemeenten en waterschappen

Decentraliseren is vertrouwen. In de relatie met gemeenten is onze rol dan ook terughoudend. Gemeenten hebben hun eigen wettelijke rol en taken aangaande de milieuthema's en wij vertrouwen er op dat zij deze zelfstandig vervullen. Desgewenst kunnen wij vanuit onze regierol ondersteunen of faciliteren bij kwaliteitverbeterprocessen, zodat niet elke gemeente opnieuw het wiel hoeft uit te vinden. Daarnaast zoeken we samenwerking (partnerschappen) met gemeenten bij het realiseren van onze provinciale beleidsdoelen. Denk bijvoorbeeld aan ons klimaat- en energiebeleid.

Daar waar gemeenten hun wettelijke taken niet (kunnen) verrichten of wanneer specifieke provinciale belangen in het gedrang komen, vervalt onze terughoudendheid. Liefst regisseren we in dat geval door middel van stimuleren. Maar waar nodig gebruiken we meer dwingende instrumenten. In het uiterste geval nemen we de gemeentelijke rol (in gezamenlijkheid) over.

Relatie met het Rijk en Brussel

Wij kiezen voor een actieve benadering. Europese wet- en regelgeving die voor de provincie van belang is, proberen we vroegtijdig te beïnvloeden. Ook benutten we Europese fondsen om provinciale projecten uit te voeren. Daarnaast willen wij meedenken over het realiseren van gezamenlijke doelstellingen en meeschrijven aan kaderregelingen en programma's. Vanuit onze positie hebben wij de gebiedspecifieke kennis om bij de uitvoering maatwerk te kunnen leveren. Wij nemen graag de verantwoordelijk-

heid voor het uitvoeren van Europese en nationale regelingen, mits wij ook het vertrouwen en de vrijheid krijgen om deze naar eigen inzicht uit te voeren.

Als medeoverheid en bevoegd gezag vervullen wij een belangrijke rol bij de adequate uitvoering van Europese en nationale regelgeving. Daarbij signaleren wij knelpunten bij de implementatie, de uitvoeringspraktijk en de haalbaarheid van wetten en regelingen. Door deze signalen door te geven aan het Rijk en Brussel kunnen wij bijdragen aan betere regelgeving. Wij zullen onze kennis inbrengen in de discussie over herziening van bestaande nationale en Europese regelgeving en bij het maken van nieuwe regelgeving. Daarbij werken wij waar mogelijk samen met de andere provincies in het Interprovinciaal Overleg.

Relatie met de maatschappij

Als provincie hebben wij de taak om op te komen voor het maatschappelijk belang. Dit doen we via ons beleid, onze vergunning- en subsidieverlening en de handhaving. Wij werken daarbij samen met onze partners in de regio: gemeenten, bedrijfsleven, kennisorganisaties en maatschappelijke organisaties. We zijn ons bewust van onze voorbeeldfunctie. Bij het realiseren van onze doelen kijken we eerst in de spiegel voordat we anderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid.

2.4 Doelen

Aansluitend op onze visie richten wij ons voor deze planperiode 2009-2013 op het verbeteren van de milieukwaliteit met het oog op:

- voorkomen van schade aan de menselijke gezondheid, dier en plant;
- stimuleren van duurzame ontwikkeling in Noord-Holland voor nu en in de toekomst, zonder afwenteling van de milieubelasting naar elders.

Deze doelen staan ook als provinciale belangen genoemd in de structuurvisie.

Voorkomen van schade aan de menselijke gezondheid, dier en plant

Onze gezondheid wordt bepaald door een samenspel van factoren zoals: persoonsgebonden factoren (onder andere bloeddruk of lichaamsgewicht), leefstijl (onder andere roken, alcoholgebruik of lichaamsbeweging) en omgevingsfactoren (zoals milieu, woon- en werkomgeving en economische omstandigheden). Het provinciaal beleid heeft vooral invloed op de omgevingsfactoren.

Van de omgevingsfactoren dragen milieufactoren voor een groot deel bij aan de totale gezondheidseffecten. Voor de meeste milieufactoren bestaan dan ook wettelijke normen om de gezondheid te beschermen. Overschrijdingen van de norm kunnen effecten hebben op de gezondheid. Dit kan direct zijn, zoals een slechte luchtkwaliteit

die tot een longziekte leidt, maar ook indirect. Zo kan geluidshinder bijvoorbeeld leiden tot stress of verstoring van de slaap wat weer ten nadele van de gezondheid is.

Binnen de provincie wordt nog niet overal voldaan aan de wettelijke norm. De normen voor de kwaliteit van de buitenlucht (fijn stof, stikstofdioxide), geluid, bodem en externe veiligheid worden op een aantal plaatsten nog overschreden. Daarnaast zijn er meldingen over stankhinder. Omdat niet alle bevoegdheid bij de provincie ligt willen we samen met het Rijk, gemeenten en de GGD's kijken naar oplossingen voor die situaties waarbij de gezondheid in het geding is. Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de expertise van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Stimuleren van duurzame ontwikkeling

Wij streven als provincie naar duurzame ontwikkeling. Ons collegeprogramma Krachtig, in balans geeft onze visie op duurzaamheid goed weer. Wij zoeken daarin naar de juiste balans tussen bouwen, ontwikkelen, werkgelegenheid, bereikbaarheid, ruimtegebruik, leefomgeving, milieu en klimaat. Duurzame ontwikkeling betekent volgens ons het combineren van de belangen van mens, milieu en economie (people, planet, profit). Door de ont koppeling van economische groei en milieudruk (Milieubalans 2008) gaat het daarbij niet meer om een keuze tussen mens, milieu en economie, maar om het vinden van de sterkste combinatie. Doel is winst boeken op alle onderdelen, nu en in de toekomst (tijdsdimensie), hier en elders (ruimtelijke dimensie) om te voorkomen dat we met onze keuzes de belasting van het milieu afwentelen op toekomstige generaties of andere gebieden.

Voor toekomstige generaties is het van belang dat wij bijzondere (milieu)waarden en kwaliteiten beschermen. Denk aan aardkundige waarden en stilte, ook latere generaties moeten hiervan kunnen profiteren.

Het afwentelen van milieubelasting op andere gebieden heeft te maken met het aarde-aandeel dat wij claimen ten koste van andere gebieden. Het gaat daarbij zowel om de grondstoffen die wij verbruiken als de vervuiling die wij produceren. Door het verminderen van de provinciale milieubelasting streven we naar een eerlijk aarde-aandeel en een evenwichtig gebruik van de draagkracht van de aarde.

Een instrument dat het aarde-aandeel meet is de ecologische of mondiale voetafdruk. De voetafdruk toont voor een bepaald jaar de hoeveelheid biologisch productieve grond- en wateroppervlakte die een bepaalde bevolkingsgroep in een jaar gebruikt om zijn consumptieniveau te handhaven en zijn afvalproductie te verwerken. Daarbij ligt de nadruk op energie en CO₂-uitstoot en niet op milieubelasting met bijvoorbeeld zware metalen. De voetafdruk wordt gemeten in mondiale hectares en uitgedrukt in een gestandaardiseerd getal.

Het onderzoeksbureau Telos heeft voor provincies de globale voetafdruk berekend. Noord-Holland scoort met een globale voetafdruk van 4,6 hoger dan het gemiddelde van 4,4 in Nederland. Energieverbruik en mobiliteit leveren het grootste aandeel. Willen we onze voetafdruk verkleinen dan moeten we ons dus vooral op deze onderdelen richten. In het Actieprogramma Klimaat en het Convenant Klimaat tussen IPO en VNG staan veel ambities gericht op vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Daarbij worden maatregelen voorgesteld op gebied van onder meer verkeer en vervoer en wonen. Daarnaast investeert de provincie flink in duurzame energie. We gaan een verkenning doen naar de provinciale mogelijkheden voor duurzaamheid. Daarbij zullen we bekijken in hoeverre we instrumenten als de mondiale voetafdruk en de cradle-to-cradle benadering kunnen gebruiken om onze ambities vorm te geven.

2.5 Basisprincipes

Om onze doelen te realiseren hanteren we een aantal basisprincipes:

Een goed milieu begint bij jezelf: als provincie willen we zelf het goede voorbeeld geven door milieukwaliteit integraal mee te wegen in ons beleid. Daarbij voldoen we aan onze eigen normen.

Samenwerken biedt betere resultaten: ontwikkelen en uitvoeren van ons milieubeleid kunnen wij niet alleen, maar doen we in nauwe samenwerking met onze bestuurlijke en maatschappelijke partners.

Decentraliseren is vertrouwen: wij vertrouwen onze partners in de keten en beperken ons daarmee tot onze eigen taken. Waar partijen hun taken niet- of onvoldoende (kunnen) oppakken en daarmee de provinciale belangen in de knel komen pakken wij een partner- of regierol.

Gebiedsgericht maatwerk: binnen een gebied maken wij een integrale afweging van milieubelangen, ruimtelijke belangen en economische belangen.

Professionaliteit in de uitvoering: bij ons milieubeleid staat de kwaliteit van de uitvoering voorop.

THEMATISCHE BELEIDSLIJNEN

3

3.1 Inleiding

We spannen ons in om binnen deze planperiode de basis-kwaliteit te behalen. Om dit doel te behalen gaan we op acht thema's activiteiten uitvoeren. De thema's zijn: afval, bodem, externe veiligheid, geluid, geur, lucht, licht en donkerte, klimaat en energie.

Elk thema kent eenzelfde opbouw van de tekst:

Ontwikkelingen, trends en achtergronden

De eerste paragraaf schetst de belangrijkste trends en ontwikkelen omtrent het thema en bevat een schema met de wettelijke kaders en de wettelijke taken van de provincie.

Provinciaal beleid tot 2009

De tweede paragraaf beschrijft het provinciale beleid van de afgelopen periode: onze wettelijke taken en de eventuele extra activiteiten. Ook geven we de knelpunten en aandachtspunten bij de uitvoering aan.

Waar staan we nu?

De derde paragraaf geeft de stand van zaken: zijn we al op de goede weg met onze huidige inspanningen of moeten we nog extra activiteiten ondernemen? Om deze beoordeling te objectiveren gebruiken we de twee onderzoeksrapporten over ons huidige milieubeleid: de evaluatie van het provinciaal milieubeleidsplan 2002-2006 en het rapport van de VROM-inspectie uit 2008 (zie ook paragrafen 1.5.2 en 1.5.3). Het inspectierapport geeft voor de diverse milieuthema's kwalificaties en aanbevelingen: excellent, adequaat, geen verbetertraject nodig, licht verbetertraject nodig en zwaar verbetertraject nodig. Onze beoordeling sluit hierbij aan.

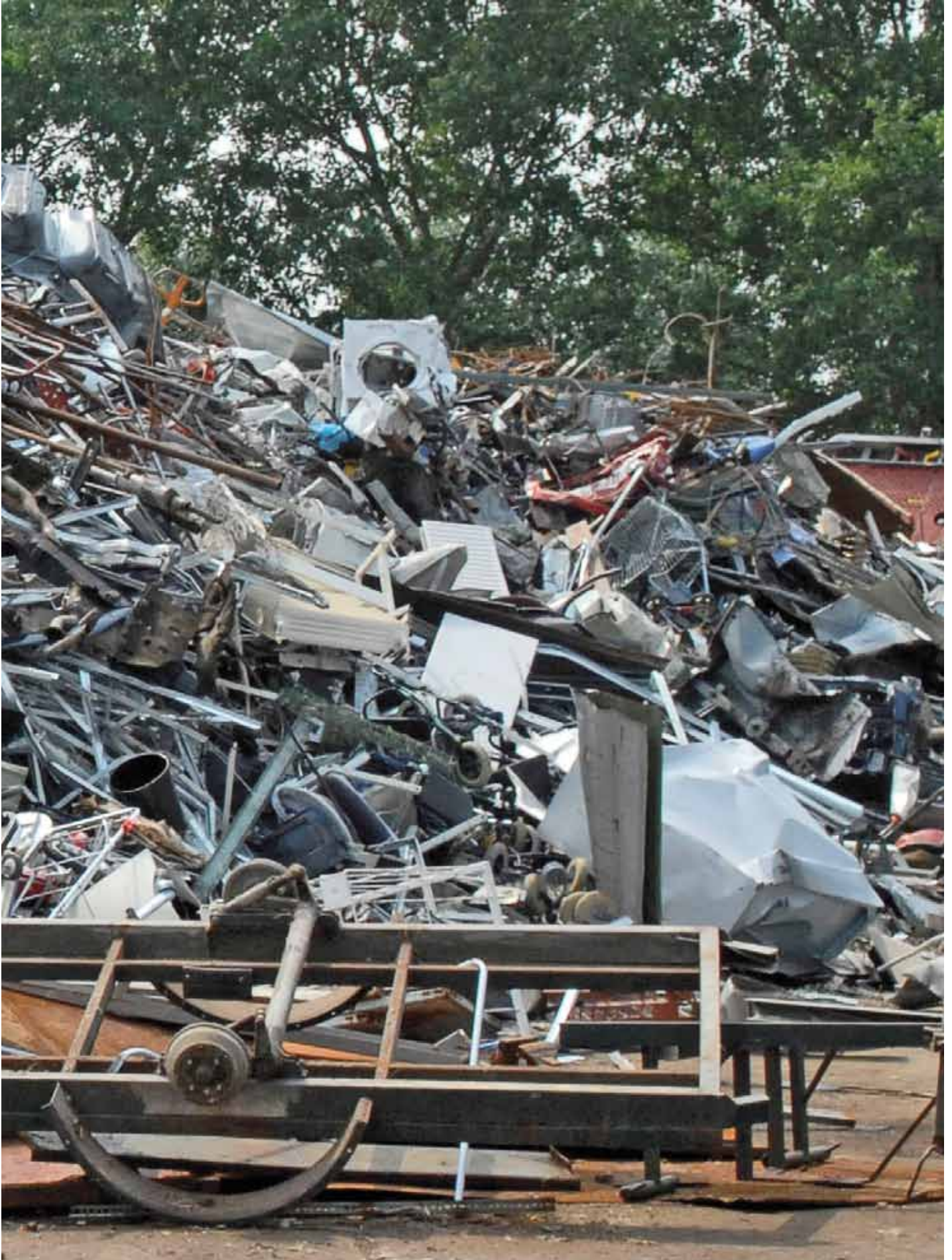
Beleid voor 2009-2013

De vierde paragraaf beschrijft het beleid voor deze planperiode. Op basis van onze rolopvatting, onze doelen en de gesignaleerde trends en knelpunten bepalen we het beleid. Dit resulteert uiteindelijk in een aantal concrete activiteiten. Vragen die bij de totstandkoming van de keuze voor onze activiteiten aan de orde zijn gekomen en die in deze paragraaf behandeld worden, zijn:

- Wat zijn de kansen en bedreigingen?
- Raakt het aan een provinciaal strategisch (milieu) belang?
- Waar heb je als provincie direct invloed op?
- Draagt het bij aan een of meerdere provinciale (milieu) doelen?
- Is er sprake van integraliteit en samenhang met andere beleidsvelden?
- Waar kunnen we het meest bereiken?

Ook bij het bepalen van de prioriteiten in de uitvoering gaan deze vragen een rol spelen.

3.2 Afval

3.2.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

Afvalbeheer omvat de hele afvalketen: het vermijden van het ontstaan van afvalstoffen, het hergebruik en de eindverwerking van afvalstoffen in afvalverbrandingsinstallaties en op stortplaatsen.

Na de wijziging van het hoofdstuk afvalstoffen in de Wet milieubeheer liggen de taken voor afvalbeheer grotendeels bij Rijk en gemeenten. De zorg voor afvalwater ligt grotendeels bij waterschappen en gemeenten. De provincie blijft (vooralsnog) toezicht houden op de afvalstromen.

In onderstaand schema staan de belangrijkste Europese en nationale kaders voor het afvalbeleid. Zowel de Kader-richtlijn Afvalstoffen als de IPPC-richtlijn worden waarschijnlijk in de komende planperiode herzien. Nationaal is een nieuw Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP) in de maak.

Een andere ontwikkeling is het Programma Vernieuwing Toezicht Afvaldomein (voorheen Frontoffice Afval) van het ministerie van VROM. In dit project (met het motto: minder last, meer effect) werken Rijk, toezichthouders en bedrijfsleven samen aan verbetering van het toezicht en het verminderen van de toezichtlast voor bedrijven. In deze landelijke en branchegerichte netwerken streeft men naar één best practice toezichtmethode en een landelijk branchedocument. Een optie die wordt genoemd is één-loket waar de branche voor wetstechnische zaken terecht kan. Vooralsnog wordt dit een provinciaal loket. Daarnaast is ook de Wabo gebaseerd op een één-loket-gedachte, dit is nog niet volledig uitgewerkt (zie hoofdstuk 5). In 2009 maken we een integrale analyse en een beleidskeuze over het vormgeven van het één loket voor de afvalbranche. Uitgangspunt is dat we zo min mogelijk onderscheid willen maken tussen de afvalverwerkende en de overige industrie.

In het volgende schema staan de wettelijke kaders en de taken die daaruit voortkomen voor ons als provincie.

3.2.2 Provinciaal afvalbeleid tot 2009

De afgelopen jaren was afvalbeleid geen speerpunt binnen ons milieubeleid. Naast de uitvoering van onze wettelijke taken hebben we daarom geen aanvullende activiteiten uitgevoerd.

Naar aanleiding van de problematiek rond de Proba Koala hebben we wel aanvullend beleid vastgesteld voor het terugpompen van olie. Samen met de Dienst Milieu en Bouwtoezicht van de gemeente Amsterdam en de Milieudienst Rijnmond (DCRM) hebben we een draaiboek gemaakt: *Draaiboek handhaving afvalstoffen van de zeescheepvaart (2007)*. Dit draaiboek vult de hiaat in de landelijke wetgeving. Het Landelijk Afvalbeheer Plan stond vooracceptatie toe: verwerkende industrieën mochten vervuilde olie terugpompen als na acceptatie bleek dat het vervuilde olie

bleek te zijn. Dit principe van vooracceptatie is in strijd met de Wet milieubeheer waarin staat dat je na acceptatie de olie moet (laten) verwerken.

Knelpunten

Bij de uitvoering van onze taken hebben we drie knelpunten/aandachtspunten geconstateerd:

- 1 **Ontwikkeling van administratief toezicht en ketentoezicht**
Toezicht op naleving van regelgeving is traditioneel gericht op de individuele inrichting. De laatste jaren is echter het besef ontstaan dat inzicht in de gehele afvalketen noodzakelijk is voor efficiënt toezicht op de naleving van regels voor risicovolle afvalstromen. De ketenaanpak richt zich op alle schakels: van het ontstaan tot en met verwijdering van afvalstromen, vervuilde grondstromen, secundaire grondstoffen of producten. Door een meer administratieve en ketengerichte benadering kunnen we de zwakke schakels in de keten beter opsporen en doelgerichter en doelmatiger handhaven.
- 2 **Nazorg stortplaatsen die zijn gesloten voor 1996**
Uit onderzoek naar de nazorg van voormalige stortplaatsen (NAVOS-project) blijkt dat bij veel stortplaatsen de deklaag te dun of deels afwezig is. Ook is vaak sprake van een verontreinigde deklaag en, in mindere mate, van verontreinigd grondwater. De zorgplicht voor deze voormalige stortplaatsen ligt formeel bij de eigenaar (meestal de gemeente). Vanuit het oogpunt van milieubescherming en duurzame ontwikkeling vinden wij het belangrijk dat de nazorg en herontwikkeling van deze voormalige stortplaatsen op een milieuhygiënisch verantwoorde manier gebeurt. De eigenaren blijken echter niet altijd over de juiste informatie of kennis te beschikken. Als provincie kunnen we vanuit onze rol van kennismakelaar een toegevoegde waarde hebben.

3 Overhevelen stortcapaciteit van stortplaats Noord-Holland Zuid naar stortplaats Nauerna

In het huidige Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP) staat dat de stortcapaciteit niet mag worden uitgebreid. Voor alle provincies zijn locaties gereserveerd. Voor Noord-Holland was extra capaciteit gereserveerd in Noord-Holland Zuid. Echter, wij willen deze capaciteit overhevelen naar de stortplaats Nauerna. In het nieuwe concept-LAP 2009-2012 is deze voorziene overheveling van 3,7 miljoen m³ van stortplaats Noord-Holland Zuid naar stortplaats Nauerna niet opgenomen.

3.2.3 Waar staan we nu?

Afval is geen speerpunt in het huidige provinciale beleid. We beperken ons tot het uitvoeren van onze wettelijke taken. De VROM-inspectie heeft deze taken niet beoordeeld. Volgens de evaluatie van het vorige milieubeleidsplan voeren we de afvaltaken uit volgens de Wet milieubeheer.

Wettelijke kaders en de daaruit voortkomende taken voor de provincie

Europese kaders	Toelichting
Thematische afvalstrategie	Het Europese beleidskader voor afvalbeleid
Kaderrichtlijn Afvalstoffen	<p>De richtlijn geeft definities voor afvalstoffen, nuttige toepassing en definitieve verwijdering en legt algemene verplichtingen op: inzamelvergunning voor het verzamelen en verwerken van afval, afvalbeheerplannen, verwerken van afval zonder de gezondheid van de mens in gevaar te brengen of het milieu te schaden en maatregelen die preventie en nuttige toepassing bevorderen.</p> <p>De richtlijn is nationaal opgenomen in de Wet milieubeheer en het Landelijk Afvalbeheer Plan.</p>
Geïntegreerde richtlijn preventie en bestrijding van verontreiniging door grote milieuvervuilende bedrijven (IPPC)	In Nederland is de richtlijn in de Wet milieubeheer en in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren geïmplementeerd. Afvalverwerkende inrichtingen zoals afvalverbrandingsinstallaties en stortlocaties vallen onder de IPPC-richtlijn. De provinciale taak bestaat uit vergunningverlening en handhaving.
Best available techniques references documents (BREF)	Dit is een referentiedocument dat de best beschikbare technieken (BBT) vermeldt.
Verordening Registratie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van Chemische stoffen (REACH)	Schrijft voor dat alle bedrijven in de keten zich ervan verzekeren dat productie, handel en gebruik van stoffen zo veilig mogelijk gebeurt. De fabrikant/importeur moet de chemische stoffen die in de producten worden gebruikt registreren, de risico's voor gebruik van de stoffen inventariseren en maatregelen aanbevelen om de risico's te beheersen. Alle partijen in de keten moeten hierover geïnformeerd zijn. In Nederland is de verordening onder andere opgenomen in de Wet milieubeheer.
VN-Globally Harmonised System (VN-GHS)	<p>Het VN-Globally Harmonised System (VN-GHS) is een nieuw wereldwijd geharmoniseerd systeem voor de indeling en etikettering van chemische stoffen.</p> <p>Voor invoering in Europa maakt de Europese Commissie een nieuwe EU-verordening (EU-GHS). Deze verordening vervangt de bestaande regelgeving voor indeling en etikettering van stoffen en mengsels. Met REACH wordt informatie over stoffen en mengsels (preparaten) verzameld en geregistreerd. Deze informatie vormt mede de basis voor indeling en etikettering. De verordening EU-GHS is nog in conceptfase. De gefaseerde inwerkingtreding van de GHS-verordening wordt verwacht vanaf januari 2009.</p>
Nationale kaders	Provinciale taken
Wet milieubeheer	<p>Provincies dragen het bevoegd gezag voor grotere en risicodragende inrichtingen in de afvalketen en zijn verantwoordelijk voor vergunningverlening en toezicht op naleven van wet en regelgeving. Toezicht op de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater. Gemeenten kunnen een provinciale ontheffing van de zorgplicht aanvragen. Hiervoor worden nieuwe beleidsregels opgesteld.</p> <p>De provincie is verantwoordelijk voor de sluiting en nazorg van sinds 1996 nog in exploitatie zijnde stortplaatsen/baggerdepots.</p> <p>Tijdens de exploitatiefase legt de provincie jaarlijks belastingheffingen op aan de exploitantehouders van een stortplaats/baggerdepot. Deze heffing gaat in het Nazorgfonds. Zo wordt het doelvermogen opgebouwd voor financiering van de eeuwigdurende nazorg van de stortplaatsen/baggerdepots na sluiting.</p> <p>Het verlenen van stortontheffingen.</p>
Inrichtingen en vergunningbesluit (Ivb)	In het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer (Ivb) staat vermeld welke categorieën vergunning plichtig zijn en wanneer Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag zijn. RWZI's behoren tot categorieën 27.3, 28.4.a.2, 28.4.b.1, 28.4.c.1 Ivb.
Besluit en Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen	<p>Bij het toezicht op afvalbeherende bedrijven controleren we het naleven van voorschriften, zowel op de locatie als administratief.</p> <p>Sinds 2004 is het Besluit en Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen van kracht. Deze regelgeving verplicht grotere afvalbeherende bedrijven onder meer ontvangsten van afvalstoffen – en in bepaalde gevallen ook de afgifte daarvan – te melden in de database AMICE van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen. De gegevens in de database geven een overzicht van de afvalstromen in de afvalketen. Toezichthouders toetsen via de database of afvalstromen correct worden afgewikkeld (ketentoezicht).</p>
Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP)	Bij Wet milieubeheer vergunningverlening en handhaving van afvalstoffen verwerkende inrichtingen toetsen wij aan het LAP.

3.2.4 Ons beleid voor 2009-2013

Afweging

De trends bij afvalbeleid wijzen op decentralisering: steeds meer taken gaan naar de gemeenten. Toezicht op de afvalstromen is (vooralsnog) nog wel een provinciale taak. Onze activiteiten moeten aansluiten bij deze toezichthoudende rol.

Daarnaast raken de problemen rond de voormalige stortplaatsen (gesloten voor 1996) ons belang van duurzame

ontwikkeling. Daarom verrichten we ook hier activiteiten. Omdat dit in wezen geen provinciale taak is, kiezen we voor een faciliterende rol.

Tot slot kunnen we meer invulling geven aan onze rol van coördinator en zo de afvalketen milieuvriendelijker maken en technologische (milieu)-innovaties stimuleren.

Activiteiten voor de periode 2009-2013

	Afval	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Nazorg (gesloten) stortplaatsen en baggerdepots Wm	x	x
3	Nazorg stortplaatsen gesloten voor 1996 (Navos)	x	
4	Deelname aan het Europese Interregproject Sufalnet 2 (herontwikkeling stortplaatsen) - Dit project beoogt de doorontwikkeling en toepassing van een modelstrategie en concrete uitvoeringsplannen voor het gebruik van voormalige stortplaatsen.	x	
5	Aanpassen LAP 2 - De door ons gewenste overheveling van de gereserveerde stortcapaciteit (3,7 miljoen m3) voor stortplaats Noord-Holland Zuid naar stortplaats Nauerna willen we laten vastleggen in het nieuwe LAP 2009-2012.	x	
6	Vernieuwing Toezicht (Voorheen Frontoffice Afval en Frontoffice Chemie) en optimalisatie Ketentoezicht.	x	x

3.3 Bodem

3.3.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

Het bodembeleid is de laatste jaren sterk in beweging. Lag het accent vroeger op de sanering van bodemverontreiniging, inmiddels is de focus verbreed naar duurzaam bodemgebruik. Het gaat daarbij naast de chemische eigenschappen ook om de fysische en biologische eigenschappen van de bodem.

Verder heeft het nieuwe Besluit bodemkwaliteit van 1 juli 2008 geleid tot decentralisatie van het bodembeheer naar gemeenten (voor landbodems) en waterkwaliteitsbeheerders (voor waterbodems). Als provincie kunnen we zelf gebiedsgericht beleid maken of bij grensoverschrijdende problemen een regierol vervullen bij het gebiedsgericht beleid van de betrokken gemeenten. Daarnaast zijn we bevoegd gezag voor het onderdeel kwaliteit in het bodembeheer (Kwalibo).

Tot slot bestaat in het vernieuwde bodembeleid een sterkere koppeling tussen ruimtelijke ordening en bodem. Decentrale overheden moeten bij inrichting en beheer van de ruimte bewuster omgaan met de bodem. Bij besluiten over gebruik van bovengrondse en ondergrondse ruimte

moeten de effecten op de bodem worden meegewogen. De provincie heeft hierbij een regierol in het kader van het omgevingsbeleid.

Juli 2009 hebben gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk het Convenant Bodem ondertekend. Centraal hierin staan de omslag naar duurzaam bodembeheer, het gebruik van de ondergrond, gebiedsgericht grondwaterbeheer en bodemsanering. In het Convenant Bodem staan ook afspraken over de bodemsaneringsoperatie in de komende jaren en de verdeling van budgetten. In de nieuwe saneringsperiode wil de minister voorrang voor spoedeisende gevallen. Daarbinnen hebben locaties met risico's voor de gezondheid van de mens voorrang boven locaties met ecologische of verspreidingsrisico's. Deze locaties zijn als het aan de minister ligt uiterlijk in 2010 onderzocht, dan moet ook duidelijk zijn welke (tijdelijke) maatregelen er worden genomen. In 2015 moeten deze locaties gesaneerd of beheerst zijn. De andere spoedlocaties moeten uiterlijk in 2015 onderzocht zijn en zo mogelijk ook gesaneerd of beheerst. In Noord-Holland gaat het om circa 1000 spoedlocaties waarvan ongeveer een derde een potentieel gezondheidsrisico vormt.

Wettelijke kaders en de daaruit voortkomende taken voor de provincie

Europese kaders	Toelichting
Kaderrichtlijn Water (Krw)	Deze richtlijn moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in 2015 op orde is.
Best available techniques references documents (BREF)	Dit is een referentiedocument dat de best beschikbare technieken (BBT) vermeldt.
Nationale kaders	Provinciale taken
Wet bodembescherming (Wbb)	Vergunningverlening en handhaving. Daarbij ligt het accent op de afhandeling van ernstige gevallen van bodemverontreiniging. Voor het toezicht is de doelstelling: voorkomen van nieuwe bodemverontreinigingen en op juiste wijze saneren van verontreinigde bodems. Opstellen en uitvoeren van een meerjarenprogramma voor het saneren van bodemverontreinigingen van voor 1987. Op dit moment voeren wij het meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2005-2009 uit. Hiervan maken wij jaarlijks een voortgangsrapportage. Zorgplicht voor sanering van bodemverontreinigingen vanaf 1987. Nieuwe bodemverontreinigingen worden gesaneerd middels aanwijzingen van de provincie. Conform de Wbb doet de veroorzaker de melding (nieuwe gevallen) en is tevens belast met de sanering van de veroorzaakte bodemverontreiniging.
Besluit bodemkwaliteit	Vaststellen terugsaneerwaarden in relatie tot de normen die gemeenten of waterkwaliteitsbeheerders in bodemkwaliteitskaarten hebben vastgelegd. In principe gelden de lokaal vastgestelde normen als terugsaneerwaarde. Bij voorstellen voor lokale normen boven de interventiewaarde stelt de provincie zich terughoudend op. Toezicht houden op de grondstromen provinciale Wm-inrichtingen via vergunningverlening en handhaving. Bevoegd gezag in het kader van het onderdeel kwaliteitsborging in het bodembeheer (Kwalibo).
Wet milieubeheer	Vergunningverlening en handhaving gericht op naleven zorgplicht Wbb en grondstromen volgens het Besluit bodemkwaliteit.
Bedrijvenregeling Bodemsanering (BSB)	De Bedrijvenregeling Bodemsanering is een stimuleringsregeling voor alle ernstige gevallen van bodemverontreiniging ontstaan vóór 1975 en vormt een vervolg op de BSB-operatie. Eigenaren en erfpachters van in gebruik zijnde en blijvende bedrijfsterrinen hadden tot 1 januari 2008 de gelegenheid om zich voor de Bedrijvenregeling aan te melden bij de provincie. De voorwaarden voor deze subsidie zijn door VROM vastgesteld. De provincie verstrekt de subsidie.
Wet Stedelijke Vernieuwing	Verdelen van het bodemdeel uit het Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing (ISV) onder gemeenten voor bodemsanering in het stedelijk gebied. Als provincie hebben we hiervoor een beleidskader opgesteld en beoordelen we de uitvoering van ISV door gemeenten. Daarvoor hebben we ISV coördinatoren aangesteld in noorden, midden en zuiden van de provincie Noord-Holland.

In het schema staan de belangrijkste Europese en nationale kaders voor het bodembeleid. Aanvullend op de Kaderrichtlijn Water is nu ook Europees bodembeleid in de maak met een bodemstrategie en een Kaderrichtlijn Bodem. In tegenstelling tot andere Europese landen is het Nederlandse bodembeleid vrij streng en breed opgezet. Wij verwachten dan ook geen grote inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van het huidige nationale bodembeleid.

3.3.2 Provinciaal bodembeleid tot 2009

De provincie is de afgelopen jaren zeer actief geweest op het gebied van bodem. Naast onze wettelijke taken hebben we meerdere aanvullende activiteiten uitgevoerd:

Bodembeschermingsbeleid

We hebben de mogelijkheid uit de Wet milieubeheer gebruikt om in de provinciale milieuverordening (PMV) bodembeschermingsgebieden (inclusief aardkundige monumenten) en grondwaterbeschermingsgebieden aan te wijzen. De PMV bevat hiervoor beschermende maatregelen. Voor de grondwaterbeschermingsgebieden gaat het om bescherming van de grondwaterkwaliteit met het oog op drinkwaterwinning. Voor de aardkundige monumenten gaat het om behoud van het aanwezige bodemprofiel. Voor de bodembeschermingsgebieden (behalve aardkundige monumenten) geldt de aanpak 'behoud door ontwikkeling'.

Asbestsignaleringskaart

We beschikken over een asbestsignaleringskaart (gemaakt conform de VROM-onderzoeksmethodiek). Deze kaart geeft informatie over de kans dat er asbest voorkomt in de bodem en in gebouwen. Wij gebruiken deze kaart voor het beoordelen van bodemonderzoeken bij de vergunningverlening en bij het prioriteren van bodemsaneringen. Deze informatie is ook beschikbaar voor gemeenten en andere organisaties die met asbest te maken kunnen krijgen.

Gebiedgerichte aanpak grondwatersaneringen

Het Gooi is een gebied met meerdere grootschalige grondwaterverontreinigingen die soms in elkaar overlopen. Hierdoor is saneren volgens de standaardaanpak financieel en technisch niet haalbaar. Daarom pakken we dit gebiedsgericht aan samen met de betrokken gemeenten, het Hoogheemraadschap en de drinkwaterbedrijven PWN en Vitens. Deze aanpak is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst en is beschreven in het Masterplan Grondwatersanering Het Gooi.

Bestuursovereenkomsten

We hebben de verdeling van (vooral ISV-gerelateerde) bodemtaken tussen provincie, gemeenten en gemeentelijke milieudiensten vastgelegd in bestuursovereenkomsten.

Knelpunten

Bij de uitvoering van ons bodembeleid hebben we vier knelpunten/aandachtspunten gesignaleerd.

1 Bodembeschermingsgebieden

De bescherming van aardkundige monumenten tegen het opbrengen van verontreinigde of gebiedsvreemde grond was tot voor kort geregeld via de beleidsnota Hergebruik grond. Deze is met de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit vervallen. De bescherming blijft echter gewenst.

2 Grondverzet leidt tot aantasting bodemkwaliteit

Uit recente handhavingsacties is gebleken dat grondverzet – zowel het ontgraven van grond als het weer toepassen – soms de bodemkwaliteit aantast. Afhandeling van grondstromen met niet-ernstige bodemverontreiniging vindt regelmatig plaats op een wijze die in strijd is met de wet- en regelgeving. Ernstig verontreinigde grond wordt soms als niet-ernstig behandeld.

Volgens het Besluit bodemkwaliteit zijn gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders bevoegd gezag voor de toepassing van grond en baggerspecie. Volgens de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming is de provincie bevoegd op het gebied van grondstromen.

3 Bodemenergiesystemen

Bodemenergiesystemen zoals warmte-koude-opslag (WKO), warmtewisselaars en geothermie kunnen in hoge mate bijdragen aan onze klimaatdoelen en onze doelen voor duurzame energie. Wij willen deze wijze van energie-opwekking daarom stimuleren. In een groot deel van de provincie zijn hiervoor goede mogelijkheden. Vanuit het oogpunt van bodembescherming worden enkele gebieden echter minder geschikt geacht voor WKO. Zo staat in de huidige Provinciale Milieuverordening (PMV) dat boringen, ook voor WKO, niet mogen in een aantal aardkundige monumenten, omdat deze diepe boringen tot onherstelbare schade van de aardkundige waarden leiden.

In grondwaterbeschermingsgebieden kunnen boringen leiden tot vermenging van vervuilde hoger gelegen waterlagen met dieper gelegen schonere lagen. Daarom zijn ook hiervoor in de huidige PMV beperkingen opgenomen. De huidige PMV geeft echter niet de gronden voor ontheffing aan. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat door de sterke groei in bodemenergiesystemen nadere regels voor ontheffing gewenst zijn.

Voor bodemwarmtewisselaars (gesloten leidingsystemen met een vloeistof erin) hebben we nog geen beleid, waardoor hiervoor geen vergunning nodig is. Zij bevatten soms echter wel stoffen die bij lekkage tot bodemverontreiniging kunnen leiden. Daarnaast neemt de toepassing van dit systeem sterk toe, terwijl de overheid geen zicht heeft op locatie en aantallen. Tot slot kan de interferentie tussen bodemenergiesystemen van verschillende gebruikers tot problemen leiden.

4 Integratie van bodembeleid in ruimtelijke plannen kan beter

Het nationale bodembeleid legt een sterke koppeling tussen ruimtelijke ordening en bodem. Bij ruimtelijke

ordening, inrichting en beheer moet bewust worden omgegaan met de toepassingsmogelijkheden van de bodem. Zodat de kansen die de ondergrond biedt optimaal kunnen worden benut, echter wel met oog voor de geldende beperkingen. In de besluitvorming over het gebruik van bovengrondse en ondergrondse ruimte moet de geschiktheid van de bodem voor de te realiseren functie meewegen. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn: bodemopbouw, bodemkwaliteit (chemische verontreiniging), aardkundige, cultuurhistorische of archeologische waarden en de noodzaak van grondwaterbescherming. Van belang is ook de bijdrage die de ondergrond kan leveren aan een duurzame voorziening van warmte en koude voor woningen, kantoren en de glastuinbouw in Noord-Holland. Hier is nu nog te weinig aandacht voor.

3.3-3 Waar staan we nu?

Bodembescherming en bodemsanering waren in de afgelopen periode speerpunten in het provinciale milieubeleid. Naast de wettelijke taken hebben we ook aanvullende activiteiten uitgevoerd. Onze inspanningen zijn zowel in het evaluatierapport als in het inspectierapport van VROM positief beoordeeld. Ons beleid voor bescherming van aardkundig waardevolle locaties en het afsluiten van bestuursovereenkomsten voor bodemsaneringstaken met gemeenten beoordeelde de inspectie zelfs als excellent. Hiermee voldoen we al aan de ambitie van dit milieubeleidsplan.

3.3-4 Ons beleid voor 2009-2013

Afweging

Voor het thema bodem zijn de provinciale taken helder en hebben wij een stevige rol. Daarbij raakt bodembeleid aan de provinciale doelen gezondheid en duurzame ontwikkeling. In de komende periode willen wij onze huidige inspanningen dan ook continueren en de genoemde knelpunten aanpakken.

Een actie gericht op het aanpakken van het eerstgenoemde knelpunt is:

- *Actualisatie bodembeschermingsgebieden*
In de Provinciale Milieuverordening (6e tranche) zullen aanvullende eisen worden geformuleerd ter bescherming van de bodembeschermingsgebieden.

De verbreding in het bodembeleid maakt een eigen provinciale visie nodig: Bodemvisie Noord-Holland 2009-2013. Deze visie gaat uit van een efficiënt en duurzaam bodemgebruik binnen de provincie. Efficiënt wil zeggen het optimaal benutten van de mogelijkheden van de bodem door het gebruik zo goed mogelijk af te stemmen op de eigenschappen van de bodem. Duurzaam wil zeggen dat het gebruikspotentieel van de bodem (de chemische, fysische en biologische eigenschappen) niet wordt aangetast maar wordt behouden voor toekomstige generaties.

In de Bodemvisie is het provinciale bodembeleid verder uitgewerkt. De visie is daarmee ook het toetsingskader voor de vergunningverlening en handhaving. Onder andere een aantal van de hiervoor genoemde knelpunten worden met de bodemvisie aangepakt:

- *Bodemkwaliteit in het landelijk gebied*
In het kader van het generieke beleid van het Besluit bodemkwaliteit (dat bepaalt welke kwaliteit grond of bagger voor hergebruik is toegestaan op locaties met verschillende functies) gelden de achtergrondwaarden als norm voor gebieden met de functie natuur. Gemeenten en waterbeheerders kunnen kiezen voor het formuleren van gebiedsspecifiek beleid, waarbij zij hogere waarden kunnen vastleggen als norm. De provincie wil dat gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders voor bepaalde gebieden in hun bodemkwaliteitskaarten de achtergrondwaarden als norm blijven hanteren. In de bodemvisie geven wij aan voor welke gebieden wij dit belangrijk vinden.
- *Toepassing van bodemenergiesystemen*
In het Convenant Bodem zijn afspraken gemaakt over het stimuleren van warmte-koude opslag (WKO). Dit wordt uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma van het convenant. Bij de uitwerking van het landelijk beleid wordt ook aandacht besteed aan de problemen met de bodemwarmtewisselaars, waarbij o.a. een systeem voor kwaliteitsborging bij de aanleg van deze systemen is voorzien. Wij zullen ons beleid voor bodemenergiesystemen in lijn daarmee vormgeven. Dit met uitzondering van de Aardkundige monumenten. Aangezien boringen ten behoeve van warmte-koude-opslag tot onherstelbare schade in aardkundige monumenten leiden, zullen wij WKO binnen Aardkundige monumenten verbieden in de Provinciale Milieuverordening 6e tranche.
- *Rol van bodem in ruimtelijke plannen*
In onze gebiedsgerichte regierol geven we bodem een duidelijke plaats. Dat doen we door bodeminformatie op te nemen in onze structuurvisie. Daarnaast stimuleren we het gebruik van bodeminformatie bij de ruimtelijke orderingsprocessen op gemeentelijk niveau door het beschikbaar stellen van relevante bodeminformatie. Hoe we dit gaan doen werken we uit.
- *Aanpak van grootschalige grondwaterverontreinigingen*
In Noord-Holland zijn 17 locaties aangewezen waar in potentie sprake is van grootschalig verontreinigd grondwater. Drie van deze locaties zijn onderdeel van het 'Masterplan Grondwatersanering Het Gooi', een masterplan voor gebiedsgericht grondwaterbeheer. Voor de overige veertien locaties onderzoeken we of daadwerkelijk sprake is van grootschalige grondwaterverontreiniging en zo ja, welke aanpak vereist is.

Activiteiten voor de periode 2009-2013

	Bodem	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Kwaliteitsborging in het bodembeheer (kwalibo)	x	x
3	Uitvoeren bodemsaneringsprogramma 2005-2009	x	
4	Opstellen nieuwe bodemsaneringsstrategie en bijbehorend uitvoeringsprogramma - Naar aanleiding van het bodemconvenant dat juli 2009 is gesloten tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen, moet een nieuwe bodemsaneringsstrategie worden uitgewerkt, met o.a. aandacht voor de aanpak van de spoedlocaties.	x	x
5	Voortzetten gebiedsgerichte aanpak grondwatersaneringen (Gebiedsgericht beheer het Gooi, voorheen Masterplan Grondwatersanering het Gooi)	x	
6	Voortzetten bestuursovereenkomsten over de verdeling van bodemtaken tussen provincie, gemeenten en milieudiensten. De huidige bestuursovereenkomsten zullen worden geëvalueerd en vervolgens zullen nieuwe overeenkomsten worden afgesloten.	x	x
7	Opstellen bodemvisie. In de bodemvisie staat duurzaam bodemgebruik centraal. De visie gaat daarbij onder meer in op de volgende onderwerpen: de rol van bodem in ruimtelijke plannen; de aanpak van grootschalige grondwaterverontreinigingen; de toepassing van bodemenergiesystemen; bodemkwaliteit in het landelijk gebied.	x	
8	Uitvoeren nieuwe bodemsaneringsstrategie (zie punt 4) vanaf 2010.	x	x
9	Onderzoeken van alle verontreinigde locaties met humane risico's - Bij het opstellen van een overzicht van de spoedlocaties met humane risico's (uiterlijk in 2010), worden alle potentiële humane spoedlocaties op hetzelfde onderzoeksniveau gebracht.	x	
10	Aanvullende eisen voor bodembeschermingsgebieden formuleren in de Provinciale Milieuverordening	x	
11	Voortzetten bodembeschermingbeleid. In de PMV worden de eisen voor aardkundige monumenten aangevuld met een bepaling over de toepassing van gebiedsvreemd materiaal, zodat de geomorfologie van de aardkundige monumenten weer wordt beschermd.	x	

3.4 Externe Veiligheid

3.4.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die voor de omgeving ontstaan bij productie, gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Denk aan vuurwerk, lpg en munitie. Ook de risico's verbonden aan het gebruik van luchthavens vallen onder externe veiligheid.

Beleid voor externe veiligheid is relatief nieuw en ontwikkelt zich nog voortdurend qua wet- en regelgeving, technieken en maatregelen. Zo verwachten we op korte termijn nog drie nieuwe kaders:

- Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) met regels voor de ruimtelijke inrichting in de omgeving van alle wegen, waterwegen en spoorwegen.
- Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) met regels voor het transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen. Dit met gebruik van risiconormen en zones langs buisleidingen.

- Wet Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML), dit betreft de decentralisering van bevoegdheden van Rijk naar provincies waardoor de provincie eisen kan stellen aan luchtvaartactiviteiten in de provincie (met uitzondering van Schiphol).

Tot slot wordt in de komende jaren het beleid voor vuurwerk geactualiseerd. Dit gebeurt onder meer op basis van de resultaten van de evaluatie van het Vuurwerkbesluit en de implementatie van de Europese Pyro richtlijn.

3.4.2 Provinciaal externe veiligheidsbeleid tot 2009

In de afgelopen periode was externe veiligheid geen speerpunt. Onze activiteiten beperkten zich nagenoeg tot de wettelijke taken. Om deze taken goed uit te voeren hebben we extra inspanningen verricht, dit betrof deskundigheidsbevordering en kwaliteitsverbetering.

Wettelijke kaders en de daaruit voortkomende taken voor de provincie

Europese kaders	Toelichting
SEVESO-II richtlijn	Deze richtlijn stelt eisen aan bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken.
Best available techniques references documents (BREF)	Dit is een referentiedocument dat de best beschikbare technieken (BBT) vermeldt.
Nationale kaders	Provinciale taken
Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)	Dit besluit heeft tot doel de risico's te beperken, die burgers lopen vanwege risicovolle inrichtingen in hun omgeving. Middel is regulering van de afstand tussen een object en een risicovolle inrichting. Wm-besluiten en Wro-besluiten toetsen aan Bevi (milieukwaliteitseis). Opstellen saneringsprogramma voor provinciale inrichtingen die niet aan de grenswaarde uit het Bevi voldoen. De provincie heeft een saneringsprogramma voor de eerste fase van Bevi opgesteld met een doorkijk naar de tweede fase. De uitvoering daarvan loopt tot 2010. Onderzoek naar nieuwe saneringssituaties op basis van nieuwe categorieën en nieuwe rekenmethodiek voor Bevi/Revi.
Besluit risico's zware ongevallen (Brzo)	Bevoegd gezag voor een aantal bedrijven, dat op grond van het Brzo maatregelen moet nemen om zware ongevallen te voorkomen: <ul style="list-style-type: none"> • beoordelen van de veiligheidsrapporten van deze bedrijven • uitvoeren Brzo-inspecties in samenwerking met de regionale brandweer en de arbeidsinspectie • opstellen gezamenlijk inspectieprogramma met de inspectiepartners (1 x per 5 jaar); in 2007 is het inspectieprogramma vastgesteld • toetsen of er domino-effecten mogelijk zijn tussen Brzo-bedrijven (1 x per 5 jaar) • evaluatie van de veiligheidsrapporten van VR-bedrijven Wm-aanvragen en Wm-besluiten toetsen aan Brzo.
Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (RNVGS)	Wro-besluiten toetsen aan RNVGS. De RNVGS zal straks opgaan in Btev.
Circulaire Zoning hogedruk aardgas-transportleidingen en Zoning langs transportassen brandbare stoffen	Wro-besluiten toetsen aan de Circulaires, deze gaan straks op in Bevb.
Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo) en Registratiebesluit externe veiligheid	Gegevens aanleveren over Wm vergunningen aan inrichtingen aan het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS). Opstellen en beheren van een voor iedereen toegankelijke risicokaart waarop de gegevens uit het register worden ontsloten. De risicokaart wordt gebruikt bij planvorming, vergunningverlening en handhaving. Daarnaast is het een informatiebron voor burgers over de risico's in hun woon- en leefomgeving.
Vuurwerkbesluit	Bevoegd gezag voor vergunningverlening Wm voor opslag van consumentenvuurwerk van meer dan 10 ton, opslag van professioneel vuurwerk en vuurwerkevenementen. De provincie levert ook de coördinator voor de Provinciale Uitvoeringsorganisatie Noord-Holland waarin provincie, gemeenten en brandweer samenwerken bij de uitvoering van het Vuurwerkbesluit.
VROM circulaire opslag van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik	Bij vergunningverlening inrichtingen Wm, de eventuele opslag van explosieven toetsen aan deze circulaire.

Uitgangspunten van het beleid zijn:

- Nieuwe kwetsbare functies komen niet in de buurt van risicovolle activiteiten (en vice versa).
- Vervoer van gevaarlijke stoffen zal niet vlak langs kwetsbare locaties plaatsvinden.
- Voor kantoren en andere bedrijven proberen we het aantal mensen dat aan een bepaald risico wordt blootgesteld zoveel mogelijk te beperken.

Risicovolle bedrijven en kwetsbare objecten gaan moeilijk samen, we moeten hier keuzes in maken. Zo is begin 2008 het provinciale veiligheidsbeleid Westpoort vastgesteld. Dit beleid bevat uitgangspunten voor de vestiging en uitbreiding van bedrijven op Westpoort vanuit het risicovolle karakter van het industrieterrein. Uitbreiding en vestiging van risicovolle bedrijven in dit gebied worden beperkt door de aanwezigheid van (geplande) kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. In de eerste helft van 2009 is gezamenlijk met de gemeente Amsterdam en de regionale brandweer de gebiedsvisie EV Westpoort afgerond. Hierin is een duidelijke keuze gemaakt voor functiescheiding. Deze visie wordt verankerd in de bestemmingsplannen van het (beheers)gebied Westpoort.

Wat deden (en doen) we aanvullend op onze wettelijke taken?

Naast onze wettelijke taken verrichten we extra inspanningen:

Uitvoeringsprogramma externe veiligheid en overheden 2006-2010

Samen met gemeenten, milieudiensten en brandweerorganisaties binnen de vijf veiligheidsregio's (Noord-Holland-Noord, Amsterdam-Amstelland, Gooi en Vechtstreek, Zaanstreek-Waterland en Kennemerland) voeren we het Uitvoeringsprogramma externe veiligheid en overheden 2006-2010 uit. In dit programma is afgesproken dat de provincie en de regio's in 2010 een adequate, efficiënte uitvoering van wettelijke taken en verantwoordelijkheden hebben. De basis is regionaal georganiseerde samenwerking, voldoende kennisniveau en toereikende personele capaciteit. De provincie is programmaleider. Het primaat ligt bij de regio's zelf. Voor de uitvoering van het programma is rijkssubsidie (VROM) beschikbaar. Een deel hiervan ontvangt de provincie zelf. Dit is bedoeld om de kwaliteit van de provinciale uitvoering van het externe veiligheidsbeleid te verbeteren. Dit programma loopt tot 2010. Voor de periode 2011-2014 komt er opnieuw rijksgeld beschikbaar voor de restopgave en de continuïteit van de uitvoering.

Regionale samenwerking uitvoering Brzo

Om aan de kwaliteitseisen uit het rijksverbeterprogramma BeteRZO te voldoen hebben we regionale samenwerking gezocht. Zo werken we samen met vijf gemeenten die zelfstandig niet aan de norm (maatlat) van het Besluit risico zware ongevallen (Brzo) kunnen voldoen. Daarnaast

hebben we samenwerkingsovereenkomsten met de gemeente Amsterdam en met de Zuidwestpool waarin we samenwerken met de provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse milieudiensten. De samenwerking richt zich op kennisoverdracht, uniforme werkwijzen en het voldoen aan de maatlat Brzo.

Daarnaast zorgen de Brzo-stuurgroep (besluitvormend orgaan) en de Brzo-werkgroep (uitvoerend orgaan) voor het afstemmen van Brzo-taken in Noord-Holland. De betrokken partners zijn: Brandweer Amsterdam-Amstelland, Arbeidsinspectie, Dienst Milieu en Bouwtoezicht van de gemeente Amsterdam.

Maatlat externe veiligheid

De maatlat externe veiligheid beschrijft de minimaal benodigde deskundigheid om wettelijke externe veiligheidstaken te kunnen uitvoeren en stelt vast of de continuïteit voldoende is geborgd. Dit procesmatige instrument is in 2008 geïntroduceerd en wij hebben een nulmeting gedaan. In 2009 kijken we hoe we hier verder invulling aan geven.

Knelpunten

We constateren drie knelpunten/aandachtspunten bij de uitvoering.

1 Het beleidsveld is in ontwikkeling

Het beleidsveld externe veiligheid is voortdurend in ontwikkeling. Zo is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) uitgebreid met extra categorieën bedrijven en een nieuwe rekenmethode. Ons saneringsprogramma Bevi is daardoor nog niet volledig. Door de continue aanvullingen en aanscherpingen van het beleid ontbreekt ook een goed, actueel beeld van de risicosituatie's bij risicovolle bedrijven, vervoer van gevaarlijke stoffen en buisleidingen. Mede daardoor hebben wij nog geen uitgewerkte beleidsvisie voor externe veiligheid kunnen maken. Dit knelpunt wordt ook genoemd in het rapport van de VROM-inspectie.

2 Externe veiligheid is onvoldoende verankerd in ruimtelijke ordening

Externe veiligheid heeft belangrijke consequenties voor de ruimtelijke ordening. Toch krijgt dit in het begin van de planontwikkeling nog weinig aandacht. Dit leidt vaak tot knelpunten in een latere fase.

3 Schiphol

Er is geen eenduidig en actueel beleidskader voor de externe veiligheid rond Schiphol. Naast het Luchthavenindielingsbesluit (LIB), is er een brief van de minister van VROM aan de Tweede Kamer met afspraken tussen het ministerie en de Bestuurlijke Regie Schiphol partners: Noord Holland, Amsterdam en Haarlemmermeer. Deze afspraken gaan over beperking van risico's met grote aantallen slachtoffers. Het Kabinetstandpunt 2006 kondigde aanvullend groepsrisicobeleid aan. Echter, de

gesprekken daarover tussen Rijk en regionale partners hebben nog geen formeel beleidskader opgeleverd. Voor de vergunningverlening, handhaving en de ruimtelijke ontwikkeling hebben wij echter behoefte aan een dergelijk kader.

3.4.3 Waar staan we nu?

In de afgelopen periode was externe veiligheid geen provinciaal speerpunt. Ons beleid richtte zich op de wettelijke taken. Wel waren er aanvullende activiteiten om de uitvoering van deze taken te professionaliseren.

De VROM-inspectie heeft ons beleid negatief beoordeeld en een zwaar verbetertraject voorgesteld. Mede daardoor hebben wij geconstateerd dat onze capaciteit achterloopt op de snelle ontwikkelingen binnen dit beleidsveld: er is geen volledig beeld van de risicosituaties, waardoor de uitvoering van onze wettelijke taken vertraging heeft opgelopen.

De komende periode moeten we allereerst deze situatie rechtzetten en de wettelijke taken adequaat uitvoeren.

3.4.4 Ons beleid voor 2009-2013

Afweging

Wij willen ons externe veiligheidsbeleid de komende periode intensiveren, zodat we onze wettelijke taken als bevoegd gezag goed kunnen uitvoeren. Daarnaast willen

we beter anticiperen op de ontwikkelingen binnen het beleidsveld.

Onze inspanningen richten zich op drie doelen:

- 1 Bestaande saneringssituaties¹⁾ oplossen en nieuwe knelpunten tegengaan. Daarbij gaan brongerichte maatregelen voor effectgerichte maatregelen.
- 2 Externe veiligheid verankeren in ruimtelijke ordening.
- 3 Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van het beleid voor externe veiligheid door deskundigheidsbevordering en samenwerking.

Belangrijk uitgangspunt binnen ons veiligheidsbeleid is de voorkeur voor brongerichte maatregelen boven effectgerichte maatregelen gaan. Dit leidt tot de volgende voorkeursvolgorde binnen onze aanpak:

- reduceren van risico's aan de bron (Wm)
- clusteren van risicovolle activiteiten (Wro)
- scheiden van risicovolle activiteiten en kwetsbare bestemmingen (Wro)
- beperken van intensief ruimtegebruik nabij risicovolle activiteiten (Wro)
- maatregelen nemen bij de ontvanger (Wro)

Om deze doelen te realiseren kiezen we ook in de komende periode nadrukkelijk voor een partnerrol en regie op hoofdlijnen.

Activiteiten voor de periode 2009-2013

Externe veiligheid		Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Actualisatie en borging van de risicokaart - Zicht krijgen op risicovolle situaties en de ruimtelijke mogelijkheden rond inrichtingen, transportassen, buisleidingen en luchtvaartterreinen om zo risicovolle situaties te signaleren en nieuwe knelpunten tegen te gaan.	x	
3	Uitvoeringsprogramma externe veiligheid en overheden 2006-2010 - In het kader van de subsidieregeling programmafinanciering externe veiligheid (PF2) voeren we gezamenlijk met gemeenten, milieudiensten en brandweerorganisaties activiteiten uit ter stimulering van een adequate, efficiënte uitvoering van wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Programma wordt voortgezet in 2011-2014.	x	x
4	Kwaliteitsverbetering provinciale uitvoering van het EV beleid a) Actualisatie vergunningenbestand b) Intensivering vergunningverlening en handhaving op EV	x x	x x
5	Saneren in het kader van Bevi - Als bevoegd gezag vergunningverlening Wm hebben wij in Noord-Holland enkele saneringsgevallen gesignaleerd in het kader van het Bevi. Hiervoor is een saneringsprogramma opgesteld dat de komende jaren wordt uitgevoerd.	x	x
6	Uitvoering Brzo - Efficiëntieslag door regionale samenwerking met de Noord-Hollandse gemeenten en Brzo-partners, de provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse milieudiensten.	x	
7	Maatlat externe veiligheid - Op grond van de nulmeting zoeken we samen met gemeenten naar oplossingsrichtingen om de deskundigheid voor het uitvoeren van externe veiligheidstaken en de borging hiervan beter te garanderen.	x	
8	Inventariseren knelpunten als gevolg van nieuwe beleidskaders	x	
9	Opstellen van (ruimtelijk) beleidskader externe veiligheid - Hierin komt duidelijkheid over welke risico's we in Noord-Holland accepteren. De knelpunten uit de inventarisatie onder 8 worden meegenomen.	x	

1) Een sanering is het opheffen van situaties waar kwetsbare objecten binnen de risicocontour (PR10-6) van een risicovolle activiteit aanwezig zijn. Dit garandeert een minimum beschermingsniveau m.b.t. gevaarlijke stoffen.

3.5 Geluid

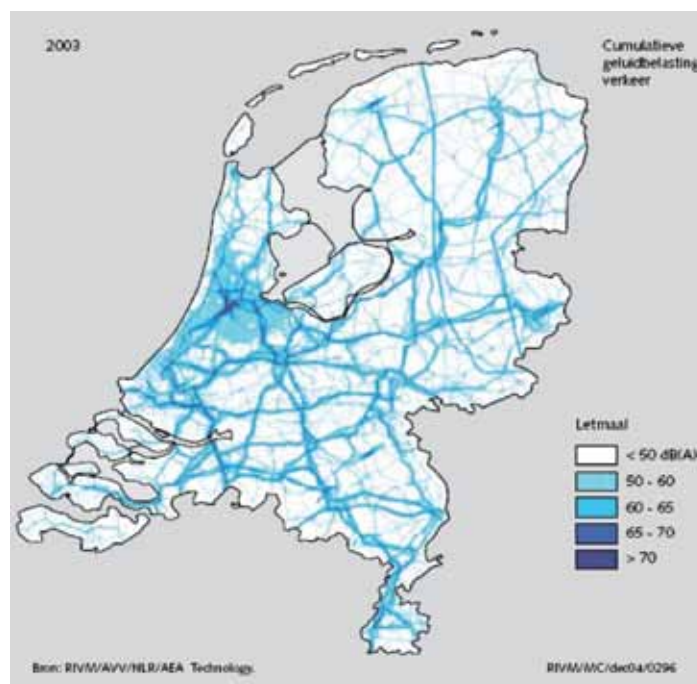
3.5.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

In Noord-Holland is de geluidhinder op Limburg na het hoogste van Nederland. De grootste geluidbelasting treedt op nabij wegen, spoorwegen en nabij de aan- en uitvliegroutes bij Schiphol. In de kaart met geluidbelasting zijn het hoofdwegennet en Schiphol duidelijk herkenbaar.

Blootstelling aan geluid kan leiden tot hinder en slaapverstoring. Daarnaast zijn er steeds meer aanwijzingen dat geluid ook kan leiden tot andere gezondheidseffecten zoals hoge bloeddruk, hart- en vaatziekten en concentratieverlies. De noodzaak voor geluidbeleid is dan ook evident. In onderstaand schema staan de belangrijkste Europese en nationale kaders voor het geluidbeleid en de daaruit voortkomende taken voor de provincie. Met de wijziging van de Wet geluidhinder in 2007 zijn een aantal taken van de provincie overgegaan naar gemeenten (een deel van het zonebeheer industrielawaai en de hogere waarden verlening). Gemeenten hebben daarmee een grotere beleidsvrijheid gekregen. Door een aanwijzing in de PMV heeft de provincie de regie voor de grotere gezonde industrieterreinen. In het kader van het traject Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid (SWUNG) wordt de Wet geluidhinder verder gewijzigd. Dit houdt vooral vereenvoudiging van de regelgeving voor geluid in.

Verder is eind 2008 het wetsvoorstel Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML) aangenomen dat in 2009 gefaseerd in werking zal treden. Hierbij gaan bevoegdheden voor niet-militaire luchtvaart-

Figuur: Cumulatieve geluidbelasting door verkeer in 2003. Bron: MNP

terreinen van het Rijk naar de provincies. De provincie wordt het bevoegd gezag voor de regionale luchtvaart. Als provincie kunnen we eisen stellen aan luchtvaartactiviteiten in Noord-Holland met uitzondering van Schiphol. Denk bijvoorbeeld aan eisen voor geluid of externe veiligheid. De artikel 28 commissies worden vervangen door de commissie regionaal overleg luchthaven (CRO).

Wettelijke kaders en de daaruit voortkomende taken voor de provincie

Europese kaders	Toelichting
Richtlijn omgevingslawaai	Burgers in de lidstaten moeten geïnformeerd worden over de mate van geluidhinder van de verschillende bronnen via een geluidkaart. Daarnaast moeten overheden maatregelen vastleggen in actieplannen om die hinder te verminderen. In Nederland zijn de verplichtingen uit deze richtlijn opgenomen in de Wet geluidhinder waarin ook de geluidnormen voor de verschillende bronnen zijn vastgelegd.
Best available techniques references documents (BREF)	Dit is een referentiedocument dat de best beschikbare technieken (BBT) vermeldt.
Nationale kaders	Provinciale taken
Wet geluidhinder (Wgh) Handreiking industrielawaai	Vergunningverlening aan individuele bedrijven toetsen aan de geluidzone voor industrieterreinen en de vastgestelde maximale (gecumuleerde) geluidbelasting van woningen uit de handreiking industrielawaai. Provinciale wegen moeten voldoen aan de wetgeving. De aanleg van nieuwe provinciale wegen wordt getoetst aan de normen uit de Wgh. Het maken van een geluidkaart voor provinciale wegen (1 x per 5 jaar). In 2007 is de meest recente geluidkaart vastgesteld. Opstellen van een Actieplan Geluid voor provinciale wegen. In 2009 is het provinciale Actieplan Geluid vastgesteld. Zonering en zonebeheer van industrieterreinen van regionaal belang. De provincie heeft in 2008 een aantal industrieterreinen aangewezen als industrieterreinen van regionaal belang namelijk IJmond, de Pijp, Westpoort, Westerspoor-Zuid, Zuiderhout, Hembrug, Achtersluispolder en Schiphol. Hiervoor moeten nog zonebeheersplannen worden opgesteld.
Wet milieubeheer (Wm)	Vergunningverlening en handhaving bij individuele bedrijven die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen.
Luchtvaartwet	Voorzitterschap en secretariaat c.q. lidmaatschap van de art. 28 (milieu) commissie Wet luchtvaart (voor luchtvaartterreinen Hilversum, Texel en Den Helder-de Kooy).

3.5.2 Provinciaal geluidbeleid tot 2009

Bij ons geluidbeleid doen we momenteel al meer dan onze wettelijke taken eisen. Hieronder een overzicht:

Leefbaarheidprogramma voor de omgeving rond Schiphol

Naar aanleiding van de commissie Alders zijn twee convenanten afgesloten over de beperking van geluidshinder en de verbetering van de omgevingskwaliteit van Schiphol. De partners zijn: Rijk, provincie Noord Holland, de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer, Schiphol, KLM en Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL). Uit de convenanten volgen voor ons acties voor routeoptimalisatie en investeringen in de leefomgeving rond Schiphol.

Motorcross

Het Besluit geluidsproductie sportmotoren verbiedt het houden van motorcrosswedstrijden buiten de aangewezen locaties. Wij kunnen echter wel ontheffing verlenen, bijvoorbeeld voor een motorcross evenement. Sinds 18 november 2008 is hiervoor een nieuw toetsingskader. Dit moet ernstige geluidsoverlast in de omgeving voorkomen. In het toetsingskader staan de voorwaarden voor ontheffingverlening. Nieuw is dat organisatoren van motorcross evenementen vooraf zelf kunnen inschatten of hun aanvraag kans maakt. Dit via een rekenprogramma op onze website.

Stiltegebieden en industrieterreinen van regionaal belang

De Wet milieubeheer biedt provincies de mogelijkheid stiltegebieden aan te wijzen in de provinciale milieuverordening. Dit hebben we gedaan. Ook hebben we gebruik gemaakt van de mogelijkheid om industrieterreinen van regionaal belang aan te wijzen: IJmond, de Pijp, Westpoort, Westerspoor-Zuid, Zuiderhout, Hembrug, Achtersluispolder, en Schiphol. Voor deze gebieden houdt de provincie de regie op het zonebeheer.

Knelpunten

We constateren bij de uitvoering vijf knelpunten/aandachtspunten:

1 Hinder vliegverkeer en provinciale wegen

Door de luchthaven Schiphol en de rijkswegen is de geluidsbelasting in Noord-Holland relatief hoog. Ook provinciale wegen dragen bij aan de geluidbelasting.

2 Handhavingsgat geluidhinder provinciale wegen

Er is een groot verschil tussen de geluidbelasting op het moment dat woningen en wegen gepland worden en het moment van oplevering en later. Door de ongeremde groei van verkeer is de geluidbelasting uiteindelijk hoger dan geraamd. Dit komt doordat toetsing aan de wettelijke grenswaarden alleen gebeurt bij aanleg, bouw en reconstructie. Tussentijds vinden geen toetsingen plaats terwijl het wegverkeer wel steeds verder toeneemt. Hierdoor ontstaat een gat in de handhaving. Dit speelt ook bij rijkswegen en gemeentelijke wegen.

3 Gesaneerde gezoneerde industriegebieden bieden weinig ruimte voor groei

De sanering van industrielawaai is afgerond: de geluidbelasting van woningen in industriegebieden is zoveel mogelijk teruggebracht. Voor het realiseren van de saneringsdoelstellingen zijn bij veel bedrijven de geluidvoorschriften aangescherpt. Hierdoor is in de gesaneerde gebieden geen of slechts beperkte geluidruimte beschikbaar voor ontwikkeling en bedrijfsuitbreiding. Voor de industrieterreinen waar de provincie de regie heeft op het zonebeheer zal in de zonebeheersplannen de aanpak van dit knelpunt uitgewerkt worden. Uiteraard worden daar de stakeholders (w.o. gemeenten en bedrijven) bij betrokken.

4 Effectieve bescherming van stiltegebieden

Op dit moment heeft Noord-Holland 41 stiltegebieden. Het is de vraag of we als provincie deze gebieden wel effectief kunnen beschermen of dat de groei van verkeersstromen (Schiphol, rijkswegen en spoorwegen) bescherming in de weg staat. Daarnaast hebben veel stiltegebieden ook nog een andere beschermstatus, zo zijn ze vaak ook natuurbeschermingsgebied. Het is de vraag of sprake is van aanvullende bescherming of grotendeels van overlap.

5 Nieuwe wetgeving voor UBO dagen

Het ministerie van VROM bereidt wetgeving voor waardoor ook de auto- en motorsport gebruik kan maken van de Uitzonderlijke Bedrijfs Omstandigheden, de zogenaamde UBO dagen. Op UBO-dagen gelden de geluidnormen van de vergunning niet, ze zijn bedoeld voor (inter)nationale races. Het gaat om maximaal twaalf UBO dagen per jaar, meestal zijn dit vier (inter)nationale races (gehouden in de weekends van vrijdag tot en met zondag) maar het kunnen bijvoorbeeld ook zes evenementen van twee dagen zijn.

Circuit Park Zandvoort heeft in de huidige vergunning vijf UBO dagen. In 2006 hebben wij een veranderingsvergunning afgegeven voor zeven extra UBO dagen. De Raad van State heeft deze vergunning in 2007 vernietigd. Mocht de wetgeving worden aangepast, dan zullen we op basis van een nieuwe vergunningaanvraag van Circuit Park Zandvoort opnieuw een besluit nemen over eventuele uitbreiding van het aantal UBO-dagen.

3.5.3 Waar staan we nu?

Ons geluidbeleid is door de VROM-inspectie als adequaat beoordeeld. Daarnaast stelt de inspectie een licht verbetertraject voor: we moeten meer uitvoeringsbeleid maken om onze doelstellingen voor geluid te bereiken. Dit doen we met dit milieubeleidsplan (inclusief programmeringcyclus, zie paragraaf 5.2), het begin 2009 vastgestelde Actieplan Geluid en het aanwijzen van gezoneerde industrieterreinen.

3-5-4 Ons beleid voor 2009-2013

Afweging

Ons doel is om de komende periode de geluidhinder van bestaande bronnen verder terug te dringen en hinder door nieuwe bronnen zoveel mogelijk te beperken.

Waar we zelf verantwoordelijk zijn, doen we ons uiterste best om de hinder aan te pakken, bijvoorbeeld via uitvoering van ons Actieplan Geluid. Vanuit de decentralisatiegedachte van de gewijzigde Wet geluidhinder is onze directe bemoeienis met gemeentelijk geluidbeleid gering. Daar waar andere partijen verantwoordelijk zijn, gaan we wel in gesprek om samen te kijken naar oplossingen. Zo hebben we afgelopen periode actief bijgedragen aan projecten als werkstad A4, Bloemendaelpolder en het Leefbaarheidsprogramma rond Schiphol.

Activiteiten voor de periode 2009-2013		Milieuprogramma	
	Geluid	10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Actualisatie geluidskaart - De EU richtlijn omgevingslawaaï verplicht de provincie om elke 5 jaar de geluidbelasting van de provinciale wegen in kaart te brengen. In 2007 is de eerste provinciale geluidskaart vastgesteld door GS.	x	
3	Opstellen Actieplan Geluid - De EU richtlijn omgevingslawaaï verplicht de provincie om elke 5 jaar een Actieplan Geluid op te stellen voor de provinciale wegen. In het Actieplan wordt aangegeven welke maatregelen worden genomen om de hinder door het wegverkeer te verminderen. In 2009 is het eerste provinciale actieplan vastgesteld door GS.		x
4	Uitvoeren Actieplan Geluid - Deze actie is gericht op de uitvoering van de in het Actieplan Geluid opgenomen maatregelen waaronder de toepassing van stil asfalt en de plaatsing van geluidschermen.	x	x
5	Leefbaarheidsprogramma Schiphol - Gericht op het verbeteren van de leefbaarheid rond Schiphol. Het gaat om een integrale, samenhangende aanpak van maatregelen gericht op vermindering van geluidshinder, compensatie van overlast bij omwonenden en een investeringsimpuls in de leefomgeving.	x	x
6	Opstellen van zonebeheersplannen voor gezonde industrieterreinen van regionaal belang - Als provincie hebben we IJmond, de Pijp, Westpoort, Westerspoor-Zuid, Zuiderhout, Hembrug, Achtersluispolder, en Schiphol aangewezen als industrieterreinen van regionaal belang. Voor deze terreinen stellen we zonebeheersplannen op met specifieke aandacht voor de spanning tussen saneringsdoelstellingen en ruimte voor ontwikkeling voor bedrijven. Ook de rolverdeling tussen de betrokken partijen (gemeenten, milieudiensten, havendiensten en provincie) wordt in deze plannen vastgelegd. De provincie voert daarbij de regie waardoor een uniforme aanpak mogelijk is. Eventuele tegengestelde belangen van partijen proberen we te verenigen of tegen elkaar af te wegen (bijvoorbeeld woningbouw versus de ontwikkeling van industrie en vrijmaken van geluidruimte voor nieuwe initiatieven). Uiteraard worden daar de stakeholders in dit traject betrokken.	x	
7	Opstellen beleidskader RBML - We geven invulling aan onze partner/regierol bij het oplossen van knelpunten zoals bij Schiphol en Hilversum. Gegeven onze nieuwe taken in de RBML maken we aanvullend een beleidskader voor kleine luchtvaart met daarin geluidaspecten.	x	
8	Adviseren nationale aanpak handhavinggat via traject Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid (SWUNG) - Het handhavinggat wordt nationaal aangepakt. Hierover worden nu gesprekken gevoerd tussen Rijk, IPO en VNG. Met name de financiering is een probleem, de totale saneringskosten worden geschat op 2,5 tot 6 miljard euro. Daarnaast kijkt men hoe het ontstaan van een nieuw handhavinggat in de toekomst kan worden voorkomen. In analogie met de aanpak voor rijkswegen zouden er ook voor de provinciale wegen Geluid Productie Plafonds (GPP's) kunnen komen met maximale geluidwaarden. Dit wordt uitgewerkt bij het traject.	x	
9	Provinciale besluitvorming nieuwe wetgeving voor UBO dagen - Het ministerie van VROM bereidt nieuwe wetgeving voor waardoor ook voor de auto- en motorsport het gebruik van de Uitzonderlijke Bedrijfs Omstandigheden (UBO-dagen) mogelijk is. Op basis van die (rijks)wetgeving kunnen Gedeputeerde Staten een (veranderings)vergunning verlenen aan Circuit Park Zandvoort, waarin ook de eventuele uitbreiding van het aantal UBO-dagen en de voorwaarden die wij daaraan verbinden worden betrokken. Bij de afweging betrekken we hinder- en leefbaarheidsaspecten en onze eigen provinciale geluidsdoelstellingen.	x	

3.6 Geur

3.6.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

Geurhinder kan verschillende effecten op mensen hebben en gevolgen voor de volksgezondheid. De meeste geurstoffen zijn al te ruiken bij heel lage concentraties die over het algemeen niet giftig (toxisch) zijn. Directe lichamelijke gezondheidseffecten als gevolg van geurhinder treden dan ook niet snel op. Geurhinder kan wel indirecte gezondheidsgevolgen hebben doordat mensen hun gedrag of activiteiten aanpassen om de geur niet te hoeven ruiken. Denk bijvoorbeeld aan het sluiten van ramen, binnenblijven, geen bezoek meer uitnodigen, vertrouwde en aangename geuren niet meer kunnen ruiken en minder diep ademhalen.

Het nationale geurbeleid richt zich op het terugdringen van ernstige geurhinder zodat minder mensen deze geurhinder ervaren. De beleidskaders staan in onderstaand schema. Binnen deze kaders zijn geen wettelijke geurnormen vastgesteld. Lokale overheden kunnen dus zelf een acceptabel hinderniveau vaststellen. Zo kunnen zij rekening houden met alle relevante belangen die spelen bij het creëren van een duurzame leefomgeving.

Vanaf 1 januari 2007 geldt de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv/Stankwet). Deze wet is een sterke vereenvoudiging van de oude regeling voor geur van veehouderij. Er moet nog steeds een ruimtelijke scheiding (afstand) zijn tussen veehouderij en geurgevoelige objecten (omwonenden). Er wordt echter niet meer gewerkt met stankcirkels maar net als bij industriële bedrijven met geurcontouren. Voor de veehouderij gelden echter wel (wettelijke) geurnormen die gemeenten en provincies moeten toepassen.

De overheid en de olieterminals verenigd in de Vereniging van Onafhankelijke Tank Opslag Bedrijven (VOTOB) zijn

bezig met het sluiten van een vervolgconvenant op het Integrale Milieukader Op- en overslagbedrijven (IMKO). In IMKO II komen onder meer afspraken over het terugdringen van de emissies van vluchtige organische stoffen (VOS emissies). Het is op dit moment niet duidelijk of dit convenant er ook komt. Wordt het IMKO II niet getekend, dan maken we samen met de andere provincies (en mogelijk ook het ministerie van VROM) een nationaal beleidskader.

3.6.2 Provinciaal geurbeleid tot 2009

In de afgelopen planperiode is geur geen provinciaal speerpunt geweest. Op grond van binnengekomen geurklachten over met name bedrijven in Westpoort zijn wel aanvullende acties ondernomen.

Naar aanleiding van geurklachten die bij het provinciale milieu informatiepunt zijn binnengekomen over het Westelijk havengebied (Westpoort) hebben we samen met de haven van Amsterdam een draaiboek gemaakt: Draaiboek bij (mogelijke) stankoverlast door benzineachtige producten. De stankoverlast in dit gebied komt deels van de olieterminals die bij hun op- en overslagactiviteiten vluchtige organische stoffen uitstoten. Het draaiboek voorziet in een eenduidige aanpak voor de gehele branche in het gebied. De aanpak is zowel preventief (houdt rekening met weersomstandigheden en activiteiten) als repressief (een lagere beladingsnelheid van zeeschepen). De lagere beladingsnelheid is ook opgenomen in de milieuvergunningen. Aanvullend hebben we op basis van de best beschikbare techniek (BBT) de eis gesteld dat zeeschepen moeten worden aangesloten op dampverwerkingsinstallaties (DVI). Hiertoe worden de vergunningen aangepast (streefjaar 2009). Daarnaast voeren we gesprekken met de branche over extra maatregelen om emissies als

Wettelijke kaders en de daaruit voortkomende taken voor de provincie

Europese kaders	Toelichting
National Emission Ceiling Directive (NEC-richtlijn)	Stelt nationale emissieplafonds voor bepaalde verontreinigende stoffen waaronder vluchtige organische stoffen (VOS).
Luchtkwaliteit richtlijn	Stelt grenswaarden voor luchtkwaliteit.
Best available techniques references documents (BREF)	Dit is een referentiedocument dat de best beschikbare technieken (BBT) vermeldt.
Nationale kaders	Provinciale taken
Nederlandse emissierichtlijn (NeR)	Bevat geen normen wel richtlijnen voor geurhinder.
Wet milieubeheer (Wm)	Wm-inrichtingen toetsen aan de verschillende richtlijnen (NeR, BREF, NEC-richtlijn en Richtlijn Luchtkwaliteit). Voor bedrijven die niet onder een van deze richtlijnen vallen geldt een individuele aanpak. Het bedrijf moet zelf op grond van BBT aangeven welke maatregelen mogelijk zijn om geur te beperken en wat daar de effecten van zijn. Voor bepaalde branches is het hinderniveau bepaald in specifieke branchedocumenten. Als provincie toetsen we op deze branchedocumenten. Registreren geurklachten. Wij registreren klachten bij het provinciaal servicepunt SHV. Klachten kunnen resulteren in aanvullende maatregelen of handhaving. Toetsen van bestemmingsplannen op het aspect geur. Met de nieuwe Wro is deze toetsing komen te vervallen.

gevolg van daklandingen en diffuse emissies te reduceren.

Knelpunten

Bij de uitvoering hebben we twee knelpunten/aandachtspunten geconstateerd:

1 Individuele aanpak is te beperkt

Geurklachten komen verspreid binnen bij gemeenten, GGD's, brandweer en provincie. Afhankelijk van de aard van de klacht volgt brononderzoek met eventueel daarna handhavingacties. Deze individuele en incidentele aanpak is te beperkt om aan de nationale doelstelling voor geurbeleid te kunnen voldoen (geen ernstig geurgehinderden in 2010).

2 Geen overschrijdingen wel knelpunten

Er zijn geen wettelijke normen voor geur vastgesteld en in die zin zijn er dan ook geen overschrijdingen. We constateren echter wel (potentiële) knelpunten door bepaalde ontwikkelingen, bijvoorbeeld woningbouw nabij bestaande bedrijven die geurhinder veroorzaken.

3.6.3 Waar staan we nu?

Het rapport van de VROM-inspectie en de evaluatie van het vorige milieubeleidsplan geven geen duidelijk oordeel over onze inspanningen tot nu toe. Onze wettelijke taken bij geurhinder zijn beperkt, aanvullend hebben we wel beleid gemaakt naar aanleiding van de klachten die bij ons binnenkwamen. We doen daarmee meer dan de wet vereist maar niet substantieel meer.

3.6.4 Ons beleid voor 2009-2013

Afweging

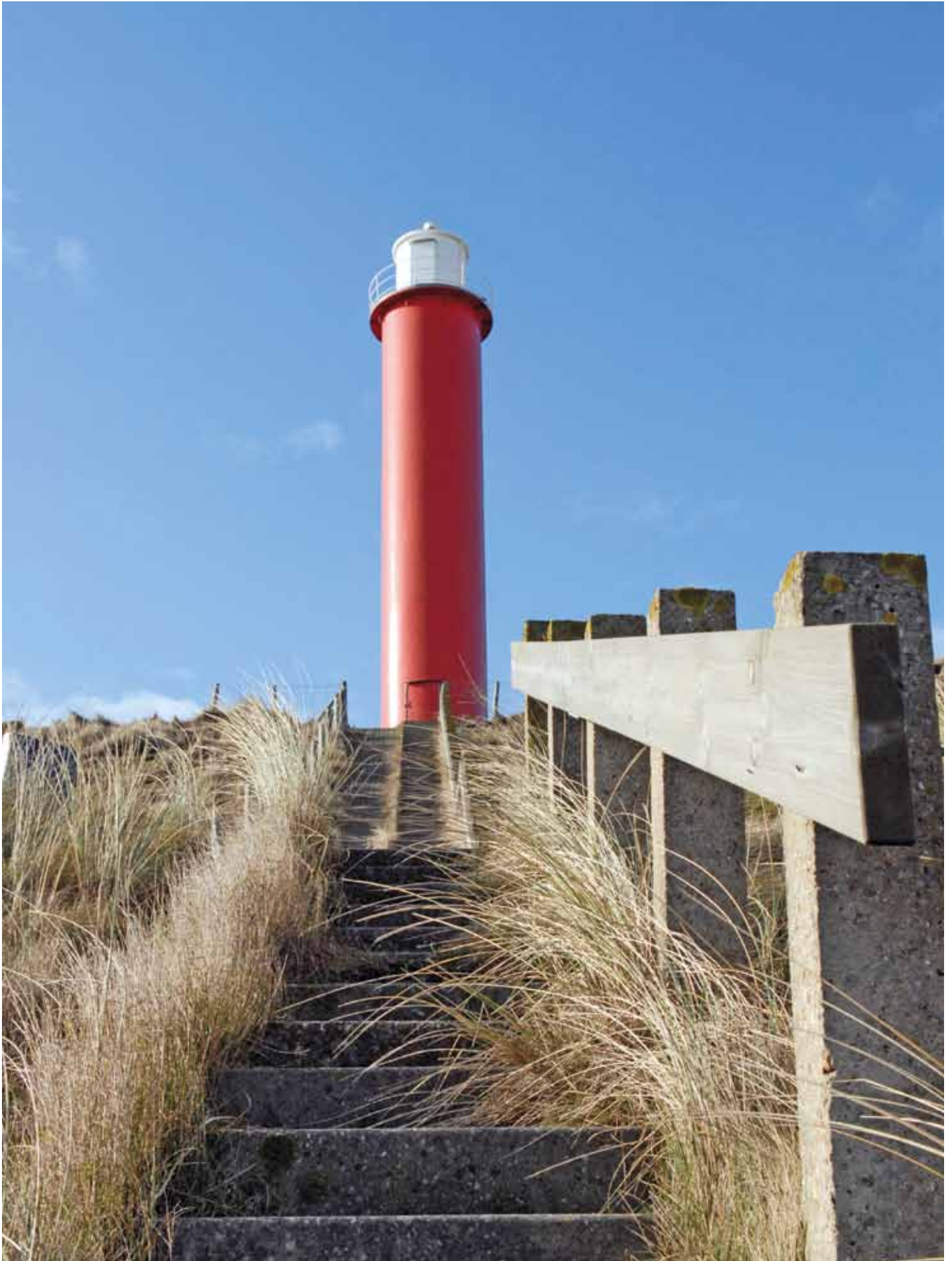
Wij willen geurhinder beperken en nieuwe geuroverlast tegengaan. Daarnaast spannen we ons in om te kunnen voldoen aan de nationale doelstelling: geen ernstig geurgehinderden in 2010.

Gezien onze beperkte wettelijke rol, beperken we ons tot het continueren van onze huidige activiteiten.

Activiteiten voor de periode 2009-2013

	Geur	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Registratie van geurklachten	x	x
3	Uitvoering draaiboek bij (mogelijke) stankoverlast door benzineachtige producten	x	x

3.7 Lucht

3.7.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

Het beleid voor luchtverontreiniging van de afgelopen decennia is succesvol geweest: de emissies zijn gedaald en de luchtkwaliteit is sterk verbeterd. Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (de milieubalans 2008) is er zelfs een absolute ontkoppeling tussen economische groei en luchtverontreiniging. Desondanks leiden de huidige niveaus van luchtverontreiniging nog altijd tot gezondheidsklachten en schade aan de natuur.

Luchtverontreiniging heeft meerdere oorzaken/veroorzakers en meerdere effecten. Verschillende sectoren en verschillende stoffen verontreinigen de lucht. De luchtkwaliteit op een specifieke locatie wordt bepaald door de opeenstapeling van deze verschillende bronnen. Voor het verbeteren van de luchtkwaliteit zijn daarom zowel nationale als Europees kaders nodig. In onderstaand schema vindt u de belangrijkste en de taken die er voor ons uit voortkomen.

Sinds juni 2008 geldt de nieuwe Europese Richtlijn Luchtkwaliteit. Hierin staan strenge normen en de data waarop deze uiterlijk gerealiseerd moeten zijn. De huidige luchtkwaliteit in Nederland maakt het niet mogelijk om aan deze eisen te voldoen. Op basis van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) heeft de Europese Commissie ingestemd met het Nederlandse verzoek voor derogatie. Nederland moet hierdoor uiterlijk 11 juni 2011 aan de grenswaarde voor fijn stof voldoen en

in 2015 aan de grenswaarde voor stikstofdioxide. Ook bij deze nieuwe deadlines staat Nederland en daarmee Noord-Holland nog steeds voor een zeer lastige opgave.

Het NSL omvat alle nationale, regionale en lokale maatregelen die de luchtkwaliteit verbeteren. Maar daarnaast ook alle bouwprojecten die in belangrijke mate bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Door de collectieve aanpak kan het verbeteren van de luchtkwaliteit makkelijker gecombineerd worden met bouwprojecten. Voor Noord-Holland is hiervoor het Regionale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Noordvleugel (RSL Noordvleugel) gemaakt.

Naast het RSL zijn er nog andere beleidsontwikkelingen van invloed op ons milieubeleid. Zo hebben VROM, de provincies en de energiesector in juni 2008 het SO₂-convenant ondertekend. Doel van dit convenant is dat de elektriciteitsproducenten de SO₂-emissie omlaag brengen naar 13,5 kiloton. De belangrijkste afspraak is dat de energiebedrijven een monitoringstelsel opzetten en uitvoeren. Jaarlijks rapporteren de bedrijven de monitoringgegevens aan de minister en het IPO. Bij overschrijding van het SO₂-plafond neemt het bedrijf dat hiervoor verantwoordelijk is compenserende maatregelen. Op 11 september 2008 hebben het ministerie van VROM en de provincie met elkaar afspraken gemaakt over het terugdringen van NO_x-emissies bij nieuwe gasgestookte elektriciteitscentrales. Hierbij is afgesproken dat de

Wettelijke kaders en de daaruit voortkomende taken voor de provincie

Europese kaders	Toelichting
National Emission Ceiling Directive (NEC-richtlijn)	De NEC-richtlijn geeft per EU-lidstaat plafonds voor de totale emissies van zwaveldioxide (SO ₂), stikstofoxiden (NO _x), vluchtige organische stoffen (VOS) en ammoniak (NH ₃) in 2010. Bij de Wm-vergunningverlening toetsen wij hieraan.
Luchtkwaliteit richtlijn	Stelt grenswaarden voor luchtkwaliteit. Deze richtlijn is in Nederland verwerkt in de Wet milieubeheer.
Richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging door grote milieuvervuilende bedrijven (IPPC-richtlijn)	Bevatten emissie-eisen voor bronnen van luchtverontreiniging zoals voertuigen en installaties. Deze staan onder andere in BREF's. Daarnaast zijn er diverse sectorale richtlijnen voor specifieke bronnen zoals stookinstallaties (LCP), afvalverbranding, oplosmiddelen en verfproducten. Maar ook voor auto's, binnenvaartschepen, etc. Het is de bedoeling om deze op termijn allemaal onder de IPPC-richtlijn te brengen. Bij de Wm-vergunningverlening toetsen wij aan deze richtlijnen.
Best available techniques references documents (BREF)	Dit is een referentiedocument dat de best beschikbare technieken (BBT) vermeldt.
Nationale kaders	Provinciale taken
Nederlandse Emissierichtlijn	
Wet milieubeheer (Wm)	Vergunningverlening en handhaving. Toetsing van onze eigen ruimtelijke plannen, wegenbeheer en milieuvergunningen.
Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit (RBL)	Monitoring, doorsturen rapportages van gemeenten naar VROM. Door de monitoringstool uit het NSL is deze verplichting komen te vervallen.
Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) Noordvleugel	Wij hebben ons met de betrokken gemeenten geïnteresseerd aan de uitvoering van het RSL Noordvleugel. Daarnaast is er een knelpunt bij verschillende tunnelmonden in Amsterdam waarover een resultaatafspraken gemaakt. Bij andere knelpunten (waaronder de op- en overslag in Westpoort en de IJmond) is het knelpunt verholpen door toepassing van het Toepasbaarheidsbeginsel en het blootstellingscriterium uit de Regeling beoordeling Luchtkwaliteit. De provincie voert de regie.

provincies – als vergunningverlener – vrij zijn om in lijn met de NeR alvast op de aanpassingen van BEES A te anticiperen en het gebruik van een SCR standaard voor te schrijven.

In de jaren negentig is het doelgroepenbeleid Industrie tot stand gekomen. Als uitwerking hiervan zijn convenanten met de industrie afgesloten, waarin milieudoelstellingen voor verschillende industrietakken zijn vastgelegd. Deze lopen in 2010 af. Er wordt gewerkt aan een vervolg op het doelgroepenbeleid. Hiervoor is het project Samenwerken Op Maat (SOM) gestart. Wij zullen actief een bijdrage leveren aan het tot stand komen van een nieuw milieubeleid voor de industrie.

Tot slot zijn we betrokken bij de uitvoering van het Actieplan Fijn stof en Industrie. Hierin hebben de minister, de provincies en de gemeenten afspraken gemaakt over de vermindering van de uitstoot van fijn stof door de industrie. Doel van het actieplan is voldoen aan de volgende emissieplafonds voor fijn stof: 11 kiloton in 2010, 10,5 kiloton in 2015 en 10 kiloton in 2020.

3.7.2 Provinciaal luchtbeleid tot 2009

Lucht was in het vorige milieubeleidsplan geen speerpunt, maar is dat in 2006 wel geworden.

We hebben een eigen provinciaal meetnet luchtkwaliteit. Dit meetnet is een aanvulling op het Landelijk Meetnet Lucht (LML) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu dat ons onvoldoende informatie geeft over de luchtkwaliteit in de regio's IJmond, Schiphol en het Westelijk Havengebied Amsterdam.

Ons klimaatbeleid heeft een positief neveneffect op de luchtkwaliteit. Klimaatbeleid en luchtbeleid hangen met elkaar samen: koolstofdioxide, stikstofdioxide, zwaveldioxide en fijn stof komen veelal door verbranding van fossiele brandstoffen. Bij ons klimaat- energiebeleid streven wij naar andere vormen van energieopwekking. Dit beleid draagt zo dus ook bij aan een betere luchtkwaliteit in Noord-Holland.

Knelpunten

We hebben drie knelpunten/aandachtspunten geconstateerd:

1 *Wij staan nog ver af van de Europese norm*

De nationale luchtkwaliteit is sinds de jaren tachtig sterk verbeterd. Maar door de aanscherping van de Europese normen worden de luchtkwaliteitsnormen voor stikstofdioxide en fijn stof nog steeds overschreden (saneringstool versie 3.0), ook nu derogatie is verleend. Volgens de berekeningen liggen de knelpunten in verschillende gemeenten. Met name bij enkele tunnelmonden in Amsterdam. Dit zijn dan ook de aandachtsgebieden binnen het RSL Noordvleugel. Daarnaast is de regio IJmond prioritair aandachtsgebied.

2 *Onvoldoende meetpunten*

De landelijke en eigen provinciale metingen bieden nog steeds te weinig zicht op de concentratieniveaus van luchtverontreinigende stoffen in het Westelijk Havengebied Amsterdam.

3 *Problemen met vergunningverlening bij op- en overslagbedrijven*

Bij vergunningverlening aan de op- en overslagbedrijven van droge bulkgoederen (zoals kolen) ondervindt de provincie momenteel problemen. Deze worden deels veroorzaakt door de gegevens die worden gebruikt bij de berekening van de GCN kaarten. De oplossing voor dit probleem ligt enerzijds in het aanleveren van reële brongegevens (kengetallen en invoergegevens) en de uitwerking en toepassing van het toepasbaarheidbeginsel. Anderzijds wordt bekeken hoe de bedrijven de fijn stofemissie verder kunnen reduceren. Dit is een onderdeel van het Actieplan Fijn stof en Industrie van de rijksoverheid (VROM). De provincie is hierbij betrokken.

3.7.3 Waar staan we nu?

In de evaluatie is ons luchtbeleid positief beoordeeld. Ook de VROM-inspectie beoordeelt de uitvoering van onze wettelijke taken als adequaat.

In 2008 is het RSL Noordvleugel opgesteld. Daarnaast hebben Provinciale Staten vijf miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor aanvullende provinciale projecten zoals een schoon wagenpark, schoon openbaar vervoer, milieuzonering en stedelijke distributie. Deze projecten hebben een sterke samenhang met onze doelstellingen voor klimaat en worden uitgevoerd in samenhang met het klimaatprogramma.

3.7.4 Ons beleid voor 2009-2013

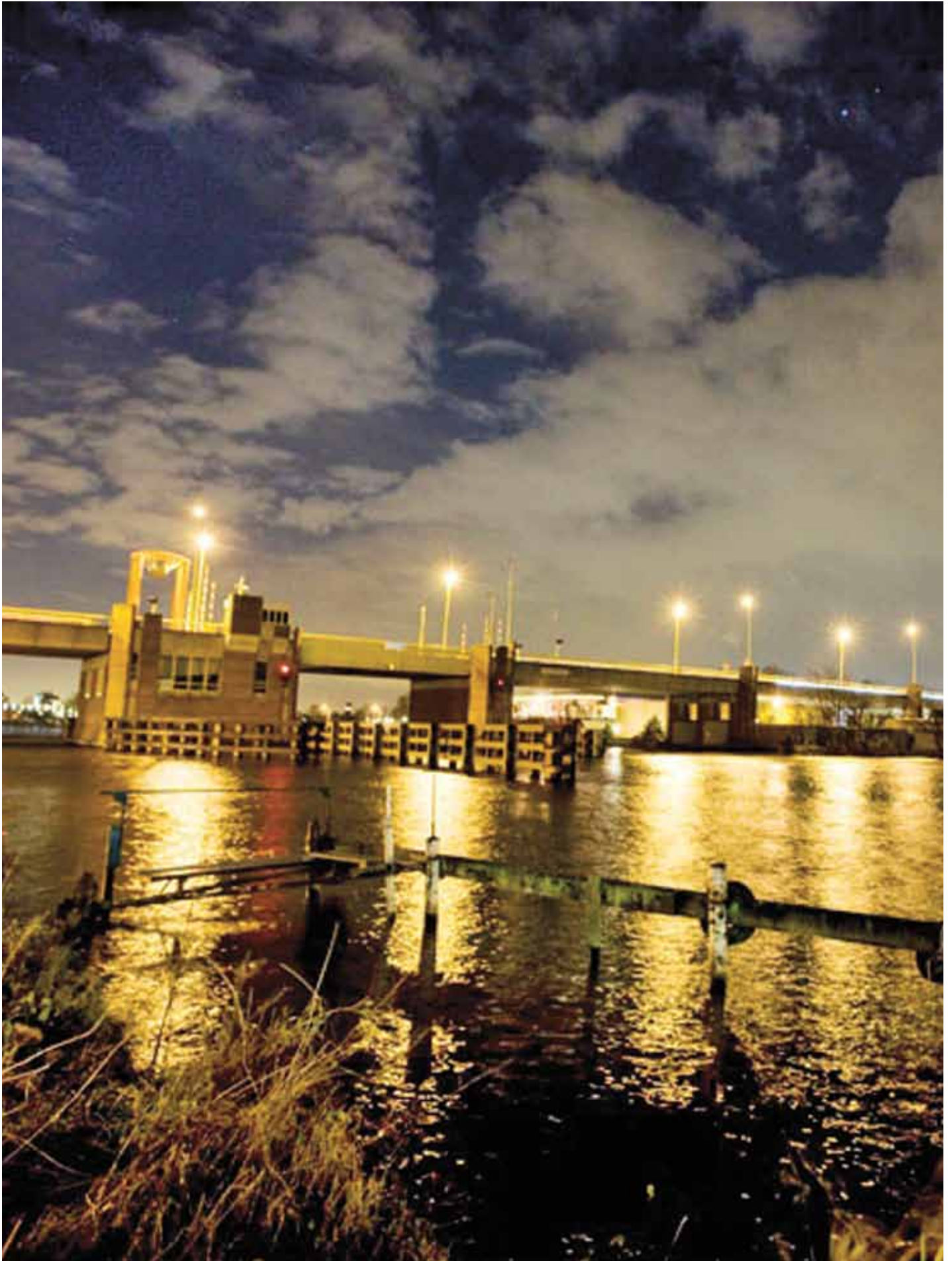
Afweging

Luchtbeleid raakt aan beide overkoepelde doelen: gezondheid en duurzame ontwikkeling, en is daarmee een belangrijk thema binnen ons milieubeleid. In de komende periode richten we ons vooral op de uitvoering van het RSL Noordvleugel om tijdig te kunnen voldoen aan de Europese normen.

Activiteiten voor de periode 2009-2013

	Lucht	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Uitvoering RSL Noordvleugel - In het RSL Noordvleugel hebben rijksoverheid, provincie en gemeente afgesproken met welke maatregelen de luchtkwaliteit wordt verbeterd. De partijen zijn voor hiervoor een uitvoeringsverplichting aangegaan.	x	x
3	Uitbreiden luchtmeetnet - Voor de monitoring van de luchtkwaliteit beheert de provincie een eigen luchtmeetnet. Samen met de Haven Amsterdam, Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB) en de gemeente Zaanstad bereiden we ons meetnet uit met twee extra meetpunten. Er worden ondermeer aanvullende metingen voor zware metalen verricht en PM _{2,5} monitoren aangeschaft.	x	
4	Intensivering vergunningverlening en handhaving aan de hand van het SO ₂ -convenant en het Actieplan Fijnstof en Industrie - Wij betrekken het SO ₂ -convenant voor kolencentrales en het Actieplan Fijn stof en Industrie bij onze vergunningverlening.	x	x

3.8 Licht en Donkerte

3.8.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

Nederland is een van de meest verlichte landen ter wereld, met Noord-Holland als een van de meest verlichte provincies. Onder andere veiligheid in het verkeer en de 24-uurs economie zorgen ervoor dat Noord-Holland steeds vaker en op steeds meer plekken verlicht wordt. Ook de Noord-Hollandse glastuinbouw straalt grote hoeveelheden licht uit. Door kassen, wegverlichting, bedrijventerreinen, sportvelden en reclameobjecten heeft het licht het donker steeds meer verdreven, vooral in de Amsterdam Metropolitan Area en de kassengebieden. En de trend zet door: Noord-Holland wordt elk jaar meer dan 5 procent lichter. Donkere nachten worden steeds schaarser. Donkerte is echter een oerqualiteit, vergelijkbaar met waarden als rust en stilte. Deze waarde komt steeds meer onder druk te staan.

Kunstlicht kan op verschillende manieren mens en milieu schaden. Hoewel het ervaren van lichthinder zeer subjectief is, is het aantal mensen dat ernstige last ondervindt van licht de afgelopen tien jaar verdubbeld. Voor dieren kan kunstlicht negatieve effecten hebben op hun oriëntatievermogen, bioritme en leefomgeving. Daarnaast heeft kunstlicht ook nadelige duurzaamheidseffecten: voor het opwekken van licht wordt immers veel fossiele brandstof gebruikt. Zo draagt licht bij aan de klimaatverandering en de eindigheid van fossiele brandstoffen.

Landelijk beleid pakt specifieke bronnen van lichthinder aan, zoals de kassen, verlichting bij sportvelden en wegverlichting. Om lichthinder van assimilatieverlichting in de kassen terug te dringen, verplichten de voorschriften in het Besluit glastuinbouw de tuinders om schermen te installeren en te gebruiken. Het ministerie van VROM is bezig met een aanscherping van de regels. Gemeenten zijn grotendeels verantwoordelijk voor toezicht op de naleving van dit besluit. Bij grotere glastuinbouwprojecten kan de provincie vergunningverlener zijn. In het Activiteitenbesluit is een zorgplicht opgenomen met betrekking tot het voorkomen of beperken van de lichthinder en zijn specifiek voor verlichting bij sportbeoefening voorschriften opgenomen.

Op alle overheidsniveaus neemt de aandacht voor lichthinder en het belang van donkerte toe. In IPO-verband inventariseert het Prisma project Lichtvervuiling en Donkertebescherming wat provincies aan lichthinder doen. Het project, dat start in 2009, moet provincies handvatten bieden voor het maken en uitvoeren van beleid voor lichthinder en donkerte.

In 2007 heeft het ministerie van VROM de Taskforce Verlichting gelanceerd. Doel van de Taskforce is dat uiterlijk in 2011 energiezuinige lampen gemeengoed zijn in huizen, kantoren en op straat. In het eindrapport staan aanbevelingen voor het stimuleren van gemeenten en

provincies tot energiebesparing bij openbare verlichting en het tegengaan van lichthinder.

3.8.2 Provinciaal licht- en donkertebeleid tot 2009

Als vergunningverlener richt de provincie zich, met betrekking tot lichthinder, in eerste instantie op de glastuinbouwsector. Dit omdat vanuit deze sector veel lichtemissie (en daaraan gerelateerde hinder) optreedt. Op dit moment is dit alleen Agriport A7. Daarnaast zijn we voor de komende periode verplichtingen aangegaan: we hebben het Klimaatakkoord ondertekend en wat betreft de Taskforce Verlichting hebben we de koplopersrol op ons genomen.

De afgelopen jaren hebben we ons vooral gericht op de provinciale wegverlichting. Al sinds 1993 zijn we bezig met energiebesparing bij de openbare verlichting. In 2005 publiceerden we de rapportage *Waarom brandt het licht hier?* over de traditionele en innovatieve mogelijkheden om een provinciaal wegvak te verlichten. We hebben altijd een zeer terughoudend beleid gevoerd: 'niet verlichten, tenzij'. Dit houdt in dat we alleen verlichten bij kruisingen, aansluitingen, gevaarlijke situaties en boven een bepaalde verkeersintensiteit (getalscriterium). Het meest aansprekende voorbeeld van onze energiebesparing is de actieve wegmarkering met LED-units van een aantal provinciale wegen. De LED-units gaan alleen aan als er auto's aankomen. Na een minuut gaan ze weer uit. Dit beperkt lichthinder en energiegebruik tot een minimum. Door onze aanpak hebben we inmiddels een voortrekkersrol in binnen- en buitenland.

Knelpunten

Hoewel we ons succesvol inspannen voor energiezuinige wegverlichting die ook minder lichthinder geeft, doen we weinig met de andere aspecten van lichthinder en donkerte.

Geen compleet beeld van lichthinder

We hebben geen compleet beeld van de mate van lichthinder in de provincie. Hierdoor is het moeilijk om knelpunten te identificeren en beleid te maken. In het buitenstedelijke gebied, zoals het noorden van Noord-Holland en de natuurgebieden, is het relatief donker gebleven. Uit onderzoek blijkt dat burgers donkerte in deze gebieden hoog waarderen. De mate van verstoring in deze gebieden is onbekend.

3.8.3 Waar staan we nu?

Licht- en donkertebeleid is een nieuw onderwerp in het milieubeleidsplan. In het vorige milieubeleidsplan was hiervoor zeer beperkt aandacht. Wettelijk zijn er een aantal voorschriften voor lichtvervuiling die wij volgen. Daarnaast hebben we in de afgelopen jaren als wegbeheerder veel bereikt met actieve wegmarkering en hiermee landelijke bekendheid gekregen. Recent hebben we ook besloten om jaarlijks mee te doen aan de Nacht

van de Nacht. Tot slot nemen wij deel aan het IPO project Licht en Donker waarin we kijken met welke instrumenten donkerte te beschermen is.

3.8.4 Ons beleid voor 2009-2013

Afweging

Voor licht en donkerte hebben we als provincie slechts een beperkte wettelijke rol maar het thema raakt wel aan onze provinciale belangen. In het verlengde van onze huidige activiteiten op het gebied van licht en de doelstellingen in het Actieprogramma Klimaat, stellen we daarom de volgende twee doelen:

- 1 In het relatief verlichte binnenstedelijk gebied verminderen we energieverbruik door verlichting via onze voorbeeldfunctie, de koploperaanpak en, waar mogelijk, vergunningverlening.
- 2 In het relatief donkere buitenstedelijk gebied beschermen we zoveel mogelijk de oer kwaliteit donkerte. Dit speelt indien sprake is van gewenste duurzame economische ontwikkeling.

Deze doelen willen we behalen door in de komende periode onze huidige inspanningen te continueren.

Activiteiten voor de periode 2009-2013

	Licht en donkerte	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening (grote glastuinbouwbedrijven of glastuinbouwclusters) - In de vergunningverlening voor de glastuinbouw volgen we de wettelijke normen uit het Besluit glastuinbouw. Het ministerie van VROM is bezig met een aanscherping van de regels. De regels voor de lichtuitstoot van glastuinbouwbedrijven worden in 2014 aangescherpt.	x	x
2	Vooronderzoek donkerbeleid (obv Prisma project en landelijke kaarten) - Het Prisma project lichtvervuiling en donkerbebescherming geeft aan welke concrete acties mogelijk zijn en welke instrumenten we kunnen benutten of ontwikkelen. Op basis van de bevindingen van dit nog lopende project en de bestaande en nog te maken landelijke donkertekaarten kijken wij of een aanvullend provinciaal donkerbeleid gewenst is.	x	
3	Koploperrol en voorbeeldgedrag - De provincie voert de aanbevelingen van de werkgroep Bestuurlijk opdrachtgeverschap uit via een zogenoemde koploperaanpak. Dit houdt in dat we als koplopende provincie de gemeenten en andere verlichtingsbeheerders enthousiast maken voor het investeren in energiezuinige verlichting. Dit onder meer door voorlichting over actieve wegmarkering aan de andere overheden in Noord-Holland. Daarnaast maken we criteria voor duurzaam inkopen van energiezuinige verlichting in onze gebouwen en op onze terreinen. Ook maken we bewuste keuzes bij het aanlichten van onze gebouwen.	x	x
4	Deelname 'Nacht van de Nacht' - We ondersteunen de jaarlijkse Nacht van de Nacht. Dit initiatief van de Stichting Natuur en Milieu en de provinciale Milieufederaties is bedoeld om aandacht te vragen voor de schoonheid en de functie van de donkerte. Tijdens de Nacht van de Nacht zal de provincie de buitenverlichting van haar gebouwen doven.	x	x
5	Innovatieve lichtsystemen langs provinciale wegen uitbreiden. Wij continueren onze inspanningen voor energiebesparing bij de openbare verlichting: actieve wegmarkering wordt de standaard voor onze provinciale wegen. Waar actieve markering niet mogelijk is komen mastverlichtingsinstallaties met armaturen en lampen met een zo hoog mogelijk rendement en een zo laag mogelijke lichtvervuiling. Ook streven we in ons beleid naar het dimmen van openbare verlichting op die wegvakken waar dit kan.	x	x

3.9 Klimaat en Energie

3.9.1 Ontwikkelingen, trends en achtergronden

In de toekomst zullen klimaatverandering en de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen voor grote maatschappelijke veranderingen zorgen. Vanuit het milieu gezien kan de verandering van klimaat grote effecten hebben voor onze gezondheid, veiligheid en de kwaliteit van onze leefomgeving. De hoofdoorzaak van klimaatverandering is de wereldwijde uitstoot van het broeikasgas CO₂. Noord-Hollandse inwoners en bedrijven dragen relatief veel bij aan de Nederlandse uitstoot van broeikasgassen. In 2005 bedroeg de landelijke uitstoot 212 megaton, circa een zesde deel kwam op het conto van Noord-Holland. De Noord-Hollandse industrie en energie-sector hebben een groot aandeel in de CO₂ uitstoot in de provincie.

Er is zowel beleid nodig voor het tegengaan van klimaatverandering (klimaatmitigatie) als beleid voor aanpassing aan de gevolgen (klimaatadaptatie). Voor beide onderdelen bestaan mondiale en Europese afspraken.

Beleid klimaatmitigatie

De maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan richten zich vooral op het terugbrengen van de CO₂-uitstoot door middel van energiebesparing en de omschakeling naar duurzame energie. Mondiaal zijn hierover afspraken gemaakt in onder andere het Kyoto-verdrag (1997) en het

Bali Action Plan (2007). Deze afspraken hebben het karakter van een inspanningsverplichting. De Europese afspraken tussen de lidstaten zijn daarentegen bindend.

De Europese Unie heeft voor 2020 de volgende klimaatdoelstellingen vastgesteld:

- 20 procent minder uitstoot van broeikasgassen (CO₂, N₂O, CH₄ en CFK's) ten opzichte van 1990, dit wordt 30 procent reductie zodra een internationaal akkoord tot stand komt
- 20 procent minder energieverbruik dan het geraamde gebruik in 2020

- 20 procent van het totale energiegebruik van de Europese Unie moet hernieuwbare energie zijn (zon, wind, biomassa)
- 10 procent van het totale brandstofgebruik bestaat uit biobrandstoffen

Nationaal zijn de klimaatafspraken voor 2020 vastgelegd in het programma Schoon en Zuinig (2007):

- 30 procent minder uitstoot van broeikasgassen ten opzichte van 1990
- energiebesparing moet jaarlijks oplopen met 2 procent
- 20 procent van het energieverbruik is hernieuwbare energie (zon, wind, biomassa)

Beleid klimaatadaptatie

Ook is men op verschillende plekken begonnen met beleid voor een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting. Zo is in ons eigen waterplan klimaatbestendig waterbeheer een van de uitgangspunten. Nationaal is er het onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat, waarbinnen toegepast onderzoek wordt gedaan naar manieren om ons aan te passen aan een veranderend klimaat. Als provincie nemen wij deel aan dit onderzoeksprogramma.

Convenant Klimaat en Energie

Om bovenstaande doelen te realiseren heeft het Rijk de steun van andere overheden nodig. In het nationaal Klimaat en Energie akkoord (december 2008) hebben Rijk en provincies daarom afspraken gemaakt over de bijdragen van de provincies aan de nationale doelstelling. De afspraken betreffen vijf strategische thema's:

- realisatie van duurzame energie
- duurzame mobiliteit
- energiebesparing en vermindering uitstoot broeikasgassen
- energie-innovatie
- adaptatie aan klimaatverandering

De meest concrete afspraak in het convenant is dat wij streven naar een productie van 430 megawatt wind-energie in 2012.

Overzicht van de belangrijkste activiteiten en maatregelen uit het klimaatprogramma

Activiteiten en maatregelen	Maatschappelijke organisaties	Gericht op		
		Overheden	Bedrijven	inwoners
Prijsvraag Klimaat	+		+	+
Klimaat-effectschetsboek	+	+		
Stimuleringsregeling Klimaat	+		+	
Leren voor Duurzame Ontwikkeling	+	+	+	
CO ₂ -servicepunt		+		
Stappenplan klimaatneutrale organisatie		+		

3.9.2 Provinciaal klimaat- en energiebeleid tot 2009

Actieprogramma Klimaat

Met ons Actieprogramma Klimaat (2007) willen wij de uitstoot van broeikasgassen in Noord-Holland verminderen en ons beter voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. In dit kader nemen we extra reductiemaatregelen als aanvulling op ons bestaande duurzame energiebeleid. We hebben deze maatregelen voor vermindering van de uitstoot van broeikasgassen samengevat in onderstaand schema. Om onze doelstelling te bereiken hebben we de hulp nodig van andere overheden, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en de inwoners van de provincie. De maatregelen richten zich dan ook op deze groepen.

De provincie wil zelf het goede voorbeeld geven en werkt daarom aan een klimaatneutrale organisatie. Klimaatneutraal wil zeggen: de CO₂-uitstoot waar mogelijk terugdringen en de resterende (onvermijdelijke) uitstoot compenseren. Dit onder meer door duurzaam inkopen, duurzaam energieverbruik, het gebruiken van FSC hout en het terugdringen van het energieverbruik van de eigen organisatie.

Waar het Actieprogramma zich vooral richt op klimaatverandering, zijn de maatregelen voor klimaatadaptatie grotendeels terug te vinden in het waterplan en de structuurvisie.

Duurzame energie (DE)

Als provincie zijn we zeer actief op het gebied van duurzame energie. Uit de evaluatie van het vorige milieubeleidsplan blijkt dat wij een belangrijke stimulerende rol vervullen. Vooral op het gebied van windenergie en het CO₂-servicepunt zijn goede resultaten geboekt. De exacte energiewinst is echter moeilijk te bepalen doordat alle overheidslagen en meerdere partijen werken aan hetzelfde doel.

Het verminderen van de uitstoot van CO₂ kan op vier manieren:

- 1 energiebesparing
- 2 (doen) ontwikkelen van duurzame energievormen
- 3 toepassen duurzame energie
- 4 gebruik van duurzame brandstoffen

Wij stimuleren deze reductiemethoden en geven als provincie zelf het goede voorbeeld.

Rol	Hoe doen we dat?
Ruimtelijke ordening	<ul style="list-style-type: none"> Via structuurvisie d.m.v. van klimaatkansenkaart en aanmerken van duurzame energie als provinciaal belang Sturen via Wro Windkansenkaart
Verordenen, vergunnen, handhaven	<ul style="list-style-type: none"> De provincie vervult de reguliere vergunningverleningstaken en bekijkt hoe zij tot een bredere toepassing van meerjarenafspraken (MJA) kan komen.
Convenanten	<ul style="list-style-type: none"> De provincie maakt klimaatafspraken met gemeenten
Voorbeeldfunctie, launching customer	<ul style="list-style-type: none"> De provincie heeft in haar Actieprogramma Klimaat aangegeven in 2011 zicht te willen hebben op een klimaatneutrale organisatie
Aandeelhouder	<ul style="list-style-type: none"> De provincie is aandeelhouder van NUON, PWN, Afvalzorg
Initiatief nemen	<ul style="list-style-type: none"> De provincie heeft voor verschillende DE varianten haalbaarheidsonderzoek laten doen
Financieren	<ul style="list-style-type: none"> Subsidie van onderzoek en pilots Ontwikkelingsfonds duurzame energie (ODEN) Deelnemingen Garanties en voorfinancieringen (leningen) Subsidie regeling Duurzame energiepakketten Bijdragen aan de start van het Meewind paraplufonds voor duurzame energieprojecten
Verbinden	<ul style="list-style-type: none"> Visie biomassa, subsidie Platform biomassa Tweejaarlijkse internationale windbeurs
Aanjagen, faciliteren	<ul style="list-style-type: none"> CO₂-servicepunt, vooral gericht op duurzaam bouwen bij gemeenten, menukaarten bestaande en nieuwbouw, advisering particulieren CO₂-servicepunt helpt gemeenten door aanreiken van instrumenten om naleving van het Bouwbesluit te toetsen (m.b.t. EPC norm) ATO, vooral gericht op innovatie bij bedrijven, hulp bij ontwikkeling van innovatie en ondersteuning startende bedrijven Onderzoek inpassing windenergie Aanbieden wagenparkscans
Samenwerken, kennisdelen	<ul style="list-style-type: none"> Energy Valley IPO werkgroep Klimaat en Energie Rijkswaterstaat

De doelgroepen van ons beleid zijn bedrijven (als producenten en gebruikers van energie) en gemeenten (als partners in realisatie en kaderstellers). We beïnvloeden deze doelgroepen direct als het gaat om bedrijven die rechtstreeks onder ons bevoegd gezag vallen, maar vooral indirect via de gemeenten. Daartoe subsidiëren we het CO₂-servicepunt. Deze organisatie adviseert, stimuleert en geeft gemeenten concrete adviezen en instrumenten om klimaat- en duurzame energiebeleid te voeren. Een mooi voorbeeld is het instrument Bouw Transparant waarmee BWT-inspecteurs heel praktisch kunnen beoordelen of bouwers voldoen aan de eisen voor duurzame energie in het bouwbesluit. Een belangrijke partner is ATO. Deze organisatie ondersteunt innovatieve startende ondernemers bij het doorontwikkelen van hun product en bedrijf. ATO beheert voor de provincie het ODENH fonds. Doel van dit fonds is startende innovatieve ondernemers te ondersteunen.

Rollen

De provincie vervult bij het huidige beleid verschillende rollen. In het schema staan deze rollen en de wijze waarop we ze vervullen.

3.9.3 Waar staan we nu?

Klimaat en duurzame energie zijn speerpunten in het huidige collegeprogramma. Duurzame energie was al een speerpunt in het vorige milieubeleidsplan, uit de evaluatie blijkt dat wij hierbij goed hebben gepresteerd vooral bij de realisatie van windenergie. Onze klimaatdoelstellingen zijn vastgesteld in het Actieprogramma Klimaat 2007-2011.

Juni 2009 heeft de provincie de strategische notitie duurzame energie 2009-2012 vastgesteld. In deze nota geeft de provincie Noord-Holland voor de komende jaren haar prioriteiten weer ten aanzien van duurzame energie. Voor de korte termijn zijn dit de thema's wind, biomassa en duurzaam bouwen. Daarnaast wordt gericht op de langere termijn innovatie in duurzame energie gestimu-

leerd. Als bijlagen bij deze Strategische nota zijn ook een aantal thematische kansencarten opgenomen voor respectievelijk geothermie, WKO en restwarmte

3.9.4 Ons beleid voor 2009-2013

Afweging

Gegeven onze ambitie voor duurzame ontwikkeling en de mogelijkheden die wij als provincie binnen dit beleidsveld hebben, willen we onze inspanningen voor klimaat en energie niet alleen bestendigen maar ook volop anticiperen op de kansen die dit veld biedt.

Wij willen werk maken van ons klimaat en energiebeleid en bijdragen aan het voorkomen van klimaatverandering door:

- 1 energiebesparing
- 2 (doen) ontwikkelen van duurzame energievormen
- 3 toepassen duurzame energie
- 4 gebruik van duurzame brandstoffen
- 5 klimaatneutrale provinciale organisatie
- 6 stimuleren van innovatie
- 7 verwerven van kennis over de adaptatie opgave
- 8 verankering van klimaat in provinciaal beleid

Daarnaast willen wij onze provincie klimaatbestendig maken. Onze doelstelling voor klimaatadaptatie zoals vastgelegd in ons waterplan is: beschermen tegen en benutten van de gevolgen van klimaatverandering door op tijd aan te passen en op kansen in te spelen.

Om deze ambities te realiseren is samenwerking met andere partijen zeer nodig. We streven dan ook naar een breed gevoelde verantwoordelijkheid en samenwerking met gemeenten, bedrijven en maatschappelijke instellingen.

In de strategische notitie is de uitvoeringsstrategie voor het duurzame energiebeleid aan de hand van vier speer-

Thema	Acties	Partners
Wind	1 Gebiedsontwikkeling Wieringermeerdijk 2 Vastleggen windenergie als provinciaal belang en ontwikkelen instrumenten landschappelijke inpassing 3 Gebiedsontwikkeling Wieringermeer	1 Gemeente Medemblik, WEOM, WCI, Rijkspartners 2 - 3 Gemeente Wieringermeer, WEOM, VWNH, ECN, Senter Novem, Rijkspartners
Biomassa	4 Aansluiten bij de speerpunten van het biomassaplatform en energy valley: groen gas, duurzame mest, biomassa en onderzoeken van mogelijkheden voor nieuwe biomassa. 5 Onderzoeken van de mogelijkheden van wier en algenteelt. 6 Onderzoeken van mogelijkheden voor kleinschalige biomassavergisting.	4 Platform biomassa, partners Energy Valley 5 Provincie Zeeland, ATO 6 Laag Holland
Gebouwde omgeving	7 Haalbaarheidsonderzoek restwarmte in IJmond en Amstelland/Meerlanden 8 Uitvoering actieplan warmte-/ koude-opslag 9 Actieprogramma duurzaam bouwen	7 Stadsregio Amsterdam, diverse gemeenten, bedrijven in de regio IJmond en Amsterdam 8 - 9 CO ₂ -servicepunt, gemeenten, corporaties, ontwikkelaars

punten (wind, biomassa, duurzaam bouwen, innovatie) uitgewerkt. Deze strategie geeft nadere invulling aan de doelstellingen uit het klimaatprogramma over energiebesparing en duurzame energie en is tevens een uitwerking van de afspraken uit het energieakkoord met het Rijk.

Voor duurzame energie is bij uitstek samenwerking met andere partijen gewenst. Op hoofdlijnen zullen de volgende stappen worden gezet:

Daarnaast gaan we binnen ons vergunningenbeleid ook bij de kleinere bedrijven, kleiner dan de drempel in het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, branchegewijs energiemaatregelen verlangen met een terugverdientijd kleiner dan 5 jaar. Ook bij de kleinere bedrijven zijn rendabele maatregelen mogelijk bij verlichting en verwarming. Hiermee sluiten wij aan bij dezelfde 'opleggende' aanpak van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer.

Om de ruimtelijke inrichting in onze provincie klimaatbestendig te kunnen maken, hebben wij meer kennis nodig. Daarom participeren wij in het nationale onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat, waarbinnen toegepast onderzoek wordt verricht naar adaptatievraagstukken. Binnen dit onderzoeksprogramma zijn drie 'hotspots', gebieden die kwetsbaar zijn voor de gevolgen van klimaatverandering, voor ons van belang: Schiphol/Haarlemmermeer, Ondiepe wateren & Veenweidegebieden en de Waddenzee. Voor de regionale

themalijn binnen de hotspot Schiphol treedt de provincie voorlopig tot november 2009 op als regisseur; daarna wordt besloten of deze periode wordt verlengd.

Activiteiten voor de periode 2009-2013

	Klimaat en energie	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Uitvoeren Provinciaal Klimaatprogramma - Met ons Actieprogramma Klimaat 2007-2011 willen wij de uitstoot van broeikasgassen in Noord-Holland verminderen en ons beter voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.	x	x
2	Leren voor Duurzame Ontwikkeling	x	x
3	Uitvoering Klimaat- en Energie Akkoord	x	x
4	Uitvoering en concretisering activiteiten uitvoeringsstrategie duurzame energie.	x	x
5	Deelnemen aan het onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat - Toegepast onderzoek naar adaptatievraagstukken. Binnen dit onderzoeksprogramma zijn drie 'hotspots', gebieden die kwetsbaar zijn voor de gevolgen van klimaatverandering, voor ons van belang: Schiphol/Haarlemmermeer, Ondiepe wateren & Veenweidegebieden en de Waddenzee. Voor de regionale themalijn binnen de hotspot Schiphol treedt de provincie voorlopig tot november 2009 op als regisseur; daarna wordt besloten of deze periode wordt verlengd.	x	
6	Prisma project 2009 - Uitvoeren Klimaat en Energieakkoord	x	

AFSTEMMING ANDERE BELEIDSVELDEN

4.1 Inleiding

Dit milieubeleidsplan beperkt zich – overeenkomstig de Kadernotitie van Provinciale Staten - tot het milieubeleid. De uitwerking van onze milieuthema's staat echter altijd in het teken van grotere integrale afwegingen en raakt daarmee vele beleidsterreinen en beleidsplannen. In dit hoofdstuk gaan we daarom in op de afstemming met de andere provinciale beleidsvelden.

Het maken van dit milieubeleidsplan viel deels samen met het opstellen van de structuurvisie en het provinciaal waterplan; ook daarbij zijn voor zover mogelijk de beleidsontwikkelingen afgestemd.

4.2 Beleid ruimtelijke ordening

De doelen van dit milieubeleidsplan zijn van invloed op de integrale ruimtelijke afwegingen die we voor de structuurvisie nog moeten maken. Ruimtelijke functies kunnen grote gevolgen hebben voor het milieu, denk aan geluid of externe veiligheid. Milieu moet daarom een bepalende factor zijn bij de indeling van de ruimte en de vraag of je functies wel of niet kunt mengen. In de structuurvisie is 'duurzaam ruimtegebruik' dan ook als overkoepelend provinciaal belang opgenomen.

In dit milieubeleidsplan geven we aan dat externe veiligheid, geluid, geur, bodem en luchtkwaliteit al in een vroegtijdig stadium deel moeten uitmaken van de ruimtelijke ontwikkeling. Bij de Metropoolregio Amsterdam is de Duurzaamheidsagenda opgenomen. Voor externe veiligheid ontwikkelen wij een apart ruimtelijk beleidskader. Geluid en geur krijgen via geluid- en geursignaleringskaarten een plek in de ruimtelijke planontwikkeling. Geluidsignaleringskaarten worden nu al gebruikt in de planontwikkeling, geursignaleringskaarten moeten we nog maken. Het meewegen van effecten van bovengronds en ondergronds ruimtegebruik op de bodem is een expliciet belang in de structuurvisie. Voor luchtkwaliteit gaat het erom te voldoen aan de grenswaarden. Tot slot gebruiken ook voorzieningen voor een beter milieu ruimte: denk bijvoorbeeld aan windmolens en biomassacentrales. Om de doelen uit het milieubeleidsplan te halen, moeten ruimtelijke keuzes worden gemaakt.

Naast de structuurvisie coördineert de provincie meerdere ruimtelijke projecten. In paragraaf 5.8 behandelen we daarom milieu binnen gebiedsgericht maatwerk. Verder is voor de relatie tussen milieu en ruimtelijke ordening het volgende relevant:

- De nieuwe Wet ruimtelijke ordening maakt dat we de Wet milieubeheervergunningen moeten toetsen aan gemeentelijke bestemmingsplannen; hiervoor wordt een kader opgesteld.
- Maatregelen voor klimaatadaptatie vallen buiten dit milieubeleidsplan maar zijn terug te vinden in onder

meer de provinciale structuurvisie.

- Voor bodembeschermingsgebieden (behalve aardkundige monumenten) geldt de aanpak 'behoud door ontwikkeling'.

4.3 Waterplan

Het milieubeleidsplan is gelijktijdig opgesteld met het waterplan. Als gevolg van de nieuwe Waterwet is in het waterplan nu voor het eerst ook het waterbodembeleid opgenomen. Een overlap in het milieubeleidsplan en waterplan zijn de aanpak van grootschalige grondwaterverontreinigingen (waaronder het Gooi) en de toepassing van bodemenergiesystemen. Zowel in het waterplan als het milieubeleidsplan zijn hiervoor – onderling afgestemde – activiteiten beschreven. Deze thema's werken we uit in onze bodemvisie en waar nodig in de provinciale milieuverordening. Van belang hierbij is de bescherming van waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden.

In het waterplan wordt verder onderzoek gedaan naar verontreiniging en verdroging rond de grondwaterwinning bij Loosdrecht. Dit kan gevolgen hebben voor begrenzing van grondwaterwinning- en beschermingsgebieden.

De maatregelen voor klimaatadaptatie vallen buiten dit milieubeleidsplan maar zijn terug te vinden in het waterplan.

4.4 Verkeer en Vervoerplan

Het provinciaal verkeer en vervoerplan is in 2007 geactualiseerd. Dit plan gaat uit van gebiedsbenadering, verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid. Het verkeer- en vervoerplan heeft tot doel de mobiliteit en bereikbaarheid van Noord-Holland te verbeteren binnen de grenzen van leefbaarheid en luchtkwaliteit. Tegelijk met de automobilitieit stimuleren we openbaar vervoernetwerken, vaarwegen en fietsroutes, kortom milieuvriendelijke netwerken.

Veel van de beschreven milieuthema's zoals geluid, luchtkwaliteit, vervoer van gevaarlijke stoffen en duurzame energie hangen sterk samen met het verkeer en vervoer in en buiten Noord-Holland. Daarom legt het verkeer- en vervoerplan een koppeling tussen luchtkwaliteit en mobiliteitsmaatregelen. Verder ondersteunen we initiatieven van steden en regio's voor verbetering van de lucht- en omgevingskwaliteit. Het verkeer- en vervoerplan benadrukt ons streven naar integraal beleid. Bij mobiliteit wordt dan niet alleen gekeken naar verbetering van bereikbaarheid maar ook naar gunstige effecten voor de economische ontwikkeling en de luchtkwaliteit. Bijvoorbeeld in de vorm van 'milieuvriendelijke concessies'.

In het milieubeleidsplan staan ambities voor luchtkwaliteit, geluid, licht en donkerte en klimaat en energie. Deze raken het verkeer- en vervoerbeleid. Voor luchtkwaliteit gaat het om afspraken gemaakt in het RSL Noordvleugel over schoon openbaar vervoer en schone eigen wagenparken. In het milieubeleidsplan staat als doel het vroegtijdig betrekken van luchtkwaliteit bij infrastructurele projecten. Bij geluid gaat het om het terugdringen van geluidshinder van provinciale wegen: uitvoering van ons actieplan moet geluidshinder rond provinciale wegen in de komende vier jaar met circa 20 procent verminderen. Dit vooral door toepassing van stil asfalt. Bij het klimaat en energiebeleid zoeken we vooral naar vormen van duurzame mobiliteit, zo stimuleren we 'modal shift' van weg naar water en nieuwe vormen van stedelijke distributie. Hiermee reduceren we tegelijkertijd ook geluidshinder van wegverkeer. Voor het thema licht en donkerte brengen we langs provinciale wegen innovatieve lichtsystemen aan, onder meer door middel van actieve wegmarkering.

4.5 Noord-Holland Natuurlijk!

Voorheen was natuur en landschap, en dan met name de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur, een onderdeel van het milieubeleidsplan. In dit milieubeleidsplan is natuur en landschap (inclusief biodiversiteit) geen apart milieuthema. Het natuurbeleid van Noord-Holland is in 2005 vastgelegd in de nota Noord-Holland Natuurlijk! Het natuurbeleid gaat uit van gebiedenbeleid waarbij de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur en het soortenbeleid samen het kader vormen. Maar milieufactoren als geluid, luchtkwaliteit, bodem en licht zijn natuurlijk wel van invloed op de gebieden en soorten. De maatregelen in het milieubeleidsplan beperken schadelijke effecten voor de gezondheid en leefomgeving van zowel mensen als planten en dieren. Zo is in het milieubeleidsplan donkerte als oerqualiteit benoemd en wordt geconstateerd dat lichthinder schadelijk is voor mens en natuur. We doen in IPO verband onderzoek naar lichtvervuiling en donkertebescherming. Op basis van de bevindingen kijken we of er aanvullend provinciaal licht- en donkertebeleid gewenst is. Ook licht en geluidshinder van provinciale wegen dringen we terug door middel van actieve wegmarkering en stil asfalt. In de 41 stiltegebieden in Noord-Holland meten we hoe 'stil' ze nu zijn en of het huidige instrumentarium effectief is. En de aanpak van (grootschalige) grondwaterverontreinigingen in onder meer het Gooi heeft een positieve invloed op de natuurgebieden daar.

4.6 Economische Agenda

Begin 2008 is de Economische Agenda 2008-2011 van kracht geworden met duurzaamheid als leidend principe. Een goed voorbeeld van duurzame economische ontwikkeling is het cluster duurzame energie in de kop van

Noord-Holland. Maar ook in het Noordzeekanaalgebied streven we naar duurzame ontwikkeling en innovatie. Wij bevorderen daar de uitvoering van herstructureringsplannen die leiden tot kwaliteitsverbetering en ruimte-winst op de bestaande terreinen. Hierbij spelen milieufactoren als geluid, externe veiligheid en luchtkwaliteit een grote rol. Daarnaast stimuleren we samenwerking van bedrijven op het gebied van duurzame bedrijfsvoering, duurzaam transport en CO₂-reductie. De beoogde duurzaamheid is vastgelegd in een gezamenlijk streefbeeld voor het Noordzeekanaalgebied.

4.7 Agenda Landbouw en Visserij

Duurzaamheid is het uitgangspunt van de landbouw- en visserijagenda. Dit moet gerealiseerd worden via bewustwording en innovatie. Het agendapunt innovatie en ondernemerschap stimuleert ondernemers tot meer doelmatigheid: zuiniger gebruik en hergebruik van middelen en grondstoffen en het benutten van reststromen zoals water, energie en biovergisting. Met name in de bollenteelt en de glastuinbouw liggen hiervoor volop kansen. In de glastuinbouw kan ook de verdere ontwikkeling van de emissieloze kas bijdragen aan een beter klimaat.

Er zijn diverse verbanden tussen landbouwthema's en milieuthema's als bodemkwaliteit, geur, energiebesparing en lichthinder. Zo is een van de doelen van dit milieubeleidsplan duurzaam gebruik van de bodem, deze doelstelling is in onze bodemvisie verder uitgewerkt. Via onze vergunningverlening aan Agriport A7 proberen we lichthinder van de glastuinbouw terug te dringen. Voor geur biedt de Stankwet van januari 2007 een nieuw beoordelingskader voor geur van de veehouderij.

In ons vorige milieubeleidsplan kwam vermesting en verzuring (ammoniak en stikstofdioxiden) als gevolg van landbouw prominent naar voren. In dit plan is het geen apart thema meer. Op 1 mei 2007 is de Wet ammoniak en veehouderij (WAV) gewijzigd. De WAV legt enerzijds beperkingen op aan de landbouw ter bescherming van de natuur. Anderzijds geeft de herziene wet van 1 mei 2007 meer ruimte aan de landbouw. Alleen verzuringgevoelige gebieden (of delen daarvan) die liggen in de ecologische hoofdstructuur kunnen als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen.

De provincie heeft volgens de WAV de taak om kaarten van verzuringgevoelige gebieden in Noord-Holland te maken en te onderhouden. Uit alle verzuringgevoelige gebieden in de Ecologische Hoofdstructuur wijst Provinciale Staten de zeer kwetsbare gebieden aan. Bij deze afweging moeten zij rekening houden met de aspecten genoemd in artikel 2 lid 4 van de WAV. De verwachting is dat de kaart na de zomer door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten wordt goed-

gekeurd. Hierna volgt nog goedkeuring door de Minister van Landbouw. Naar verwachting heeft de kaart in het voorjaar van 2010 zijn wettelijke status.

4.8 Agenda Recreatie en Toerisme

Het beleid voor recreatie en toerisme staat in de Agenda Recreatie en Toerisme 2008-2011. Ook in deze agenda is duurzaamheid (people, planet, profit) leidend. Er zijn raakvlakken tussen milieuthema's en recreatie en toerisme. In de recreatieagenda is bijvoorbeeld veel aandacht voor duurzaam beheer van recreatiegebieden en nog meer recreatiegebieden dicht bij huis (op wandel- en fietsafstand). Ook proberen we bij de inrichting van de nieuwe recreatiegebieden klimaatmaatregelen zoals waterberging toe te passen. Verder streven we naar duurzaam (kust)toerisme. Ook bij de aanbesteding van de toeristische marketing en promotie was duurzaamheid het belangrijkste criterium. En als doelgroep zijn de bewoners en de meest dichtbij markten (Duitsland, België en Engeland) gekozen. Andersom zijn milieumaatregelen die zorgen voor een goede lucht- en bodemkwaliteit en minder geluidhinder, van groot belang voor de beleving van de recreant of toerist. In de komende periode onderzoeken we hoe we duurzaamheid in relatie tot recreatie en toerisme nog verder kunnen invullen.

UITVOERING

5.1 Inleiding

In de vorige hoofdstukken hebben we onze uitgangspunten, visie en doelen uiteengezet en verteld welke activiteiten we (gaan) ondernemen om onze doelen te bereiken. Momenteel wordt een tweejarig uitvoering- en monitoringprogramma 2010-2011 opgesteld. Hierin worden alle doelstellingen van dit PMP vertaald naar operationele doelstellingen en activiteiten. Daarnaast worden de planning en budgetten daarin verder uitgewerkt en worden er meetbare indicatoren aan de activiteiten gekoppeld.

In dit hoofdstuk gaan we in op de instrumenten en ontwikkelingen rondom de uitvoering.

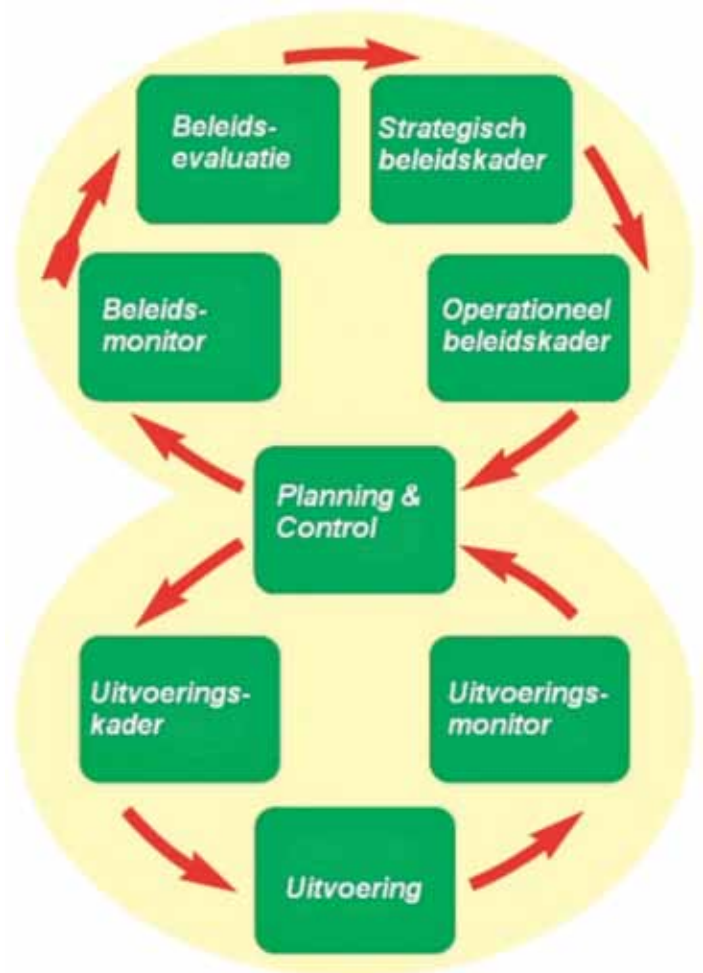
De VROM-inspectie heeft ons milieubeleid onderzocht en aanbevelingen gedaan voor de uitvoering ervan. Wij hebben deze aanbevelingen gebruikt om onze werkwijze aan te passen. De aanpassingen betreffen naast het opstellen van het milieubeleidsplan zelf ook de introductie van een programmeringcyclus, deze lichten we toe in paragraaf 5.2. In paragraaf 5.3 behandelen we de consequenties van de nationale ontwikkelingen (zie hoofdstuk 1) voor de uitvoering. Wat betekenen deregulering en professionalisering van de handhaving voor onze uitvoering? Ook kijken we naar de uitvoering van het verbetertraject toezicht op de handhaving Wm vergunning. Dit is een van de aanbevelingen van de VROM-inspectie..

In de paragrafen 5.4 tot en met 5.8 komen de instrumenten voor de uitvoering aan bod: vergunningverlening en handhaving, beleidslijnen, procesbeheer, toezicht op gemeenten, subsidies en gebiedsgericht maatwerk. In de slotparagraaf 5.9 gaan we in op monitoring en evaluatie.

5.2 Programmeringcyclus

Dit milieubeleidsplan geeft een totaalbeeld van onze milieutaken en ambities. Voor de uitvoering maken wij elke twee jaar een uitvoeringsprogramma (milieuprogramma) met de uitvoeringsaccenten voor die specifieke periode. De keuze voor de activiteiten komt voort uit dit milieubeleidsplan, de voortgang en ervaringen bij de uitvoering, de monitorgegevens van het jaar ervoor en de actuele ontwikkelingen. Op deze wijze ontstaat een sluitende programmeringcyclus zoals aanbevolen door de VROM-inspectie.

Onze milieuprogrammering kent een dubbele aansturingscyclus: een cyclus op beleidsniveau (milieubeleidsplan en evaluatie) en een cyclus op uitvoeringsniveau (tweejaarlijkse milieuprogramma's en monitoring). Deze zijn verbonden via de schakel planning en control (zie figuur).

Om te voorkomen dat deze opzet een bureaucratische malle-molen van rapportages en programma's wordt, stellen we ons milieuprogramma tweejaarlijks op. Het programma bestaat uit een beknopt schematisch overzicht van de taken en activiteiten die we in die twee jaar ondernemen, de indicatoren en de kosten. Alle activiteiten zijn gekoppeld aan een taak of doelstelling uit dit milieubeleidsplan en behoeven daarom geen aparte toelichting. Alleen als we op basis van de monitor, praktijkervaringen of actuele ontwikkelingen onze milieudoelstellingen bijstellen of wijzigen (bijvoorbeeld intensivering of een compleet andere aanpak) volgt een toelichting.

Ook de monitoring gebeurt tweejaarlijks op basis van de beschikbare meetgegevens. Ervaringsgegevens over de uitvoering komen zowel vanuit de eigen organisatie als van de externe partners. Wij zullen onze partners hiervoor zelf benaderen, maar organisaties, bedrijven en burgers kunnen natuurlijk ook naar ons toekomen met hun klachten en ideeën voor verbetering. De resultaten van de monitoring komen in een beknopt milieujaarverslag. Hierin staan ook de doelrealisatie en een analyse die eventueel resulteert in het bijsturen van de uitvoeringswijze en/of beleidsaanpassingen.

5.3 Ontwikkelingen in de vergunningverlening en handhaving

Normen voor de uitvoering

De basisprincipes voor ons milieubeleid (zie hoofdstuk 2) zijn ook de uitgangspunten voor de uitvoering:

Een goed milieu begint bij jezelf: als provincie willen we zelf het goede voorbeeld geven door milieukwaliteit integraal mee te wegen in ons beleid. Daarbij voldoen we aan onze eigen normen.

Toekomstbestendig, in balans: ons streven naar een duurzame ontwikkeling houdt niet op bij ons milieubeleid. Ook in de uitvoering van ons beleid kiezen wij voor duurzame oplossingen. Duurzaamheid is daarmee een kwaliteitskenmerk in onze kosten-baten-afweging.

Samenwerken biedt betere resultaten: ontwikkelen en uitvoeren van ons milieubeleid kunnen wij niet alleen, maar doen we in nauwe samenwerking met onze bestuurlijke en maatschappelijke partners.

Decentraliseren is vertrouwen: wij vertrouwen onze partners in de keten en beperken ons daarmee tot onze eigen taken. Waar partijen hun taken niet- of onvoldoende (kunnen) oppakken en daarmee de provinciale belangen in de knel komen pakken wij een partner- of regierol.

Gebiedsgericht maatwerk: binnen een gebied maken wij een integrale afweging van milieubelangen, ruimtelijke belangen en economische belangen.

Professionaliteit in de uitvoering: de kwaliteit van de uitvoering staat voorop. Basis voor de set kwaliteitscriteria is het 'adequate handavingsproces' van de Landelijke Coördinatiecommissie Muskusrattenbestrijding (LCCM). Volgens dit model bereik je adequate handhaving via het consequent uitvoeren van een aantal samenhangende processtappen. De definitie van adequate handhaving is dan als volgt: een reeks van activiteiten die aantoonbaar, opeenvolgend en in samenhang met elkaar worden uitgevoerd én zijn ingebed in de organisatie. De activiteiten zijn gebaseerd op inzichtelijke keuzen teneinde gestelde doelen te realiseren en te verantwoorden.

Twee belangrijke nationale ontwikkelingen zijn deregulering en professionalisering van de handhaving. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor onze rol als bevoegd gezag, meer concreet voor onze vergunningverlening en handhaving. Daarnaast zijn we aan de slag gegaan met de aanbevelingen van de VROM-inspectie.

Deregulering

Het VROM-programma *Slimmere regels, betere uitvoering en minder lasten* bevat een aantal dereguleringsacties:

- 1 aanpassing van het Activiteitenbesluit
- 2 herijking Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb)
- 3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
- 4 Nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro)

Activiteitenbesluit en Ivb

Door aanpassing van het Activiteitenbesluit neemt het aantal te verlenen vergunningen aan provinciale inrichtingen fors af en wordt waarschijnlijk zelfs gehalveerd. De eerste tranche van het Activiteitenbesluit trad in werking op 1 januari 2008. De tweede en derde tranche volgen in 2010 en 2011. Door deze aanpassing komen veel provinciale inrichtingen onder 'algemene regels' te vallen. Deze ontwikkeling heeft een relatie met de herijking van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit, waarbij sprake is van een nieuwe verdeling van bevoegdheden tussen provincie en gemeenten. Het is nog onbekend wanneer dit wordt afgerond.

Wabo

Met de Wabo wil het ministerie van VROM circa 25 verschillende vergunningen zoveel mogelijk samenvoegen in de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning wordt dan een geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu. Dit moet leiden tot:

- minder administratieve lasten voor bedrijven en burgers;
- betere dienstverlening van de overheid aan bedrijven en burgers;
- kortere procedures;
- geen tegenstrijdige voorschriften.

De omgevingsvergunning kan bij één loket worden aangevraagd. Er komt één procedure die resulteert in één besluit. Ook voor beroep tegen dat besluit komt één procedure.

De invoeringsdatum is 1 januari 2010. Het Rijk, IPO en VNG hebben met elkaar afspraken gemaakt over decentralisatie van bevoegdheden. Provinciale IPPC en BRZO inrichtingen blijven bij de provincies. Voor de overige provinciale inrichtingen wordt een overgangsregeling getroffen (zie 5.3.2).

Ook de handhaving gebeurt straks Wabo-breed. Maar ook op dit punt is de uitwerking in de praktijk nog niet duidelijk. Zodra hier meer helderheid over is, verwerken wij dit in ons handavingsuitvoerigprogramma (HUP).

Wro

Door de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en een wijziging in de Wet milieubeheer zullen we onze Wm-vergunningen moeten gaan toetsen aan de gemeentelijke bestemmingsplannen. Hiervoor komt een beleidskader.

Professionalisering van de vergunningverlening en handhaving

Een andere belangrijke ontwikkeling is de discussie over professionalisering van de handhaving. De minister van VROM heeft in februari 2008 het Onderzoeksteam Herziening Handhavingstelsel VROM-regelgeving ingesteld (de commissie Mans). Deze commissie heeft het bestaande stelsel van handhaving en toezicht onderzocht met het oog op de lange termijn. Gekeken is welke aanpassingen nodig zijn voor een effectieve en efficiënte handhaving van de VROM-regelgeving in de toekomst.

De commissie concludeert in haar eindrapport dat de handhaving van regels voor milieu, ruimte en bouwen tekort schiet. Handhavers worden ingehaald door nieuwe ontwikkelingen zoals complexere technologie en globalisering. De handhavingsorganisaties zijn niet ingericht op de taak die zij moeten vervullen. De commissie Mans adviseert de ministers om 25 regionale omgevingsdiensten in te richten.

De discussie over professionalisering van de handhaving staat niet op zichzelf. In 2005 is het traject Professionalisering Milieuhandhaving afgerond. Dit traject is voortgekomen uit de in 2001 verschenen discussienota Met recht verantwoordelijk (Kamerstukken 27664, nr.2). Naar aanleiding van deze nota stelden Rijk (VROM, V&W), provincies, gemeenten en regionale waterkwaliteitsbeheerders gezamenlijk vast dat de kwaliteit en daarmee de resultaten van de milieuhandhaving in Nederland onvoldoende waren. Voorgesteld werd onder meer om te kijken hoe je handhavingdiensten beter vorm zou kunnen geven. De betrokken partijen vonden een van bovenaf opgelegde structuur (nog) niet aan de orde; eerst moest de kwaliteit van de handhaving op eigen kracht worden versterkt. Dit resulteerde in het project Professionalisering Milieuhandhaving. Door dit project is de handhaving in Noord-Holland al voor een behoorlijk deel geprofessionaliseerd.

In het verlengde van dit traject staan in het Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer kwaliteitscriteria voor de handhaving. Alle bestuurlijke handhavingpartners moeten aan deze criteria voldoen. Onze taak is om dit te controleren, indien noodzakelijk leggen we ook sancties op. We stimuleren hierbij de oprichting en ontwikkeling van regionale milieudiensten. Met de komst van de Wabo is dit proces verbreed.

*Regionale uitvoeringsorganisaties**Landelijke lijn*

Na het verschijnen van het rapport van de commissie Mans, hebben de ontwikkelingen elkaar snel opgevolgd. Inmiddels ligt er een package-deal tussen het Kabinet, VNG en IPO.

Kern van de deal is dat alle overheden aan kwaliteitseisen moeten gaan voldoen en dat de provincies en gemeenten bepaalde taken voortaan laten uitvoeren door een regionale uitvoeringsdienst. Uiterlijk op 1 januari 2012 moeten deze regionale uitvoeringsdiensten zijn opgericht.

Ten aanzien van het basistakenpakket is in de kabinetsreactie over de package-deal beschreven dat taken van de gemeenten die in het basispakket worden opgenomen, alleen milieutaken betreffen: het milieutoezicht op activiteiten met een bovenlokale dimensie of complexe activiteiten en het voorbereiden van het milieudeel van de omgevingsvergunningen voor IPPC- en BRZO-bedrijven. Het verlenen van de overige gemeentelijke vergunningen en het toezicht en de handhaving ten aanzien van bouwen, wonen en ruimtelijke ordening vormen geen onderdeel van het basistakenpakket.

Taken van de provincies die in het takenpakket worden opgenomen, betreffen het voorbe-reiden van alle omgevingsvergunningen waarvoor het college van GS thans op grond van de Wet milieubeheer bevoegd gezag is en het toezicht op en de handhaving van de VROM-wet- en regelgeving. Dit betreft alle omgevingsaspecten. Onder het takenpakket vallen ook de omgevingsvergunningen waarbij voor de verwezenlijking van een project van provinciaal belang van het bestemmingsplan wordt afgeweken.

De werkgebieden van de regionale uitvoeringsdiensten zullen in principe gelijk zijn aan de werkgebieden van de politie- en veiligheidsregio's, maar dit is geen dogma. In de Wabo wordt verder geregeld dat het bevoegd gezag voor de provinciale inrichtingen overgaat naar de gemeenten met uitzondering van de BRZO- en de IPPC-bedrijven. Tot het moment dat de regionale uitvoeringsorganisaties operationeel zijn, houden de provincies een deelbevoegdheid voor het milieudeel van de omgevingsvergunning.

In lijn met de voorstellen van IPO en VNG worden nog in 2009 kwaliteitscriteria ontwikkeld en vastgesteld waaraan vergunningverlening, toezicht en handhaving uiterlijk per 1 januari 2011 moeten voldoen. In beginsel krijgen de diensten de juridische vorm van openbaar lichaam, zoals bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Een andere organisatievorm is binnen randvoorwaarden mogelijk.

Provincies voeren conform de package-deal de regie bij de vorming van de regionale diensten en de ontwikkeling en toepassing van de kwaliteitscriteria. Provincies beschikken vanaf 1 januari 2012 als interbestuurlijk

toezichthouder over doorzettingsmacht om gemeenten die na 1 januari 2012 in gebreke blijven, te dwingen om taken uit het basispakket of andere taken waarvoor niet aan de kwaliteitscriteria wordt voldaan, onder te brengen bij de regionale diensten.

Provincie Noord-Holland

Vanuit haar regierol is de provincie Noord-Holland voortdurend in gesprek met haar partners om elkaars beelden bij een nieuwe uitvoeringsstructuur te bespreken. Dit heeft in de afgelopen tijd zich geuit in een intensief en bottum-up proces met alle betrokken partners. De Provincie Noord-Holland heeft in het voorjaar 2009 een eindbeeld voor omgevingsdiensten vastgesteld en gepresenteerd aan de betrokken bestuurders in Noord-Holland. De Provincie Noord-Holland is echter ook partner in de toekomstige uitvoeringsstructuur. In dit kader heeft de provincie samen met andere grote partners een manifest 'Noordzeekanaalgebied+' op- en vastgesteld, met als doel te komen tot een grootschalige uitvoeringsorganisatie in het desbetreffende gebied (ter grootte van de drie veiligheidsregio's Zaanstreek-Waterland, Kennemerland en Amsterdam-Amstelland). In de komende tijd zullen de partijen in Noord-Holland moeten komen tot een voorstel aan het rijk voor de gebiedsindeling voor de regionale uitvoeringsorganisaties. De periode daarna staat voor de partners in het teken van het toetsen van de organisaties aan kwaliteitscriteria en het oprichten van de daadwerkelijke regionale uitvoeringsdiensten. Dit belangrijke ontwikkelingstraject zal de komende jaren een grote mate van inzet vanuit onszelf, maar ook van onze partners vragen.

Toezicht en handhaving van de Wet milieubeheer

Op basis van het rapport van de VROM-inspectie verbeteren wij de uitvoering van toezicht en handhaving van de Wet milieubeheer. Zo koppelen we in dit milieubeleidsplan het beleid aan de uitvoeringsprogrammering. De overige verbeteringen worden uitgewerkt in ons Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2009-2011. Hieronder volgen drie punten die we daarbij zeker aandacht geven.

Prioritering

Een belangrijk uitgangspunt bij het bepalen van onze toezichtsfrequentie bij bedrijven is: belonen van voorlopers en extra toezien op achterblijvers. Het handhavingsbeleid van VROM biedt deze mogelijkheid niet, waardoor de VROM-inspectie vindt dat het HUP niet aansluit op de vastgestelde prioritering van branches en/of bedrijven. In ons nieuwe HUP 2009-2011 maken we een keuze tussen onze uitgangspunten en die van VROM.

Gedoogbeleid

Het is de VROM-inspectie opgevallen dat wij regelmatig gedoogbeschikkingen afgeven, terwijl er beheersmaatregelen zijn om dit tot het minimum te beperken. Wij

onderschrijven het uitgangspunt 'zo min mogelijk gedogen'. In 2006 zijn er 25 gedoogbeschikkingen afgegeven. In 2007 hebben we een procedure ingevoerd om het gedogen tot het minimum te beperken. Met als resultaat een afname van circa 30 procent naar een aantal van 17. Wij verwachten dat dit aantal de komende jaren verder zal verlagen. Inhoudelijk staan wij echter wel achter de afgegeven beschikkingen.

Wij gaan ervan uit dat wij dankzij de genomen beheersmaatregel steeds minder hoeven te gedogen.

Capaciteitsprobleem

Bij de inrichting van de nieuwe provinciale organisatie is de personele invulling bepaald. Echter, ontwikkelingen zoals de Wabo, het Activiteitenbesluit en de discussie over de professionalisering van de handhaving hebben mogelijk invloed op de gewenste structuur en omvang van het personeelsbestand. In het HUP 2009-2011 beschrijven wij onze prioriteiten en doelen, het controleregime en de benodigde inzet, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin. De genoemde ontwikkelingen worden hierin verwerkt.

5.4 Beleidslijnen vergunningverlening en handhaving

Bij de vergunningverlening en handhaving hanteren wij, naast wet- en regelgeving, een aantal algemene beleidslijnen. Voor de vergunningverlening zijn deze beleidslijnen vastgelegd in verschillende nationale en provinciale beleidsdocumenten. Hierin staat hoe de betreffende vergunning wordt benut voor het bereiken van beleidsdoelstellingen, welke kwaliteit wordt nagestreefd en hoe de ruimte in richtlijnen en regelgeving wordt benut. Naar verwachting is vanaf begin 2010 een lijst met documenten ten behoeve van de uitvoering beschikbaar via onze website (www.noord-holland.nl/milieu).

In onze handhavingstrategie *Glashelder en glashard* staan onze uitgangspunten voor de handhaving: hoe wij controleren (toezichtstrategie), welke maatregelen we nemen bij overtredingen (sanctiestrategie) en hoe en wanneer we gedogen (gedoogstrategie).

Wij verwachten van bedrijven en burgers dat zij op de hoogte zijn van de inhoud van hun vergunningen en van direct werkende wet- en regelgeving. Hieraan dienen zij zich dan ook te houden. Voor bepaalde bedrijfstakken hebben wij branchedocumenten inzake de Wet milieubeheer gemaakt. In deze branchedocumenten staat welke voorschriften gelden voor gelijksoortige bedrijven, hoe vergunningen kunnen worden aangevraagd en op welke manier er wordt gecontroleerd. Deze branchedocumenten staan op onze website.

5.5 Procesbeheersing vergunningverlening en handhaving

Vooralsnog maken we geen apart programma voor vergunningverlening. Immers, de primaire en secundaire taken zijn al vastgelegd in dit milieubeleidsplan en het milieuprogramma biedt al de basis voor de vergunningverlening en de prioritering bij de uitvoering. Voor de handhaving zijn we wettelijk verplicht om tweejaarlijks een apart handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) op te stellen. In het milieuprogramma wordt hiernaar verwezen.

Voor milieuvergunningverlening staat een actualisatieverplichting in de Wet milieubeheer. Dit houdt in dat we regelmatig moeten beoordelen of een milieuvergunning nog toereikend is gegeven veranderende technische ontwikkelingen en ontwikkelingen met betrekking tot de milieukwaliteit.

Om te kunnen voldoen aan deze verplichting hebben wij een plan van aanpak opgesteld: Plan van Aanpak actualisatie(plicht) Wm-vergunningen (juni 2008). Met dit plan van aanpak willen we ook de huidige achterstand bij de actualisatie van de vergunningen wegwerken. Dit actieplan is opgenomen in het meerjaren uitvoeringsprogramma en krijgt daarmee ook een plek in de milieuprogramma's.

5.6 Regie op de handhaving

De wettelijke basis voor de professionalisering en invulling van de provinciale regierol ligt in artikel 18.3 van de Wet milieubeheer en het Besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer. Deze wetgeving verdeelt de verantwoordelijkheden als volgt:

- Iedere organisatie is zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de kwaliteitscriteria.
- Gedeputeerde Staten hebben een coördinerende bevoegdheid inzake een adequate en doelmatige handhaving in Noord-Holland.

Dit betekent dat de provincie regie voert over de milieuhandhaving en een professionele handhaving faciliteert, stimuleert, monitoort en controleert. Zo nodig interveniëren we ook. Daarnaast bevorderen we doelmatige en adequate handhaving door samenwerking te stimuleren (coördinatierol). Voorbeelden hierbij zijn het project kwaliteitsborging, het project informatie-uitwisseling bestuursrecht en strafrecht, het provinciale samenwerkingsprogramma en het project integrale samenwerking Noordzeekanaalgebied.

Met de invoering van de Wabo wordt onze regietaak verbreed: zij omvat niet meer alleen milieu maar de gehele fysieke leefomgeving.

Wij streven de volgende doelen na:

- Op korte termijn zijn we klaar om samen de Wabotaken uit te voeren.

- Op de middellange termijn verbeteren we de handhaving door intensievere samenwerking.
- Op de lange termijn maken we de stap van samenwerken naar samen organiseren.

De wijze waarop Gedeputeerde Staten hun bevoegdheid invullen is vastgelegd in de Beleidsregel professionalisering (herijking provinciale regie-opdracht). Ook gebruik van het aanwijzingsinstrument (wettelijk toebedeeld aan Gedeputeerde Staten) is hierin vastgelegd. Daarnaast staan afspraken over de coördinatierol van de provincie in de Bestuursovereenkomst milieuhandhaving (BOK).

5.7 Subsidies

Vanaf 1 januari 2009 is de nieuwe Algemene Subsidieverordening Noord-Holland van kracht. Deze nieuwe verordening maakt het mogelijk om in plaats van allemaal aparte deelverordeningen een uitvoeringsregeling voor milieu te maken. Op grond van dit milieubeleidsplan willen wij een apart uitvoeringsprogramma milieu opstellen om zo versnippering van de subsidiebudgetten te voorkomen. Ook verminderen zo de administratieve lasten waardoor we aanvragers een betere service bieden.

Bij het verstrekken van subsidies staat het realiseren van onze doelstellingen voorop, de administratieve eisen die wij stellen moeten dan ook in verhouding staan tot het subsidiebedrag en het doel. Het resultaat, niet het proces is maatgevend.

Maatschappelijke organisaties voor natuur, milieu en milieueducatie, zoals de Milieufederatie NH en het IVN, spelen een belangrijke rol bij het realiseren van milieu- en natuurdoelen. Hun activiteiten zorgen voor een sterkere participatie van bewoners en lokale organisaties bij milieu- en natuurvraagstukken. Ook volgen ze kritisch het overheidsbeleid en zorgen zo voor vernieuwing. Daarom subsidiëren we activiteiten van deze organisaties. Voorwaarde is dat de uitvoering op een effectieve wijze gebeurt door een aantal goed samenwerkende organisaties.

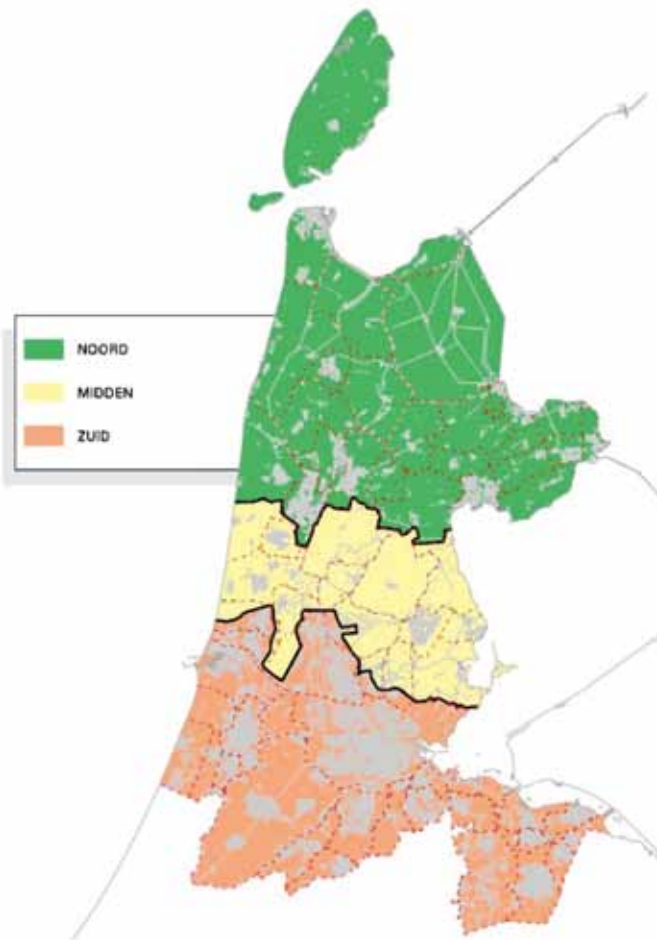
Het komende jaar doen wij in samenspraak met de natuur- en milieuorganisaties een onderzoek naar een effectieve natuur- en milieueducatie)structuur, en onze eventuele rol daarin. Op basis van de uitkomsten bepalen we hoe we de subsidiebudgetten zo effectief mogelijk kunnen besteden.

5.8 Gebiedsgericht maatwerk

In hoofdstuk 3 is meerdere malen gesproken over gebiedsgericht maatwerk. Dit houdt in dat we milieukwaliteit vroegtijdig betrekken bij de ruimtelijke plannen voor een gebied. Maar gebiedsgericht maatwerk houdt ook in dat we specifieke gebiedsaanpak ontwikkelen voor gebieden waar meerdere milieunormen onder druk staan.

Noord-Holland is onder te verdelen in drie gebieden, namelijk Noord- Midden en Zuid (zie afbeelding). Deze gebieden kenmerken zich door zeer verschillende problematieken.

Gebieden in Noord-Holland

	Noord	Midden	Zuid
Kenmerken	Weids en landelijk, lage bevolkingsdichtheid	Waterrijke landschappen met historische waarden	Groot gedeelte stedelijk en industrieel, maar ook gebieden nog groener en kleinschaliger
Belangrijke milieuknelpunten	Milieudruk in relatie tot landbouw, behoud waardevolle beschermingsgebieden in relatie tot nieuwe ruimtelijke en economische ontwikkelingen	Milieudruk in relatie tot landbouw en tuinbouw, oprukkende verstedelijking, effecten van Schiphol	Overschrijding van milieunormen, grootschalige industriegebieden, NZKG en Schiphol. Ruimte druk op groenere en kwetsbare gebieden
Kansen	Duurzame energie, duurzame landbouw	Duurzame landbouw, duurzame ontwikkeling van woningbouw in het gebied	Versterken van de leefkwaliteit, Duurzame economische ontwikkelingen, intensief ruimtegebruik

Daar waar meerdere milieuproblemen spelen of milieuproblemen in samenhang met andere ontwikkelingen in een gebied (bijvoorbeeld economisch of ruimtelijk) moeten worden aangepakt, kiezen we voor een gebiedsgerichte aanpak. Vooral in Noord-Holland Zuid komt dit veel voor.

Op dit moment lopen de volgende initiatieven:

Gebiedgerichte aanpak grondwatersaneringen

Masterplan Grondwatersanering Het Gooi: Het Gooi is een gebied met meerdere grootschalige grondwaterverontreinigingen die soms in elkaar overlopen, waardoor saneren volgens de standaardaanpak financieel en technisch niet haalbaar is. Deze problemen worden daarom gebiedsgericht aangepakt samen met de betrokken gemeenten, het Hoogheemraadschap en de drinkwaterbedrijven PWN en Vitens.

Noordzeekanaalgebied

Het Noordzeekanaalgebied kenmerkt zich door grootschalige bedrijfsterreinen met zware categorieën bedrijvigheid. In het gebied liggen verschillende geluidzones en er zijn knelpunten op het gebied van luchtkwaliteit en externe veiligheid. De milieunormen zijn hier beperkend voor de toekomstige ontwikkelingen en worden zelfs op bepaalde locaties, bijvoorbeeld in Westpoort, overschreden. Gezien het belang van de volksgezondheid en de economische vitaliteit van het gebied is het noodzakelijk dat de betrokken partners de huidige knelpunten gezamenlijk oplossen en beleidkeuzes maken voor de toekomst. Hierbij hebben de partners zoals gemeenten, havenbedrijven en provincie ieder hun eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De provincie heeft in het Noordzeekanaalgebied verschillende rollen, variërend van bevoegd gezag, regisseur en partner. De specifieke taken zijn in hoofdstuk 3 te vinden (bv bij Geluid, Externe Veiligheid en Geur).

Schiphol

Schiphol is van groot belang voor ons vestigingsmilieu en onze werkgelegenheid. Daarom moet de luchthaven zich als knooppunt van rechtstreekse wereldwijde bestem-

mingen kunnen blijven ontwikkelen, binnen de milieugrenzen. Tegelijkertijd moet de hinder worden teruggedrongen én moet flink worden geïnvesteerd in verbetering van de woon-, werk- en leefomgeving. Verder streven we naar een verbeterde afstemming tussen de ruimtelijke ordening op de grond en ruimtelijke ordening in de lucht (Air Traffic Management).

Om de hinder terug te dringen worden maatregelen genomen op het gebied van: selectieve ontwikkeling vluchten, routes die minder hinder veroorzaken, mogelijkheden bieden voor meer ruimtelijke ontwikkeling en weigeren van vliegtuigen die te 'geluidrijk' zijn. Verder is er een stichting opgericht die zich richt op het verbeteren van de kwaliteit leefomgeving.

5.9 Monitoring en evaluatie

Monitoring is het periodiek verzamelen van gegevens voor een standaard set van indicatoren, aan de hand waarvan beleidsontwikkelingen zichtbaar gemaakt worden. Er is sprake van monitoring als aan de volgende criteria is voldaan:

- 1 De informatieverzameling wordt periodiek en systematisch uitgevoerd.
- 2 De informatie is actueel.
- 3 De gebruikte indicatoren zijn per item steeds hetzelfde.
- 4 De verzamelde informatie is beleidsrelevant.
- 5 De monitor kent een ijkpunt/nulmeting.

Monitoring is een onmisbare schakel in de beleidscyclus. De verschillende rapportages over de resultaten van de uitvoering van beleid vormen de bouwstenen voor de evaluatie en het formuleren van nieuw beleid. Let wel: monitoring kan nooit direct inzicht verschaffen in de causale relaties tussen indicatoren en beleidseffecten. Hiervoor is aanvullend evaluatieonderzoek nodig. Onderzoek naar de doeltreffendheid van beleid is gecompliceerd. Enerzijds kan sprake zijn van een lange beleidsketen. Anderzijds beïnvloeden ook externe factoren als groei van het inwoneraantal in Noord-Holland en klimaatverandering de einddoelen. Tussen de directe prestaties van de provincie en de uiteindelijk gereali-

Verschiede soorten monitoring in de beleidscyclus

seerde maatschappelijke situatie zitten vaak vele schakels. Hoe verder een prestatie of effect in de keten gelegen is, des te moeilijker de causale relatie is te leggen met het beleid. De bereikte effecten zijn vaak niet alleen tot stand gekomen door het beleid van de provincie maar door een samenspel van factoren en actoren. In het beleidsproces worden verschillende aspecten van monitoring onderscheiden: middelen, activiteiten, prestaties en effecten ofwel: input, throughput, output en outcome (zie onderstaande figuur). Door het onderzoek te richten op verschillende combinaties van deze aspecten kun je uitspraken doen over doelrealisatie, doeltreffendheid en doelmatigheid.

Monitoring in de beleidscyclus

Bij de milieuprogrammering hebben we te maken met de dubbele aansturingscyclus. De dubbele aansturingscyclus bestaat uit een strategisch deel (milieubeleidsplan) en een operationeel deel (uitvoeringsprogramma). Zij zijn met elkaar verbonden door de planning en control schakel, samen vormen zij de 'beleids-8'. In de beleidscyclus kunnen we verschillende aspecten monitoren:

- 1 Strategisch: in het milieubeleidsplan staan onze kwalitatieve milieudoelen, bijvoorbeeld een veilige leefomgeving. Deze algemene doelstelling wordt vertaald in een of meerdere meetbare effectdoelstellingen. Een effectdoelstelling zegt iets over het nagestreefde maatschappelijk effect. Dit wordt gemeten via effectindicatoren ofwel 'outcome'. Deze gegevens worden veelal landelijk gepubliceerd door het RIVM en PBL.
- 2 Operationeel: in het uitvoeringsprogramma staat wat we gaan doen en wanneer. Het gaat hier om de prestatie die de provincie levert om het beoogde maatschappelijke effect te bereiken. Bij de prestatie-indicatoren ofwel 'output' gaat het dan ook om het meten van onze prestaties zoals aantal verleende ontheffingen of vergunningen.
- 3 Planning en control: met de planning en controlecycli houden we de totstandkoming en de uitvoering van het beleid in de gaten. In de jaarlijkse programmabegroting staat wat de provincie per beleidsterrein wil bereiken, welke middelen (input) we hiertoe inzetten en hoe we meten of de doelstellingen behaald worden. Om de inzet van middelen zoveel mogelijk rechtstreeks in verband te kunnen brengen met de beoogde effecten is het belangrijk deze zoveel mogelijk af te stemmen met de begroting.

6

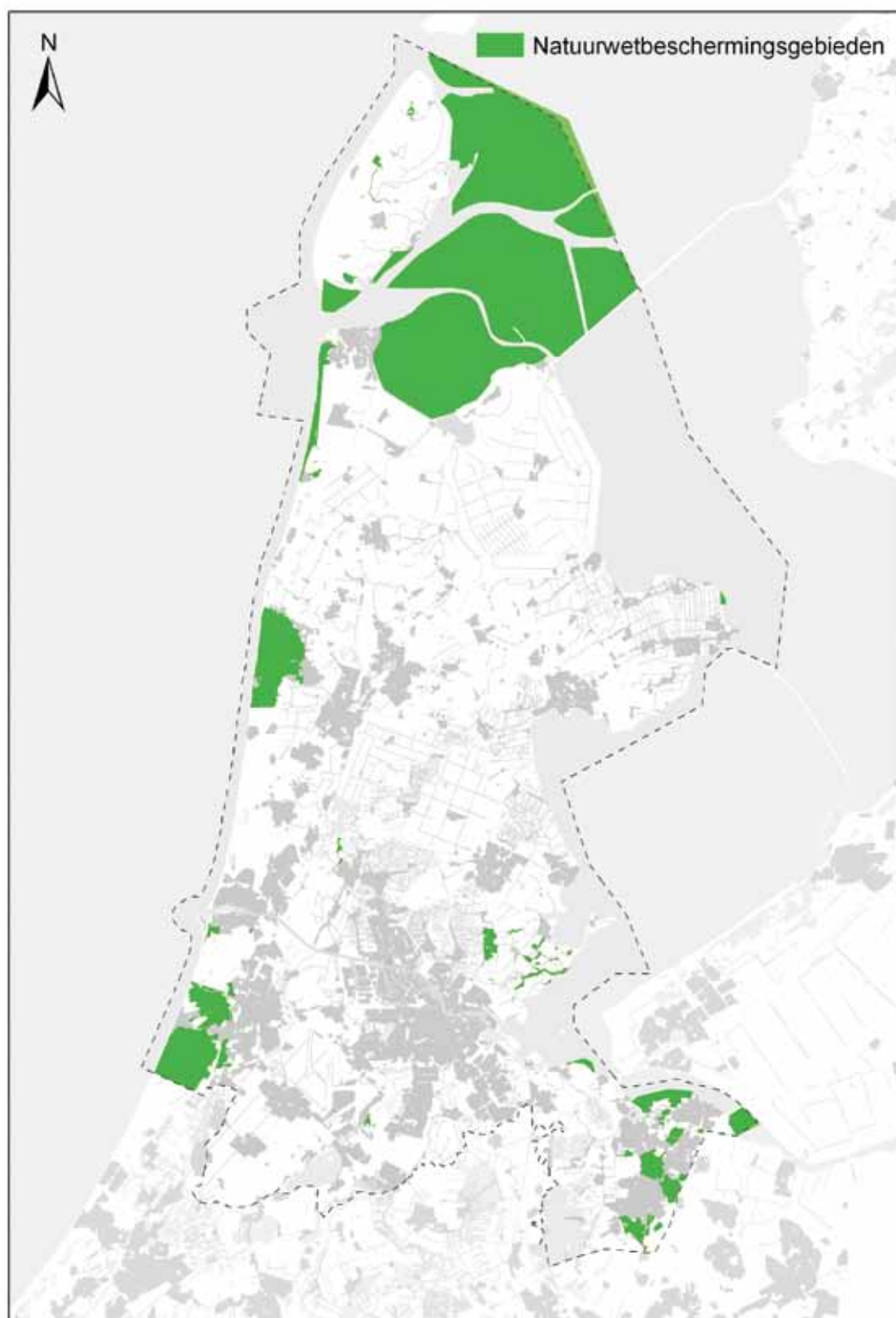
BIJLAGEN

6.1 Kaarten

De Wet milieubeheer verplicht ons om gebieden aan te duiden waarin de kwaliteit van het milieu of van een of meer onderdelen daarvan bijzondere bescherming behoeft. Van deze gebieden zijn in dit hoofdstuk de overzichtskaarten te vinden. Gedetailleerde kaarten zijn te vinden in de PMV.

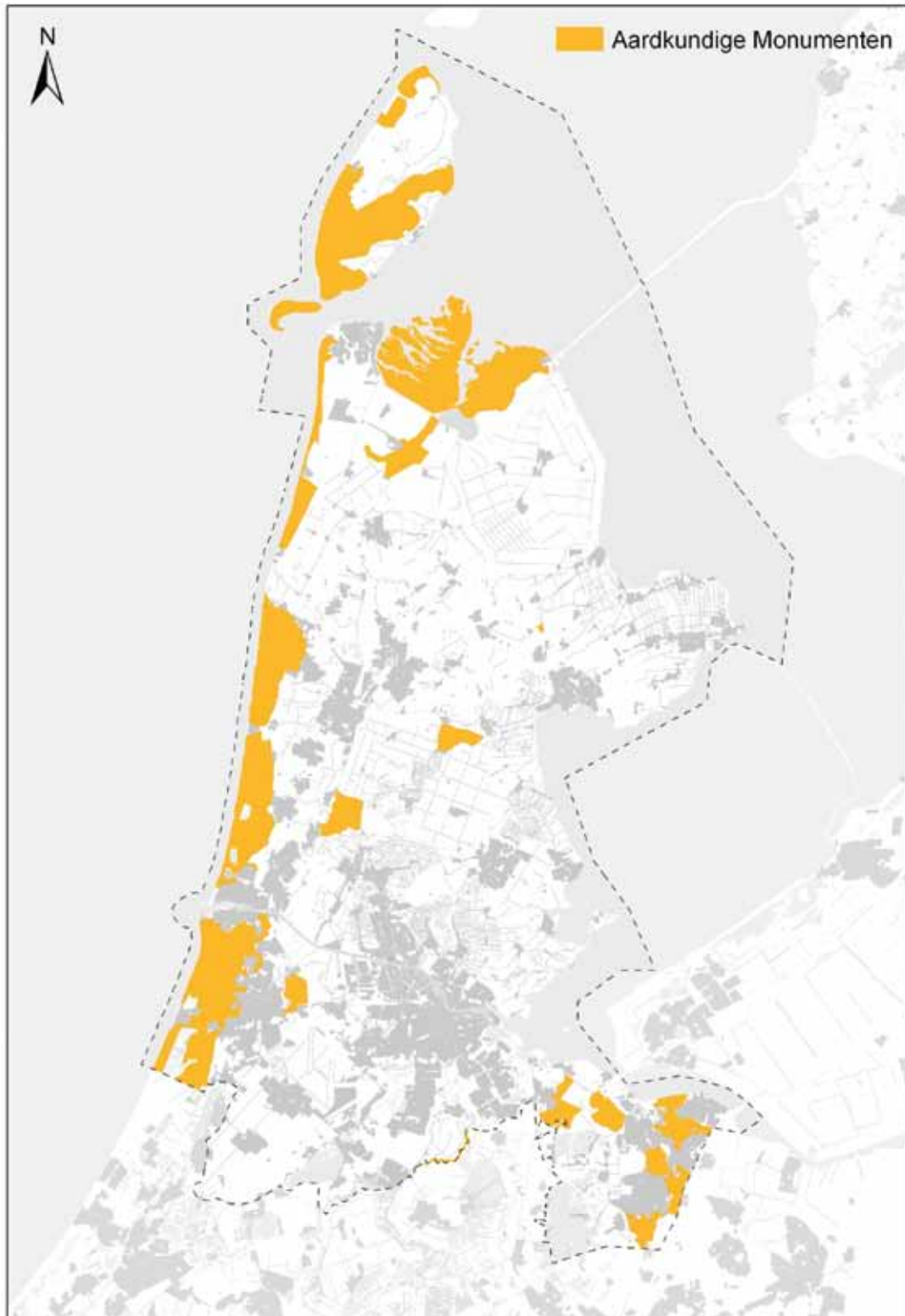
6.1.1 Natuurwetbeschermingsgebieden

Staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten in Noord-Holland op grond van de Natuurbeschermingswet. Deze kaart bevat het meest recente overzicht van de door de minister van LNV aangewezen staats-/ beschermde natuurmonumenten.

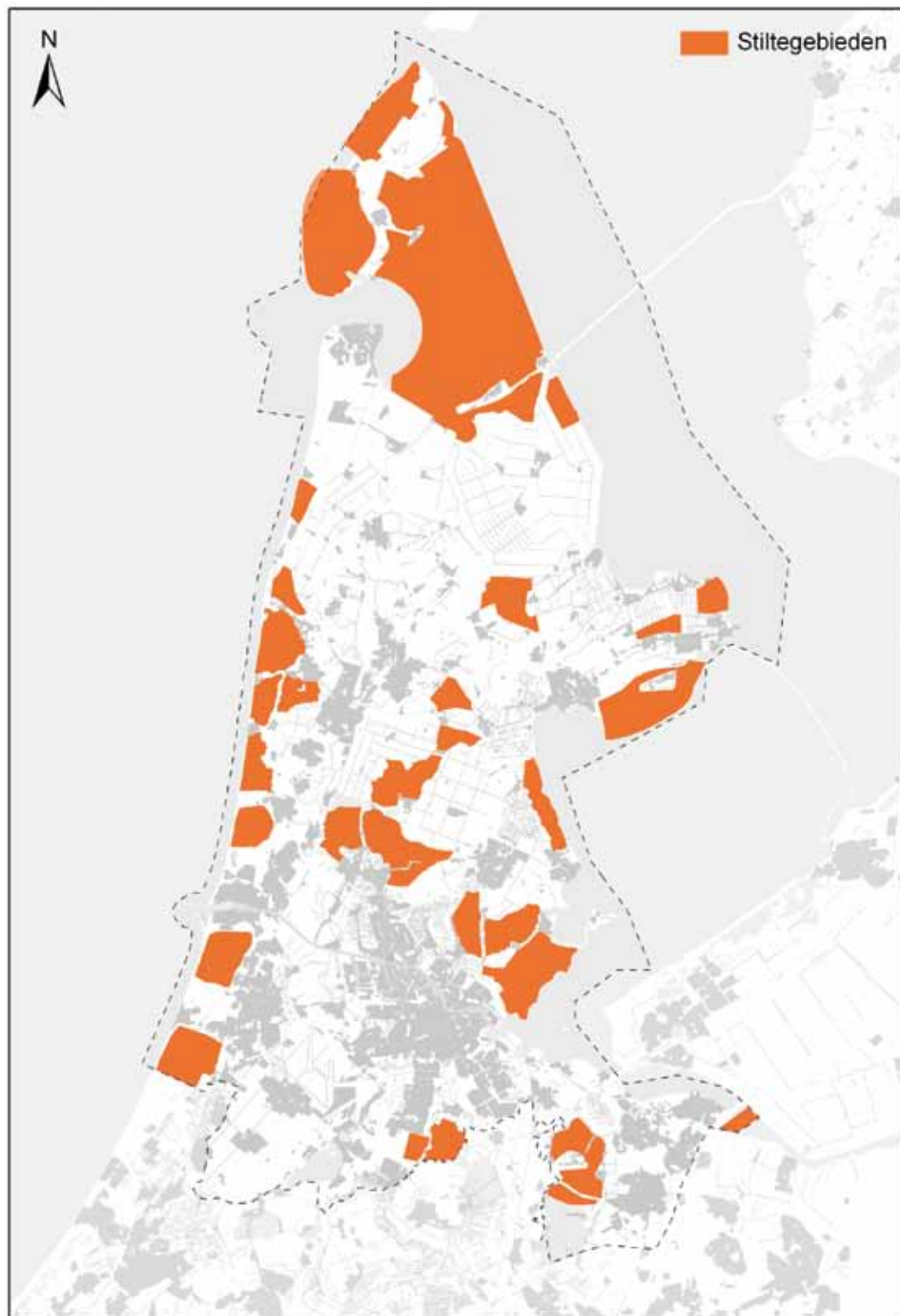
6.1.2 Aardkundige monumenten

Op deze kaart zijn de aardkundig waardevolle gebieden van de provincie Noord-Holland opgenomen zoals aanwezig in 2004. Deze aardkundig waardevolle gebieden zijn gebaseerd op de oude bodembeschermingsgebieden. In de periode 1999-2000 zijn deze gebieden geactualiseerd en herwaardeerd. In totaal zijn 79 aardkundig waardevolle gebieden onderscheiden. In 2004 zijn hier nog eens twee gebieden aan toegevoegd die vanuit de voormalige provincie Utrecht bij de provincie Noord-Holland terecht zijn gekomen. Deze gebieden zijn op een andere manier beschreven (minder uitgebreid), dan de overige gebieden.

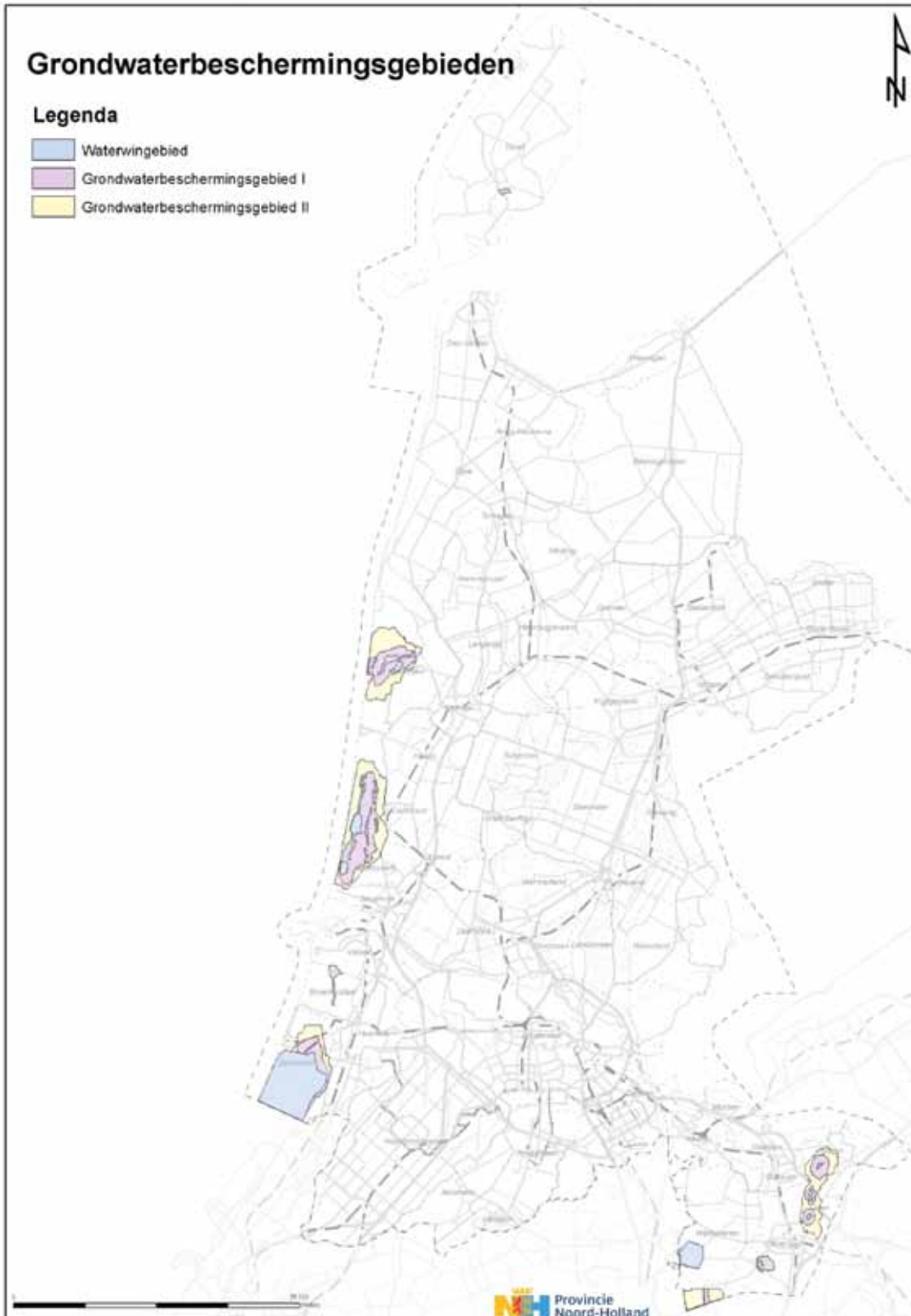
6.1.3 Stiltegebieden

Opgenomen zijn de gebieden die in het provinciale milieubeleidsplan zijn opgenomen als stiltegebied. De gebieden zijn ook opgenomen in de betreffende streekplannen en de meeste gebieden zijn ook aangewezen als milieubeschermingsgebieden categorie IV in de Provinciale Milieuverordening (PMV). De ligging van de gebieden is gebaseerd op het onderzoek "evaluatie stiltegebieden". Intentiewaardering uit 1985.

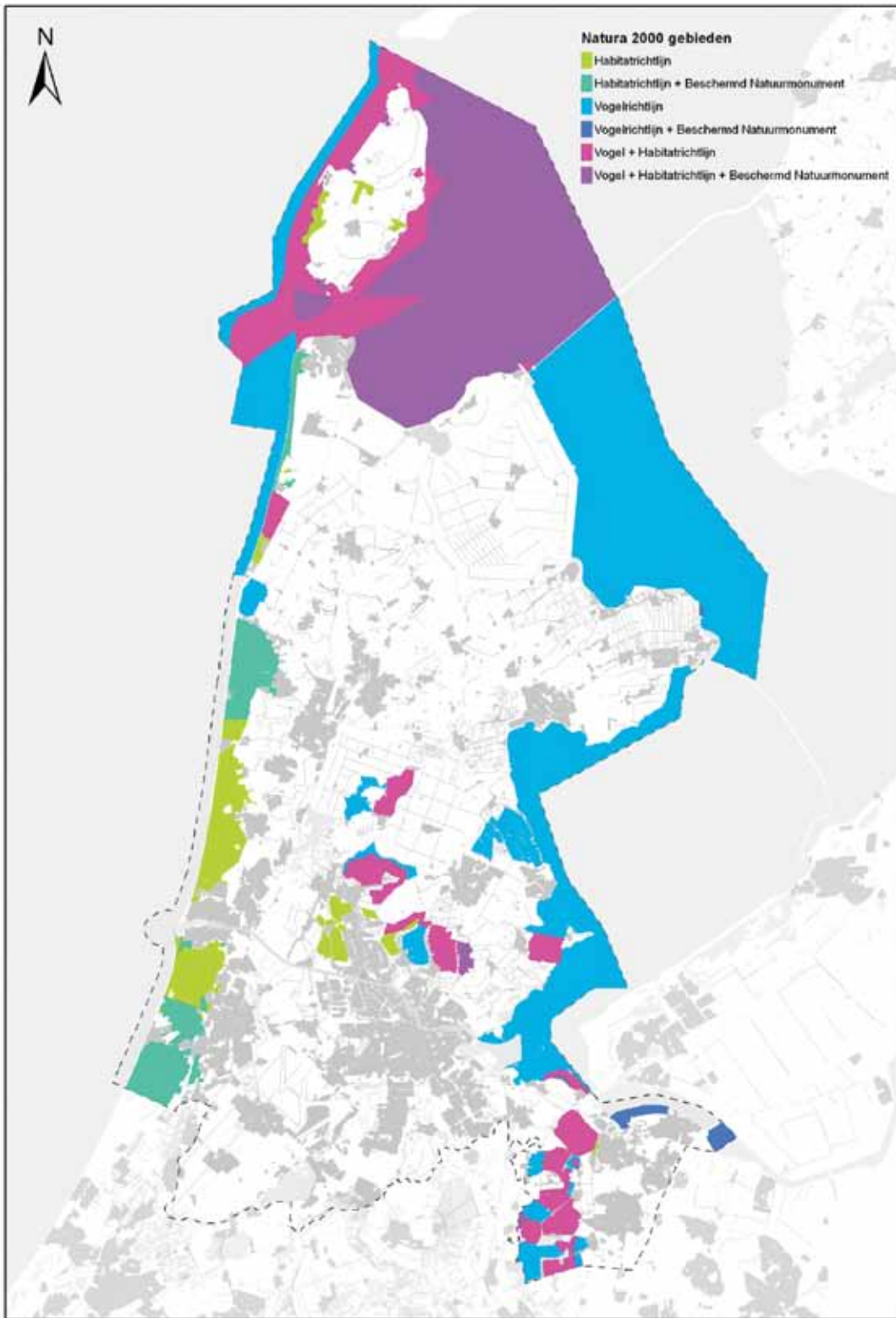
6.1.4 Grondwaterbeschermingsgebieden

Deze kaart geeft een overzicht van alle grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden in Noord-Holland.

6.1.5 Natura 2000

Natura 2000-gebieden per 30 maart 2009 (Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde Natuurmonumenten). De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. Deze Natura 2000-gebieden wijst Nederland op dit moment aan. In 2007 hebben de ontwerp-aanwijzingsbesluiten van de eerste 111 Natura 2000-gebieden (tranche 1) en van de 7 Natura 2000-gebieden in het waddengebied (tranche 2) ter inzage gelegen. In het najaar van 2008 lagen de ontwerp-aanwijzingsbesluiten voor de volgende 29 gebieden ter inzage (tranche 3). De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie gebieden definitief aangewezen: Voornes Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta. en vervolgens op 26 februari 2009 de 7 Waddengebieden. Deze kaart bevat de grenzen van de definitief aangewezen gebieden en de grenzen van de overige tranche 1, 2 en 3 gebieden in verschillende stadia (concept, ontwerp) op de peildatum 30 maart 2009. Voor de resterende 15 gebieden (tranche 4), bevat deze dataset de grenzen van 2003 als het om Habitatrichtlijngebieden gaat en de grenzen van 2005 als het om Vogelrichtlijngebieden gaat.

6.2 Lijst van afkortingen

Hieronder vindt u bij milieubeleid gebruikte afkortingen en hun betekenis.

AMICE	Afval Meldingen Informatie en Communicatie Electronisch
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
BBT	Best Beschikbare Technieken
Bevi	Besluit externe veiligheid inrichtingen
BREF	Referentiedocument dat de best beschikbare technieken vermeldt.
Brzo	Besluit risico zware ongevallen
BSB	(Stichting) Bodemsanering Bedrijventerreinen
Btev	Besluit transportroutes externe veiligheid
B&U	Beheer en Uitvoering
CFK's	Chloorfluorkoolwaterstoffen
CH ₄	Methaan
CO ₂	Kooldioxide
CROS	Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Schiphol
Db	Decibel (eenheid van geluid)
DE	Duurzame energie
DMB	Dienst Milieu en Bouwtoezicht
DVI	Dampverwerkingsinstallaties
ETS	Emissions Trading Scheme, emissiehandelssysteem
EU	Europese Unie
EV	Externe veiligheid
EVR	Extern Veiligheidsrapport
EZ	(Ministerie van) Economische Zaken
FSC hout	Keurmerk voor duurzaam geproduceerd hout
GCN kaarten	Grootschalige Concentratiekaarten Nederland
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GPP	Geluid Productie Plafond
GR	Groepsrisico
HUP	Handhavingsuitvoeringsprogramma
IMKO	Integrale Milieukader Op- en overslagbedrijven
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPPC-richtlijn	Richtlijn van de Intergovernmental Panel on Climate change
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
Ivb	Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer
Krb	Kaderrichtlijn Bodem
Krw	Kaderrichtlijn Water
Kwalibo	Kwaliteitsborging in het bodembeheer
LAP	Landelijk Afvalbeheerplan
Lden	Geluidbelasting day-evening-night, maat voor geluidbelasting
LED	Light emitting diode, zuinig halfgeleiderlampje
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
MER	Milieueffectrapportage
MIP	Milieu-informatiepunt
MJA	Meerjarenafpraak
MNP	Milieu en Natuur Planbureau
Mton	Megaton
N ₂ O	Lachgas
NAVOS	Nazorg voormalige stortplaatsen
NEC	Nationale emissieplafonds
NER	Nederlandse Emissie Richtlijnen
NH ₃	Ammoniak
NO ₂	Stikstofdioxide
NO _x	Stikstofoxiden
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

NZKG	Noordzeekanaalgebied
O ₃	Ozon
ODENH	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Noord-Holland
PM ₁₀	Fijn stof, zwevende deeltjes in smog
PMP	Provinciaal Milieubeleidsplan
PMV	Provinciale Milieuverordening
PVVP	Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan
PWN	Waterleidingbedrijf Noord-Holland
RBML	Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens
REACH	Verordening Registratie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van Chemische stoffen
Revi	Regeling externe veiligheid inrichtingen
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RNVGS	Risiconormering vervoer van gevaarlijke stoffen
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen
RSL Noordvleugel	Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
Seveso	Plaatsnaam: plaatsje vlak boven Milaan waar zich een ontploffing heeft voorgedaan, waarna het aspect externe veiligheid in beeld is gekomen
SEIS	Gemeenschappelijk milieu-informatiesysteem
SO ₂	Zwaveldioxide
Stankwet	Wet geurhinder en veehouderij
SUFALNET project	Duurzaam gebruik en herontwikkeling van voormalige stortplaatsen
SWUNG	Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VOS	Vluchtige Organische Stoffen
VOTOB	Vereniging van Onafhankelijke Tank Opslag Bedrijven
VROM	(Ministerie van) Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAV	Wet ammoniak en veehouderij
Wbb	Wet bodembescherming
Westpoort	Westelijke haven- en industriegebied in Amsterdam
Wgh	Wet geluidhinder
WKO	Warmte-koude-opslag
Wlv	Wet Luchtvaart
Wm	Wet milieubeheer
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wrzo	Wet rampen en zware ongevallen

6.3 Documentenlijst

Hieronder vindt u een overzicht van mondiale, Europese, nationale en provinciale afspraken, wetten, regelingen en beleidsdocumenten die van invloed zijn op het milieubeleid. Tussen haakjes vindt u de datum van inwerkingtreding.

Mondiaal

Kyoto-protocol	(1997) Het Kyoto-protocol is een internationaal verdrag dat de uitstoot van broeikasgassen terug moet dringen. Het is in 2005 officieel in werking getreden.
Millenniumdoelen	(2000) De 8 millenniumdoelen zijn ondertekend door 189 landen en moeten de grootste wereldproblemen aanpakken voor 2015. Doel 7 stelt dat er in 2015 meer mensen in een duurzaam leefmilieu moeten leven.

Europees

ETS-richtlijn	(2003/87/EG) De Richtlijn inzake CO ₂ -emissiehandel verplicht de lidstaten een systeem voor CO ₂ -emissiehandel te starten.
IPPC-richtlijn	(2008/1/EG) De richtlijn verplicht de lidstaten van de EU om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de beste beschikbare technieken (BBT). In Nederland is de richtlijn opgenomen in de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. De richtlijn wordt in deze planperiode waarschijnlijk herzien.
Kaderrichtlijn Afvalstoffen	(2006/12/EG) Deze kaderrichtlijn geeft definities (voor afvalstoffen, nuttige toepassing en definitieve verwijdering) en legt algemene verplichtingen op. De interpretatie en toepassing van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen zijn nog voortdurend onderwerp van discussie tussen de Europese Commissie en de lidstaten en zal in de planperiode waarschijnlijk worden herzien.
Kaderrichtlijn Bodem	Deze kaderrichtlijn moet betere bescherming van de Europese bodem mogelijk maken in Europees verband, ook wordt een Europese bodemstrategie opgesteld. De verwachting is dat de Kaderrichtlijn Bodem in de loop van 2009 wordt aangenomen.
Kaderrichtlijn Water	(2000/60/EC) Deze kaderrichtlijn moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is.
NEC-richtlijn	(2001/81/EC) In de NEC-richtlijn zijn voor de lidstaten emissieplafonds voor 2010 voor de stoffen NO _x , SO ₂ , NH ₃ en VOS vastgesteld en de richtlijn verplicht de lidstaten om hun uitstoot van onder meer NO _x te beperken. Nederland mag volgens deze richtlijn in 2010 niet meer dan 260 kiloton NO _x uitstoten.
REACH	(EG/1907/2006) Deze verordening verplicht bedrijven de informatie over risico's van chemische stoffen uit te wisselen en te registreren. De verordening treedt gefaseerd in werking.
Richtlijn Luchtkwaliteit	(2008/50/EC) De Richtlijn Luchtkwaliteit geeft grenswaarden voor luchtvervuilende stoffen. Nederland wil gebruik maken van de mogelijkheid om later te voldoen aan de grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide (derogatie). Indien de Europese Commissie akkoord gaat, dient Nederland uiterlijk in 2011 aan de grenswaarde voor fijn stof te voldoen en in 2015 aan de grenswaarde voor stikstofdioxide.
Richtlijn Omgevingslawaai	(2002/49/EG) Kern van de Richtlijn Omgevingslawaai is dat burgers in de lidstaten geïnformeerd worden over de mate van geluidhinder van de verschillende bronnen via een geluidkaart en dat overheden maatregelen vastleggen in actieplannen om die hinder te verminderen.
SEIS	Dit Europese plan heeft als doel om tussen de lidstaten een gemeenschappelijk milieuinformatiesysteem op te zetten en is momenteel nog in ontwikkeling.
Seveso II – richtlijn	(2003/105/EG) De richtlijn heeft tot doel om het risico van grote ongevallen met gevaarlijke stoffen bij bedrijven zo klein mogelijk te maken. In Nederland is deze richtlijn opgenomen in het Brzo 1999.
Verdrag van Aarhus	Het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter op het gebied van milieuaangelegenheden. Dit Europese verdrag stelt eisen aan monitoring en openbaarheid van milieu-informatie.

Nationaal

Actieplan Fijn stof en Industrie	(12 juni 2008) VROM, IPO en VNG. Doel van het actieplan is om te voldoen aan de volgende emissieplafonds voor PM ₁₀ : 11 kiloton in 2010, 10,5 kiloton in 2015 en 10 kiloton in 2020. Het belangrijkste uitgangspunt bij het bereiken van deze doelstellingen is dat ten minste BBT worden toegepast conform de Wet milieubeheer.
Besluit bodemkwaliteit	(1 januari 2008) Het Besluit bodemkwaliteit is sinds 1 juli 2008 van kracht en heeft geleid tot een decentralisatie van taken op het gebied van bodembeheer. Gemeenten (voor landbodems) en waterkwaliteitsbeheerders (voor waterbodems) hebben nu de verantwoordelijkheid voor het verantwoord beheren van de bodem. Het besluit treedt gefaseerd in werking.
Bevi	(27 mei 2004) Dit Besluit externe veiligheid inrichtingen verplicht gemeenten en provincies rekening te houden met de externe veiligheid als ze een milieuvergunning verlenen of een bestemmingsplan maken.
Brzo	(24 juni 2005) Dit Besluit risico zware ongevallen stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven voor de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Daarnaast regelt het besluit de wijze waarop de overheid hierop moet toezien.
Bestuursakkoord tussen Rijk en provincies 2008-2011	(4 juni 2008) Akkoord over de rol en taken van de provincies.
Commissie Ladders	(17 maart 2008) In het rapport <i>Ruimte, Regie en Rekenschap, Rapport van de Gemengde commissie decentralisatievoorstellen provincies</i> , adviseert de commissie Ladders decentralisatie van taken naar de provincies.
Commissie Mans	(10 juli 2008) In het rapport <i>De tijd is rijp</i> adviseert de commissie Mans wettelijk te regelen dat er 25 regionale omgevingsdiensten worden ingericht om de handhaving beter te kunnen uitvoeren.
Commissie Oosting	(21 september 2007) In het rapport <i>Van specifiek naar generiek, Doorlichting en beoordeling van interbestuurlijke Toezichtarrangementen</i> , adviseert de commissie Oosting het interbestuurlijk toezicht te verminderen.
Convenant Bodem	(10 juli 2009) Convenant tussen VROM, IPO en VNG. In het convenant worden afspraken gemaakt over de bodemsaneringsoperatie in de komende jaren en de verdeling van budgetten.
Klimaatakkoord IMKO II	(najaar 2008) Akkoord tussen IPO en Rijk over energiebesparing en CO ₂ -reductie. Convenant met het ministerie van VROM, de provincies Zeeland en Zuid-Holland en bedrijven die lid zijn van VOTOB. Het convenant geldt tot 2010 en moet nog worden gesloten.
Meerjarenafspraken 3, Energie efficiëntie 2001-2020	(13 juni 2008) Afspraak tussen Rijk, IPO, VNG en bedrijfsleven over het effectiever en efficiënter inzetten van energie.
LAP	(23 maart 2007) Het Landelijk Afvalbeheerplan geeft de doelstellingen voor het afvalbeheer van 2002 tot 2012. De vierde wijziging van het plan wordt momenteel vastgesteld.
NMP4	(juni 2001) Het vierde nationaal Milieubeleidsplan <i>Een wereld en een wil: werken aan duurzaamheid</i> .
NSL	In dit Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit zijn een groot aantal maatregelen opgenomen om de luchtkwaliteit aanzienlijk te verbeteren. Het voorziet in het opzetten van regionale samenwerkingsprogramma's in gebieden waar de normen voor luchtkwaliteit niet worden gehaald (RSL Noordvleugel). Het programma wordt waarschijnlijk in het voorjaar 2009 vastgesteld.
RBML	(eind 2008) Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens voorziet in de decentralisatie van taken en bevoegdheden naar de provincie.
Revi	(8 september 2004) De Regeling externe veiligheid inrichtingen bevat de regels voor de veiligheidsafstanden en berekening van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. De regeling schrijft de nieuwe rekenmethodiek voor.
Schoon en Zuinig	(september 2007) Werkprogramma van het kabinet op milieugebied
SO ₂ -convenant overheid en Energiesector	(26 juni 2008) Convenant tussen VROM, IPO en de energiesector met als doel de emissie van SO ₂ door de elektriciteitsproducenten omlaag te brengen tot 13,5 kiloton. De energiebedrijven zetten een monitoringsstelsel op en rapporteren jaarlijks aan de minister en het IPO. Bij een overschrijding van het SO ₂ plafond neemt het bedrijf dat hiervoor verantwoordelijk is compenserende maatregelen.

Stankwet veehouderij.	(5 oktober 2006) De Stankwet vormt het nieuwe beoordelingskader voor geur van de
Subsidieregeling programmafinanciering EV-beleid voor andere overheden 2006-2010	(2 juni 2005) De regeling bevat de regels voor een subsidie waarmee provincies tot 2010 hun beleid voor externe veiligheid kunnen uitvoeren
Wabo	Het wetsvoorstel Wabo brengt 25 aparte vergunningen bijeen tot een omgevingsvergunning. De invoeringsdatum voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is 1 januari 2010.
Wbb	(3 juli 1986) De Wet bodembescherming vormt het wettelijk kader voor het bodembeleid. Op 1 januari 2006 is de wijziging van de wet in werking getreden.
Wgh	(16 februari 1979) De Wet geluidhinder vormt het juridische kader voor het Nederlandse geluidbeleid en bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder. De gewijzigde wet is op 1 januari 2007 in werking getreden.
Wm	(13 juni 1979) De Wet milieubeheer is de belangrijkste milieuwet. Het is een zogenaamde raamwet en bevat het algemene kader van de milieuwetgeving.
Wro	(20 oktober 2006) De Wet ruimtelijke ordening regelt hoe ruimtelijke plannen worden gemaakt en gewijzigd. De nieuwe Wro is op 1 juli 2008 in werking getreden.
Wrzo	(30 januari 1985) De Wet rampen en zware ongevallen regelt de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij de bestrijding van rampen.
Provinciaal	
Actieplan Geluid 2008-2013	(februari 2009) In het Actieplan geeft de provincie aan hoe zij de geluidbelasting langs de provinciale wegen wil terugdringen in de periode 2008-2013. De belangrijkste maatregel in het plan is de toepassing van stil asfalt.
Actieprogramma Klimaat 2007-2011	(30 oktober 2007) Met het Actieprogramma Klimaat wil de provincie de uitstoot van broeikasgassen in Noord-Holland verminderen en zich beter voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
Agenda voor de Europese Strategie 2007-2011	(juni 2008) De agenda biedt een afwegingskader dat bewust, gericht en gecoördineerd optreden in de omgang met Brussel mogelijk maakt.
Agenda Landbouw en Visserij 2008-2011	(juli 2008) De agenda <i>Economische Drager in een Duurzame en Vitale Omgeving</i> verwoordt het agrarische beleid van de provincie.
Bodemvisie	(30 juni 2009) De provinciale Bodemvisie 2009-2013 gaat uit van een efficiënt en duurzaam bodemgebruik binnen de provincie. Bodemsaneringsstrategie De provinciale bodemsaneringsstrategie wordt naar verwachting eind 2009 opgesteld op basis van het Convenant Bodem (10 juli 2009).
Collegeprogramma 2007-11	(5 juni 2007) Het collegeprogramma <i>Krachtig, in balans</i> van het bestuurscollege van de provincie.
Economische Agenda 2008-2011	(juni 2008) De agenda <i>Kansen benutten</i> verwoordt het economische beleid van de provincie.
HUP 2007-2008	(19 december 2006) Het huidige handhavingsuitvoeringsprogramma is met een jaar verlengd en zal worden vervangen door het HUP 2010-2011.
Klimaatafspraak	(17 april 2008) Afspraken met 55 Noord-Hollandse gemeenten en 14 Amsterdamse stadsdelen, met als doel in onderlinge samenwerking de uitvoering van het klimaatbeleid in Noord-Holland te intensiveren en zo mede invulling te geven aan de klimaatdoelstellingen op het gebied van energiebesparing, toepassing van duurzame energie en CO ₂ -reductie.
Leefbaarheidsprogramma	Verwijst naar convenant omgevingskwaliteit met onder meer afspraken over investeringen in de leefomgeving in het kader van de commissie Alders.
Provinciale Milieuverordening	(27 november 2006) De Provinciale Milieuverordening (5e tranche), hierin is de Europese en nationale milieuwetgeving vertaald naar de provincie. De PMV is een juridisch instrument dat ingezet wordt om burgers/bedrijven tot bepaalde zaken te verplichten danwel bepaalde zaken te verbieden. Hierop kan ontheffing gevraagd worden, waarbij de Provincie toetst of dit mogelijk/wenselijk is.
PVVP	(1 oktober 2007) Het Provinciaal Verkeer- en Vervoer Programma bevat het beleid op het gebied van verkeer en vervoer. Het huidige PVVP loopt tot 2013.

RSL Noordvleugel	(4 juli 2008) Samenwerkingsprogramma met Flevoland, de stadsregio Amsterdam en de gemeenten in de zogenaamde Noordvleugel (Schiphol-Amsterdam-Almere) met als doel te voldoen aan het wettelijk kader voor luchtkwaliteit.
Samenwerkingsconvenant Het Gooi	(12 oktober 2005) Convenant met verschillende gemeenten, het Hoogheemraadschap, PWN en Vitens om de gebiedsgerichte aanpak in het kader van het Masterplan Grondwatersanering het Gooi vast te leggen.
Structuurvisie	De structuurvisie is de beleidsmatige opvolger van het streekplan. Het bevat de afweging van provinciale, ruimtelijke belangen, de sturingsfilosofie, de visie op het ruimtelijke beleid en het programma om dit uit te voeren. De structuurvisie wordt naar verwachting in het voorjaar van 2010 vastgesteld.
Uitvoeringsprogramma externe veiligheid en overheden 2006-2010	(17 januari 2006) In dit programma is afgesproken dat de provincie en de veiligheidsregio's in 2010 een adequate, efficiënte uitvoering van wettelijke taken en verantwoordelijkheden hebben geregeld.
Waterplan	(30 januari 2006) Het waterplan <i>Bewust omgaan met Water</i> beschrijft de kaders voor waterbeheer in Noord-Holland. Binnen deze kaders treffen hoogheemraadschappen en gemeenten maatregelen om ons te beschermen tegen wateroverlast en om de waterkwaliteit te verbeteren. Het nieuwe Waterplan 2010-2015 gaat het huidige Waterplan 2006-2010 vervangen.

Alle provinciale plannen zijn te vinden op website van de Provincie Noord-Holland
www.noord-holland.nl.

6.4 Meerjarig Uitvoeringsprogramma Provinciaal Milieubeleidsplan 2009-2013

Algemeen		Milieuprogramma	
		10-11	12-13
Coördinatie Milieubeleid			
	Milieuprogramma, projecten en communicatie	x	x
	Programmeringcyclus - Jaarverslag/monitoring	x	x
	Deelname Prisma-projecten 2009 (IPO Strategische Milieugenda)*	x	
1	Uitvoering klimaat- en energie-akkoord		
2	lichtvervuiling en donkerte-bescherming		
3	Maatregelen prioritair gebieden in breder verband		
4	Ontwikkeling en afstemming provinciaal beleid t.a.v. voormalige stortplaatsen (NAVOS 2)		
5	Gezondheid en Milieu, ontwikkelen gezamenlijke strategie		
6	Omgevingsvergunning (WABO)		
7	Transitieprogramma VROM-taken: vergunningverlening, toezicht en handhaving		
8	Kaderstelling vergunningverlening		
9	Verbinding milieu met groene uitvoeringspraktijk landelijk gebied		
10	Rapportage vergunningverlening en handhaving		
11	IMPEL (European Union network for the Implementation and Enforcement of European Environmental Law)		
12	Kerngroep Milieu Regelgeving 2009		
13	Kerngroep Europees milieubeleid		
14	Realisatie van een efficiënte en effectieve monitoring 2009		
	* NB. Kruisjes ontbreken in de jaarschijven. Bovenstaande projecten zijn de Prisma-projecten voor 2009. Voor 2010 zijn de projecten nog niet bekend.		
Uitvoering Handhavingsuitvoeringsprogramma 2007-2008 (Verlengd tot 2009)			
1	Opstellen nieuw handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011	x	
2	Handhaving milieuwetgeving en MIP	x	x
3	Landelijk meldpunt Afvalstoffen	x	x
4	Regie handhaving. Samenwerking en professionalisering	x	x
5	Regie handhaving. Samenwerking Noordzeekanaalgebied	x	x
Uitvoering vergunningverlening			
1	Vergunningverlening	x	x
2	Impl. EU richtlijnen AMvB luchtkwaliteit	x	x
3	Overgedragen milieutaken A'dam	x	x
Gebiedsgerichte aanpak			
1	Integrale Milieuvisie Noordzeekanaalgebied	x	x
2	Integrale Milieuvisie Schiphol	x	x

Per thema

	Afval	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Nazorg (gesloten) stortplaatsen en baggerdepots Wm	x	x
3	Nazorg stortplaatsen gesloten voor 1996 (Navos)	x	
4	Deelname aan het Europese interregproject Sufalnet 2 (herontwikkeling stortplaatsen) - Dit project beoogt de doorontwikkeling en toepassing van een modelstrategie en concrete uitvoeringsplannen voor het gebruik van voormalige stortplaatsen.	x	
5	Aanpassen LAP 2 - De door ons gewenste overheveling van de gereserveerde stortcapaciteit (3,7 miljoen m ³) voor stortplaats Noord-Holland Zuid naar stortplaats Nauerna willen we laten vastleggen in het nieuwe LAP 2009-2012.	x	
6	Vernieuwing Toezicht (voorheen Frontoffice Afval en Frontoffice Chemie) en optimalisatie Ketentoezicht.	x	x

	Bodem	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Kwaliteitsborging in het bodembeheer (kwalibo)	x	x
3	Uitvoeren bodemsaneringsprogramma 2005-2009	x	
4	Opstellen nieuwe bodemsaneringsstrategie en bijbehorend uitvoeringsprogramma - Naar aanleiding van het bodemconvenant dat in juli 2009 is gesloten tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen, moet een nieuwe bodemsaneringsstrategie worden uitgewerkt, met o.a. aandacht voor de aanpak van de spoedlocaties. den uitgewerkt, met o.a. aandacht voor de aanpak van de spoedlocaties.	x	x
5	Voortzetten gebiedsgerichte aanpak grondwatersaneringen (Gebiedsgericht beheer het Gooi, voorheen Masterplan Grondwatersanering het Gooi)	x	
6	Voortzetten bestuursovereenkomsten over de verdeling van bodemtaken tussen provincie, gemeenten en milieudiensten. De huidige bestuursovereenkomsten zullen worden geëvalueerd en vervolgens zullen nieuwe overeenkomsten worden afgesloten.	x	x
7	Opstellen bodemvisie. In de bodemvisie staat duurzaam bodemgebruik centraal. De visie gaat daarbij onder meer in op de volgende onderwerpen: de rol van bodem in ruimtelijke plannen; de aanpak van grootschalige grondwaterverontreinigingen; de toepassing van bodemenergiesystemen; bodemkwaliteit in het landelijk gebied.	x	
8	Uitvoeren nieuwe bodemsaneringsstrategie (zie punt 4) vanaf 2010.	x	x
9	Onderzoeken van alle verontreinigde locaties met humane risico's - Bij het opstellen van een overzicht van de spoedlocaties met humane risico's (uiterlijk in 2010), worden alle potentiële humane spoedlocaties op hetzelfde onderzoeksniveau gebracht.	x	
10	Aanvullende eisen voor bodembeschermingsgebieden formuleren in de Provinciale Milieuverordening.	x	

Extern veiligheid		Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Actualisatie en borging van de risicokaart - Zicht krijgen op risicovolle situaties en de ruimtelijke mogelijkheden rond inrichtingen, transportassen, buisleidingen en luchtvaartterreinen om zo risicovolle situaties te signaleren en nieuwe knelpunten tegen te gaan.	x	
3	Uitvoeringsprogramma externe veiligheid en overheden 2006-2010 - In het kader van de subsidieregeling programmafinanciering externe veiligheid (PF2) voeren we gezamenlijk met gemeenten, milieudiensten en brandweerorganisaties activiteiten uit ter stimulering van een adequate, efficiënte uitvoering van wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Programma wordt voortgezet in 2011-2014.	x	x
4	Kwaliteitsverbetering provinciale uitvoering van het EV beleid a) Actualisatie vergunningenbestand b) Intensivering vergunningverlening en handhaving op EV	x x	x x
5	Saneren in het kader van Bevi - Als bevoegd gezag vergunningverlening Wm hebben wij in Noord-Holland enkele saneringsgevallen gesignaleerd in het kader van het Bevi. Hiervoor is een saneringsprogramma opgesteld dat de komende jaren wordt uitgevoerd.	x	x
6	Uitvoering Brzo - Efficiëntieslag door regionale samenwerking met de Noord-Hollandse gemeenten en Brzo-partners, de provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse milieudiensten.	x	
7	Maatlat externe veiligheid - Op grond van de nulmeting zoeken we samen met gemeenten naar oplossingsrichtingen om de deskundigheid voor het uitvoeren van externe veiligheidstaken en de borging hiervan beter te garanderen.	x	
8	Inventariseren knelpunten als gevolg van nieuwe beleidskaders	x	
9	Opstellen van (ruimtelijk) beleidskader externe veiligheid - Hierin komt duidelijkheid over welke risico's we in Noord-Holland accepteren. De knelpunten uit de inventarisatie onder 8 worden meegenomen.	x	

Geluid		Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Actualisatie geluidskaart - De EU richtlijn omgevingslawaaai verplicht de provincie om elke 5 jaar de geluidbelasting van de provinciale wegen in kaart te brengen. In 2007 is de eerste provinciale geluidskaart vastgesteld door GS.	x	
3	Opstellen Actieplan Geluid - De EU richtlijn omgevingslawaaai verplicht de provincie om elke 5 jaar een actieplan geluid op te stellen voor de provinciale wegen. In het actieplan worden maatregelen vastgelegd die de hinder door het wegverkeer te verminderen. In 2008 is het eerste provinciale actieplan vastgesteld door GS.		x
4	Uitvoeren Actieplan Geluid - Deze actie is gericht op de uitvoering van de in het Actieplan Geluid opgenomen maatregelen waaronder de toepassing van stil asfalt en de plaatsing van geluidschermen.	x	x
5	Leefbaarheidprogramma Schiphol - Gericht op het verbeteren van de leefbaarheid rond Schiphol. Het gaat om een integrale, samenhangende aanpak van maatregelen gericht op vermindering van geluidshinder, compensatie van overlast bij omwonenden en een investeringsimpuls in de leefomgeving.	x	x
6	Opstellen van zonebeheersplannen voor gezoneerde industrieterreinen van regionaal belang - Als provincie hebben we IJmond, de Pijp, Westpoort, Westerspoor-Zuid, Zuiderhout, Hembrug, Achtersluispolder, en Schiphol aangewezen als industrieterreinen van regionaal belang. Voor deze terreinen stellen we zonebeheersplannen op met specifieke aandacht voor de spanning tussen saneringsdoelstellingen en ruimte voor ontwikkeling voor bedrijven. Ook de rolverdeling tussen de betrokken partijen (gemeenten, milieudiensten, havendiensten en provincie) wordt in deze plannen vastgelegd. De provincie voert daarbij de regie waardoor een uniforme aanpak mogelijk is. Eventuele tegengestelde belangen van partijen proberen we te verenigen of tegen elkaar af te wegen (bijvoorbeeld woningbouw versus de ontwikkeling van industrie en vrijmaken van geluidruimte voor nieuwe initiatieven). Uiteraard worden daar de stakeholders in dit traject betrokken.	x	
7	Opstellen beleidskader RBML - We geven invulling aan onze partner/regierol bij het oplossen van knelpunten zoals bij Schiphol en Hilversum. Gegeven onze nieuwe taken in de RBML maken we aanvullend een beleidskader voor kleine luchtvaart met daarin geluidaspecten.	x	
8	Adviseren nationale aanpak handhaving via traject Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid (SWUNG)- Het handhavingsgat wordt nationaal aangepakt. Hierover worden nu gesprekken gevoerd tussen Rijk, IPO en VNG. Met name de financiering is een probleem, de totale saneringskosten worden geschat op 2,5 tot 6 miljard euro. Daarnaast kijkt men hoe het ontstaan van een nieuw handhavingsgat in de toekomst kan worden voorkomen. In analogie met de aanpak voor rijkswegen zouden er ook voor de provinciale wegen Geluid Productie Plafonds (GPP's) kunnen komen met maximale geluidwaarden. Dit wordt uitgewerkt bij het traject.	x	
9	Provinciale besluitvorming nieuwe wetgeving voor UBO dagen - Het ministerie van VROM bereidt nieuwe wetgeving voor waardoor ook voor de auto- en motorsport het gebruik van de Uitzonderlijke Bedrijfs Omstandigheden (UBO-dagen) mogelijk is. Op basis van die (rijks)wetgeving kunnen Gedeputeerde Staten een (veranderings)vergunning verlenen aan Circuit Park Zandvoort, waarin ook de eventuele uitbreiding van het aantal UBO-dagen en de voorwaarden die wij daaraan verbinden worden betrokken. Bij de afweging betrekken we hinder- en leefbaarheidaspecten en onze eigen provinciale geluidsdoelstellingen.	x	

	Geur	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Registratie van geurklachten	x	x
3	Uitvoering draaiboek bij (mogelijke) stankoverlast door benzineachtige producten	x	x

	Lucht	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening en handhaving	x	x
2	Uitvoering RSL Noordvleugel - In het RSL Noordvleugel hebben rijksoverheid, provincie en gemeente afgesproken met welke maatregelen de luchtkwaliteit wordt verbeterd. De partijen zijn voor hiervoor een uitvoeringsverplichting aangegaan.	x	x
3	Uitbreiden luchtmeetnet - Voor de monitoring van de luchtkwaliteit beheert de provincie een eigen luchtmeetnet. Samen met de Haven Amsterdam, Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB) en de gemeente Zaanstad bereiden we ons meetnet uit met twee extra meetpunten. Onderhoud, vervanging en beheer bestaande meetnet en metingen. Er worden ondermeer aanvullende metingen voor zware metalen verricht en PM _{2,5} monitoren aangeschaft.	x	
4	Intensivering vergunningverlening en handhaving aan de hand van het SO ₂ -convenant en het Actieplan Fijnstof en Industrie - Wij betrekken het SO ₂ -convenant voor kolencentrales en het Actieplan Fijn stof en Industrie bij onze vergunningverlening.	x	x

	Licht en Donkerte	Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Vergunningverlening (grote glastuinbouwbedrijven of glastuinbouwclusters) - In de vergunningverlening voor de glastuinbouw volgen we de wettelijke normen uit het Besluit glastuinbouw. Het ministerie van VROM is bezig met een aanscherping van de regels. De regels voor de lichtuitstoot van glastuinbouwbedrijven worden in 2014 aangescherpt.	x	x
2	Vooronderzoek donkertebeleid (obv Prisma project en landelijke kaarten) - Het Prisma project lichtvervuiling en donkertebescherming geeft aan welke concrete acties mogelijk zijn en welke instrumenten we kunnen benutten of ontwikkelen. Op basis van de bevindingen van dit nog lopende project en de bestaande en nog te maken landelijke donkerte kaarten kijken wij of een aanvullend provinciaal donkertebeleid gewenst is.	x	
3	Koploperrol en voorbeeldgedrag - De provincie voert de aanbevelingen van de werkgroep Bestuurlijk opdrachtgeverschap uit via een zogenoemde koploperaanpak. Dit houdt in dat we als koplopende provincie de gemeenten en andere verlichtingsbeheerders enthousiast maken voor het investeren in energiezuinige verlichting. Dit onder meer door voorlichting over actieve wegmarkering aan de andere overheden in Noord-Holland. Daarnaast maken we criteria voor duurzaam inkopen van energiezuinige verlichting in onze gebouwen en op onze terreinen. Ook maken we bewuste keuzes bij het aanlichten van onze gebouwen.	x	x
4	Deelname 'Nacht van de Nacht' - We ondersteunen de jaarlijkse Nacht van de Nacht. Dit initiatief van de Stichting Natuur en Milieu en de provinciale Milieufederaties is bedoeld om aandacht te vragen voor de schoonheid en de functie van de donkerte. Tijdens de Nacht van de Nacht zal de provincie de buitenverlichting van haar gebouwen doven.	x	x
5	Innovatieve lichtsystemen langs provinciale wegen uitbreiden. Wij continueren onze inspanningen voor energiebesparing bij de openbare verlichting: actieve wegmarkering wordt de standaard voor onze provinciale wegen. Waar actieve markering niet mogelijk is komen mastverlichtingsinstallaties met armaturen en lampen met een zo hoog mogelijk rendement en een zo laag mogelijke lichtvervuiling. Ook streven we in ons beleid naar het dimmen van openbare verlichting op die wegvakken waar dit kan.	x	x

Klimaat en Energie		Milieuprogramma	
		10-11	12-13
1	Uitvoeren Provinciaal Klimaatprogramma - Met ons Actieprogramma Klimaat 2007-2011 willen wij de uitstoot van broeikasgassen in Noord-Holland verminderen en ons beter voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.	x	x
2	Leren voor Duurzame Ontwikkeling	x	x
3	Uitvoering Klimaat- en Energie Akkoord	x	x
4	Uitvoering en concretisering activiteiten uitvoeringsstrategie duurzame energie.	x	x
5	Deelnemen aan het onderzoeksprogramma Kennis voor Klimaat - Toegepast onderzoek naar adaptatievraagstukken. Binnen dit onderzoeksprogramma zijn drie 'hotspots', gebieden die kwetsbaar zijn voor de gevolgen van klimaatverandering, voor ons van belang: Schiphol/Haarlemmermeer, Ondiepe wateren & Veenweidegebieden en de Waddenzee. Voor de regionale themalijn binnen de hotspot Schiphol treedt de provincie voorlopig tot november 2009 op als regisseur; daarna wordt besloten of deze periode wordt verlengd.	x	
6	Prisma project 2009 - Uitvoeren Klimaat en Energieakkoord	x	

HAARLEM, NOVEMBER 2009